

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

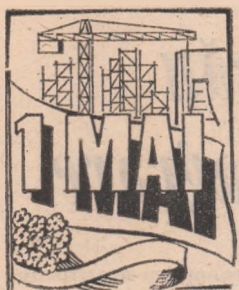

În întâmpinarea Zilei Muncii — realizarea sarcinilor și angajamentelor asumate în întrecere

— Colectivele situate pe locul I în întrecerea socialistă
pe primul trimestru al anului —

- IN INDUSTRIA DE EXTRAȚIE ȘI PREPARARE A CARBUNELUI**
Întreprinderea minieră Vulcan
- IN DOMENIUL PRODUCERII ENERGIEI HIDROELECTRICE**
Întreprinderea electrocentrale „Porțile de Fier”
- IN INDUSTRIA METALURGICĂ — SUBRAMURA METALURGIEI FEROASE**
Întreprinderea „Ciocanul” Nădrag
- IN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI — SUBRAMURA UTILAJ ENERGETIC, PETROLIER ȘI UTILAJ TEHNOLOGIC PENTRU METALURGIE, CHIMIE, MATERIALE DE CONSTRUCȚIE ȘI ALTE RAMURI**
Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” — București
- IN INDUSTRIA CHIMICĂ — SUBRAMURA RAFINĂRII ȘI PETROCHIMIE**
Întreprinderea Rafinăria Ploiești
- IN INDUSTRIA EXPLOATĂRII LEMNULUI**
Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Rimnicu Vilcea
- IN INDUSTRIA TEXTILĂ (BUMBAC)**
Întreprinderea „Filatura românească de bumbac” București
- IN INDUSTRIA ALIMENTARĂ — SUBRAMURA MORĂRIȚ, PANIFICAȚIE ȘI PRODUSE FĂINOASE**
Întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase Teleorman
- IN DOMENIUL CONSTRUCȚII-MONTAJ — ALTE MINISTERE**
Întreprinderea „Energopetrol” Cimpina
- IN DOMENIUL TRANSPORTURILOR FERROVIARE — REGIONALE DE CĂI FERATE**
Regionala de căi ferate Iași
- IN DOMENIUL COMERȚULUI INTERIOR — ÎNTREPRINDERI COMERCIALE CU AMĂNUNTUL**
Întreprinderea comercială de stat — mărfuri alimentare Pitești, județul Argeș
- IN DOMENIUL GOSPODĂRIEI COMUNALE**
Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Gorj
- IN DOMENIUL PRODUCERII ENERGIEI ELECTRICE PE BAZĂ DE HIDROCARBURI**
Întreprinderea electrocentrale Constanța
- IN DOMENIUL EXTRAȚIEI ȚIȚEIULUI ȘI GAZULUI METAN**
Schela de extracție Boldești, județul Prahova
- IN INDUSTRIA DE TRACTOARE, MAȘINI AGRICOLE, AUTOCAMIOANE, TURISME, RULMENȚI ȘI ORGANE DE ASAMBLARE**
Întreprinderea mecanică fină Sinaia
- IN INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ, ELECTRONICĂ ȘI TEHNICĂ DE CALCUL, ECHIPAMENTE PENTRU TELECOMUNICAȚII ȘI AUTOMATIZĂRI**
Întreprinderea „Electroaparataj” — București
- IN INDUSTRIA CHIMICĂ — SUBRAMURA CHIMIE ANORGANICĂ ȘI ÎNGRAȘĂMINTE CHIMICE**
Combinatul chimic Rm. Vilcea
- IN INDUSTRIA MATERIALELOR NEFEROASE ȘI RARE**
Întreprinderea de alumină Oradea
- IN INDUSTRIA CIMENTULUI ȘI A MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII**
Întreprinderea de materiale de construcții Brașov
- IN INDUSTRIA TEXTILĂ (MĂTASE, IN, CINEPĂ, LINĂ)**
Întreprinderea „Libertatea” Sibiu
- IN INDUSTRIA ULEIULUI, ZAHĂRULUI ȘI A PRODUSELOR ZAHAROASE**
Întreprinderea de ulei „Muntenia” — București
- IN ÎNTREPRINDERI AGRICOLE DE STAT CU PROFIL ZOOTEHNIC — MIXT**
Întreprinderea agricolă de stat Prejmer, județul Brașov
- IN DOMENIUL TRANSPORTURILOR RUTIERE**
Întreprinderea de transporturi auto Gorj
- IN COOPERAȚIA DE PRODUCȚIE, ACHIZIȚII ȘI DESFACERE A MĂRFURILOR — UNIUNI JUDEȚENE**
Uniunea județeană a cooperativelor de producție, achiziții, desfaceră a mărfurilor și de credit Vilcea
- IN DOMENIUL PRODUCERII ENERGIEI ELECTRICE PE BAZĂ DE CARBUNE**
Întreprinderea „Electrocentrale” — Deva
- IN DOMENIUL EXTRAȚIEI ȘI PREPARĂRII MINEREURILOR**
Exploatarea minieră Baia Sprie
- IN INDUSTRIA PRELUCRĂRIILOR METALURGICE**
Întreprinderea „Cablul românesc” — Ploiești
- IN INDUSTRIA PRODUCĂTOARE DE MAȘINI-UNELTE, MECANICĂ FINĂ ȘI SCULE, ECHIPAMENT SPECIAL**
Întreprinderea de aparate și utilaje pentru cercetare București
- IN INDUSTRIA CHIMICĂ — SUBRAMURA CAUCIUC ȘI MASE PLASTICE**
Întreprinderea de anvelope „Victoria” — Florești, județul Prahova
- IN DOMENIUL PRELUCRĂRII LEMNULUI**
Întreprinderea de mobilier și decorațiuni „Heliade” București
- IN INDUSTRIA CAUCIUCULUI ȘI ÎNCĂLȚĂMINTEI**
Întreprinderea de piele și încălțăminte „Pionierul” București
- IN INDUSTRIA CONFECȚIILOR**
Întreprinderea de confecții Suceava
- IN DOMENIUL PRODUCȚIEI ȘI INDUSTRIALIZĂRII PEȘTELUI**
Întreprinderea piscicolă Zau de Cimpie, județul Mureș
- ÎNTREPRINDERI DE STAT PENTRU CREȘTEREA ȘI ÎNGRAȘAREA PORCILOR**
Combinatul pentru producerea și industrializarea cămii de porc Timiș
- IN TRANSPORTURI FERROVIARE — DEPOURI DE CALE FERATĂ**
Depoul Fetești
- IN DOMENIUL CIRCULAȚIEI MĂRFURILOR — ÎNTREPRINDERI COMERCIALE CU RIDICATA**
Întreprinderea comercială de stat cu ridicata pentru mărfuri textile-încălțăminte Timișoara
- IN DOMENIUL GOSPODĂRIEI DE LOCUINȚE ȘI PRESTĂRI**
- IN CONSTRUCȚII**
Întreprinderea de construcții, reparații, administrare locativă Brașov
- IN DOMENIUL TRANSPORTULUI ȘI DISTRIBUȚIEI ENERGIEI ELECTRICE**
Întreprinderea de rețele electrice Tg. Mureș
- IN DOMENIUL FORAJULUI SONDELOR DE ȚIȚE ȘI GAZE**
Schela de foraj Zemeș, județul Bacău
- IN INDUSTRIA PRODUSELOR REFRACTARE**
Întreprinderea „Carbochim” — Cluj-Napoca
- IN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI DE RIDICAT, MATERIAL RULANȚ, CONSTRUCȚII NAVALE ȘI ECHIPAMENT AERONAUTIC**
Întreprinderea de avioane Craiova
- IN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI — ALTE MINISTERE**
Întreprinderea de piese de schimb și utilaje pentru industria chimică Satu Mare
- IN INDUSTRIA DE MEDICAMENTE, COSMETICE, COLORANȚI ȘI LACURI**
Întreprinderea de medicamente și coloranți „Sintofarm” — București
- IN INDUSTRIA CELULOZEI ȘI HIRTIEI**
Întreprinderea de hirtie și carton ondulat Ghimbav, județul Brașov
- IN INDUSTRIA STICLEI, CERAMICII FINE ȘI ARTICOLELOR CASNICE**
Întreprinderea de porțelan menaj Curtea de Argeș
- IN INDUSTRIA ALIMENTARĂ — SUBRAMURA INDUSTRIALIZAREA CĂRNII**
Întreprinderea de preparate și conserve din carne București
- IN INDUSTRIA POLIGRAFICĂ**
Întreprinderea poligrafică „Bucureștii Noi”
- IN DOMENIUL TRANSPORTURILOR NAVALE**
Întreprinderea de exploatare portuară Constanța
- IN DOMENIUL APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE**
Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială Bacău
- IN COOPERAȚIA MEȘTEȘUGĂREASCĂ**
Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Caraș-Severin
- IN DOMENIUL PROSPECȚIUNILOR ȘI EXPLORĂRIILOR GEOLOGICE**
Întreprinderea de prospecțiuni și explorări geologice Suceava
- IN INDUSTRIA DE MAȘINI ȘI UTILAJE ELECTRICE, MOTOARE ȘI MATERIALE ELECTROTEHNICE**
Întreprinderea de conductori electrici emailați Zalău
- IN INDUSTRIA CHIMICĂ — SUBRAMURA FIRE ȘI FIBRE SINTETICE**
Combinatul de fibre sintetice Săvinești
- IN INDUSTRIA TRICOTAJELOR**
Întreprinderea de tricotaje și perdele Pașcani
- IN INDUSTRIA BERII, SPIRTULUI, AMIDONULUI, APELOR MINERALE ȘI TUTUNULUI**
Întreprinderea de bere București
- IN DOMENIUL POȘTEI ȘI TELECOMUNICAȚIILOR**
Direcția județeană de poștă și telecomunicații Sibiu
- IN DOMENIUL COMERȚULUI INTERIOR — ÎNTREPRINDERI DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ**
Întreprinderea de alimentație publică Focșani
- IN DOMENIUL RECUPERĂRII ȘI VALORIFICĂRII MATERIALELOR REFOLOSIBILE**
Întreprinderea județeană pentru recuperarea și valorificarea materialelor refofosibile Botoșani
- IN TRANSPORTUL LOCAL**
Întreprinderea județeană de transport local Vrancea
- INDUSTRIA METALURGICĂ**
Centrala industrială de produse refractare Brașov
- INDUSTRIA MAȘINILOR UNELTE, ELECTRONICII ȘI ELECTROTEHNICII**
Centrala industrială de echipament special București
- INDUSTRIA CHIMICĂ**
Centrala de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică
- ECONOMIA FORESTIERĂ, MATERIALE DE CONSTRUCȚII**
Centrala de utilaje și piese de schimb București
- INDUSTRIA ALIMENTARĂ**
Centrala industrială de morărit, decorticat, panificație și produse făinoase

SUB SEMNUL ANGAJĂRII PLENARE PENTRU PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL AL PATRIEI

AU TRECUT mai bine de nouă decenii de când zilei de 1 Mai, zi de la mijlocul primăverii, i-a fost conferită o semnificație socială majoră. Atunci, în anul 1889, aceste date ce în termeni calendaristici anunța plinătatea primăverii, reînvierea sevelor vitale ale naturii, i-a fost atribuit simbolul de zi a solidarității celor ce muncesc, a celor oprimați de o orinduire alcătuită inuman, ce permitea semenilor să-și exploateze semenii, ce consfințea drept legi naturale polarizarea bogăției și a sărăciei. Astăzi, pe pământul României socialiste, sărbătorirea Zilei solidarității internaționale a celor ce muncesc este mai plină de conținut, mai bogată în semnificații decât în perioadele precedente. Căci, dacă la începuturile sale, sărbătoarea oamenilor muncii de pretutindeni dobîndea clar semnificația solidarității de clasă, era sărbătoarea mîinilor contopite cu unealta, cu strungul, a celor ce voiau un trai mai bun, în orînduirea nouă pe care o edificăm pe pământul patriei socialiste, în care ne formăm pe noi înșine neîncetat 1 Mai reprezintă o sărbătoare a tuturor locuitorilor acestei țări, a întregului popor înfrățit în efortul comun, de a asigura vetrei strămoșești un loc demn între popoarele lumii, de a trăi în prosperitate și pace. Însăși ideea solidarității internaționale a devenit astăzi cu mult mai largă. Incorporate ca principii ale politicii externe promovate de România socialistă, idealurile de pace, de întrajutorare cu alte popoare, respectul suveranității și independenței tuturor statelor reprezintă proiectarea esenței solidarității muncitorești la un nivel mult mai înalt — la nivelul de politică de stat.

Întiul de mai sărbătorit în anii socialismului dobîndeste însă și o altă semnificație, mai profundă care se cere subliniată. Într-o societate a egalității, într-o țară angajată ferm pe calea progresului, care vrea să se înalte, prin propriile sale forțe, pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres, această zi de primăvară plină este o sărbătoare a muncii. Este un minunat prilej de a cinși ființa umană prin ce are ea mai nobil — munca, de a aduce un omagiu forței geniului uman de a transforma lumea în care trăiește — de a o transforma fără să-și periclitizeze existența, spre binele celor ce trăim astăzi dar și a generațiilor ce vor veni.

SĂRBĂTORIREA, în acest al doilea an al cincinalului 1981—1985, a zilei de 1 Mai se desfășoară într-un cadru de puternică emulație creatoare ce însuflețește întregul nostru popor angajat plenar în îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului. Economia românească, societatea în toate compartimentele sale cunoaște prefaceri semnificative al căror sens major, vital pentru progresul țării, îl constituie afirmarea unei noi calități în fiecare domeniu de activitate, creșterea neîntreruptă și substanțială a eficienței economice.

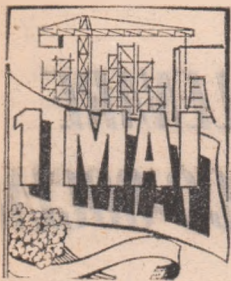
Au fost elaborate, cu aportul hotărîtor al secretarului general al partidului, obiectivele dezvoltării în actuala etapă, au fost identificate căile și concretizate mijloacele de îndeplinire a lor. Înscrierea României la finele acestui cincinal în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie se va susține pe un amplu proces de perfecționare a structurilor economiei, de orientare pronunțată spre promovarea și asimilarea operativă a progresului tehnic, de creștere a calității și competitivității producției. În decursul celui de al șaptelea cincinal se vor dezvolta armonios cele două ramuri de bază ale economiei: industria și agricultura, sarcini deosebite revenind celor ce lucrează în agricultură în ce privește creșterea producției, valorificarea superioară a fondului funciar și a bazei tehnico-materiale.

Creșterea eficienței și competitivității economiei românești are la bază, ca o componentă strategică fundamentală, valorificarea superioară a materiilor prime și energiei, produse indispensabile derulării unei activități productive normale, ritmice, dar a căror procurare de pe piața mondială este supusă incertitudinii și fluctuațiilor. În acest sens, alături de măsuri de largă cuprindere și al căror efect se vedește în timp, cum ar fi restructurarea industriei în funcție de criteriul energetic — prin dezvoltarea ramurilor, a subramurilor și produselor care încorporează cantități cât mai reduse de materii prime și energie — se desfășoară, la nivelul fiecărui loc de muncă, acțiuni susținute privind reducerea sistematică a consumurilor. Deopotrivă cu valorificarea la maximum a acestei inestimabile resurse de asigurare cu materii prime și energie care este economisirea, un accent aparte se pune, după cum se subliniază și în recente documente de partid, pe lărgirea bazei proprii de materii prime și, mai cu seamă, energetice. Relevant în această privință, Programul energetic aprobat la plenara din 31 martie a.c. precizează căile concrete prin care se va putea asigura, la sfîrșitul actualului deceniu, independența energetică a țării între care restructurarea producției de energie electrică, extinderea exploatării carboniferelor etc. Realizarea acestor obiective, esențiale pentru progresul economico-social al țării, presupune o amplă mobilizare a tuturor oamenilor muncii, o participare activă, angajată, creatoare.

AFIRMAREA noii calități în toate domeniile de activitate pretinde din partea fiecărui cetățean al patriei să muncească cât mai bine, cât mai eficient. Căci munca este unicul izvor, neseecat, de energie care, încorporat în bunurile ce alcătuiesc universul nostru cotidian ne poate face viața mai bogată, mai frumoasă. A munci mai bine astăzi înseamnă însă, cu prioritate, a infuza fiecare acțiune a noastră cu seva neprefuită a gândirii creatoare. În această perioadă deosebit de complexă pe care o parcurge economia mondială, în care se afirmă fenomene inedite, adesea cu efecte contradictorii, în condițiile în care economia românească își propune, ca sarcină prioritară, trecerea la o nouă calitate, accentuarea acțiunii factorilor economici intensivi, munca creatoare reprezintă principala resursă — neepuizabilă — a progresului.

Într-un cadru de cuprinzătoare și profundă democrație, în condițiile angajamentului firesc, necesar, al fiecărui om al muncii în sporierea avuției sociale se cer amplificate eforturile tuturor oamenilor pentru perfecționarea neîntreruptă a activității. Sporierea continuă a eficienței economice, gestionarea riguroasă, responsabilă a resurselor materiale, afirmarea activă în diviziunea internațională a muncii — iată obiective esențiale ale dezvoltării economiei și societății românești ce nu pot fi realizate decât prin încorporarea, la fiecare loc de muncă, a noului, prin crearea neîncetată de nouate în toate domeniile de activitate: în știință, în tehnică, în producție. În același timp, gîndirea creatoare este singura în măsură să potențeze nu numai eficiența acțiunilor noastre de astăzi, dar mai cu seamă să ne orienteze în viitor, să ne ajute să stabilim o cât mai înțeleaptă dozare a acțiunilor noastre pe termen scurt cu cele ale căror efecte se vor concretiza într-un timp mai îndepărtat. Iată de ce acest întii de mai pe care îl sărbătorim anul acesta poate fi considerat o expresie a muncii creatoare plină de jăruire a întregului popor pentru îndeplinirea obiectivelor dezvoltării, pentru progresul neîntrerupt al patriei socialiste.

Cristian POPESCU

Agricultura județului Bacău pe coordonatele noii revoluții agrare

COMUNIȘTII, toți oamenii muncii de pe meleagurile băcăoane au primit cu profundă satisfacție și mândrie patriotică vestea că organizației de partid a județului Bacău i s-a conferit Ordinul „Meritul Agricol” clasa II-a, pentru rezultatele deosebite obținute în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la principalii indicatori din agricultură în anul 1981, rezultate care au situat-o pe locul II în întrecerea dintre județele țării în domeniul agriculturii.

Acordarea acestei distincții constituie o elocventă expresie a înaltei prețuiri pe care partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu o dau muncii, eforturilor și dăruirii pentru progresul economico-social al patriei, pentru creșterea continuă a bunăstării întregului popor. Totodată, ea reprezintă un puternic și stimulator imbold în mobilizarea și mai largă a potențialului uman și material de care dispune astăzi agricultura județului Bacău, în vederea îndeplinirii marilor obiective în domeniul agrar, stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Sub conducerea comitetului județean al P.C.R., organcie și organizațiile de partid, colectivele de oameni ai muncii din unitățile agricole au acționat neobosit pentru îndeplinirea sarcinilor noii revoluții agrare, obținând și în 1981 — cu toate condițiile climatice mai puțin favorabile — rezultate bune atât în sectorul vegetal, cât și în cel al creșterii animalelor. Ca urmare a activității depuse, au fost livrate la fondul de stat peste 52 mii tone de grâu, circa 22 mii tone de cartofi de toamnă, 32 mii tone de legume de câmp, 27,6 mii tone de struguri, aproape 50-mii tone de carne, 323 mii hl de lapte, circa 85 milioane de ouă și alte importante cantități de produse vegetale și animale. Această contribuție la o mai bună aprovizionare a populației, la asigurarea industriei alimentare cu materii prime și la rezolvarea altor nevoi ale economiei naționale.

Este de remarcat numărul mare al unităților agricole din județ care și-au îndeplinit și depășit principalii indicatori ai producției și planurile de beneficii. Pe primul loc se situează **Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea păsărilor Buhuși**, căreia i-a fost decernat Ordinul „Meritul Agricol” clasa a II-a. Rezultate deosebite au obținut și colectivele de oameni ai muncii de la întreprinderile: „Avicola”, I.A.S. Traian, I.S.C.I.P. Nicolae Bălcescu, asociațiile economice intercooperatiste Buhoci (pentru creșterea porcinelor), Sascut (viticultură), Răcăciuni și Gheorghie Gheorghiu-Dej (legumicultură), cooperativele agricole de producție Faraoni, Căbești, Negri, Parincea, Corbasca și altele, care au participat la bilanțul economic agricol al județului cu realizări dintre cele mai frumoase. Succesele obținute în produc-

Alexandrina GĂINUȘE
membru al *Comitetului Politic Executiv*
al C.C. al P.C.R.,
prim-secretar al *Comitetului*
județean Bacău al P.C.R.

ție se datorează în primul rând răspunderii manifestate în îndeplinirea sarcinilor, dăruirii și spiritului revoluționar cu care s-a acționat pentru fructificarea cât mai deplină a condițiilor existente.

Două decenii de profunde transformări, de dezvoltare continuă și multilaterală

TREBUIE amintit, de altfel, că în ultima perioadă agricultura județului a ocupat în mai multe rânduri locuri fruntașe în întrecerea pe țară, că o serie de unități cooperatiste și de stat au primit distincții ale Republicii pentru producțiile obținute și pentru îmbunătățirea eficienței economice a activității.

Dezvoltarea agriculturii băcăoane reflectă justetea politicii agrare a partidului nostru, superioritatea formelor socialiste de proprietate și de organizare, raționalitatea conceptului și procesului de transformare radicală, revoluționară a bazei tehnico-materiale, caracterul unitar și consecvent al complexului de acțiuni orientate spre folosirea mai productivă a pământului, a celorlalte mijloace de producție, a forței de muncă pentru a imprima un puternic dinamism producției agricole.

În cele două decenii care au trecut de la încheierea cooperativizării, munca în agricultură și rodnicia ei, înfățișarea și întreaga viață a satului au cunoscut prefaceri fundamentale. Referindu-ne de pildă, la înzestrarea tehnico-materială, investițiile alocate agriculturii județului în acest interval, însumând aproape 6 miliarde de lei (din care mai mult de 2/3 în ultimii zece ani), sau materializate în creșterea puternică a parcului de mașini, ceea ce a permis ca în ultimii ani, lucrările de mare volum — arat, semănat, recoltat — să se execute în întregime mecanizat (suprafața arabilă ce revine, în prezent, în medie pe un tractor este de numai 54 ha, față de 168 ha în anul 1965 și de 4937 ha în 1950); în construirea și punerea în funcțiune a circa 120 de obiective agrozootehnice, între care unele de mare capacitate (complexe avicole, o întreprindere pentru creșterea și îngrășarea porcilor, îngrășătorii de taurine, sere legumicole, silozuri de cereale ș.a.); în amenajarea pentru irigații a peste 16 mii hectare de teren arabil, indiguiri și ameliorări pe importante suprafețe. Valoarea fondurilor fixe din agricultura socialistă a județului este în prezent de peste 6 ori superioară celei din 1965.

Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție le-a permis totodată ca, pe lângă creditele acordate de stat, să alocе din resurse proprii, în volum mereu sporit, fonduri pentru dezvoltare.

Fertilitatea ogoarelor, volumul producției vegetale au sporit și, prin administrarea tot mai intensivă de îngrășăminte. Anul trecut, de pildă, numai îngrășămintele chimice utilizate au reprezentat 107 kg la hectar, față de 84 kg în 1975 și 48 kg în 1965.

Îmbunătățirea necesară a sistemului de organizare, conducere și planificare a agriculturii a avut, și pentru unitățile agricole din județul nostru, efecte din cele mai favorabile. Pe acest fond se afirmă tot mai pregnant valențele autoconducerii și autogestiunii, ridicarea continuă a conștiinței politice și a calităților profesionale ale lucrătorilor din unitățile agricole.

Ca rezultat al tuturor acestor condiții create, producția globală agricolă a județului Bacău a fost, în 1981, de 3,1 miliarde lei — dublă față de cea din anul încheierii cooperativizării. În cadrul ei o dinamică deosebită a înregistrat creșterea animalelor, care deține azi, o pondere de 50%. Contribuția județului la constituirea fondului centralizat de produse agroalimentare al statului a crescut, în comparație cu volumul livrărilor din 1965, de 3—4 ori la cereale (la care s-a atins un nivel anual de peste 120 mii t), sfeclă de zahăr (aproape 220 mii t), carne, legume, fructe.

Această dezvoltare se reflectă și în viața țărănimii, ale cărei venituri au fost, în anul trecut, de peste 3 ori mai mari decât cele din 1965 și cu aproape 35% superioare celor din 1975. În comunele și satele județului au fost construite, în ultimii douăzeci de ani, peste 30 mii de case noi, 1280 de apartamente, numeroase localuri pentru învățământ, cultură, sănătate, s-au dezvoltat rețeaua comercială, ca și cea de producție și servicii a industriei mici.

Putem afirma că potențialul la care s-a ajuns reprezintă o bază solidă pentru continuarea pe o treaptă superioară a dezvoltării intensive și modernizării agriculturii județului nostru, pe coordonatele conceptului noii revoluții agrare, formulat și fundamentat științific de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Din estimările noastre rezultă că, în condițiile unui an normal sub raport meteorologic și ținând seama de structura și nivelele planurilor pe unități, de efectele prezumate ale perfecționărilor organizatorice și ale puternicelor stimulente materiale introduse prin măsurile adoptate recent de conducerea de partid și de stat, mobilizând deplin rezervele încă nefolosite, vom putea obține în 1982 o producție globală de 3,7 miliarde de lei, aproape cu o cincime superioară celei de anul trecut.

Folosirea integrală și eficientă a resurselor funciare

AGRICULTURA județului Bacău deține o suprafață totală de 333 677 hectare, din care 57% arabil, 37,7% pășuni și fânețe, 5,3% vii și livezi (menționăm că proporțiile medii pe țară ale acestor categorii de folosințe sînt, respectiv, de 65,7% 29,9% și 4,4%). Acest potențial trebuie valorificat cu eficiență sporită; de aceea, organizația de partid a județului, consiliile populare, organele agricole, mobilizînd oamenii muncii din agricultură, pe toți cetățenii satelor, desfășoară o amplă și intensă acțiune pentru **protejarea, ameliorarea și folosirea integrală și eficientă a pămîntului**, pentru cultivarea tuturor suprafețelor de teren din sectorul de stat, cooperatist și al gospodăriilor populației.

O valorificare intensivă a suprafețelor agricole presupune, în primul rînd, sporirea potențialului productiv al pămîntului, adăugînd fertilității lui naturale efectul investiției de muncă vie și materializată. În ultimele decenii, în țara noastră se constată o scădere substanțială a conținutului în humus al solurilor, cu consecințe negative asupra fertilității naturale. De aceea, se impune aplicarea unui complex de măsuri tehnice și economice (fertilizare naturală, amendamente, rotația culturilor etc.) pentru redresarea acesteia.

În județul Bacău, de exemplu, sînt prevăzute a fi fertilizate anual suprafețe agricole ce însumează circa 10 000 hectare, prin administrarea a 400 mii tone de gunoi de grajd și folosirea rațională a întregii cantități de îngrășăminte chimice.

Pe aceleași considerente se extind lucrările de **combatere a eroziunii solului** (pe o suprafață de 20 mii hectare, în localitățile Nicolae Bălcescu, Orbeni, Motoșeni, Dealu Morii, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Buhuși, Găiceana și altele), de înlăturare a excesului de umiditate (pe o suprafață de 7 800 ha, în zonele Zeletin, Berbeci, Filipești, Săucești, Răcăciuni, Sascut ș.a.), de amenajare a noi suprafețe irigate (pe 1 800 hectare, în culoarele Siretului și Tazlăului), precum și defrișarea stufărișului, desființarea unor drumuri inutile, regularizarea unor cursuri de apă etc., ceea ce va modifica structura modului de folosință a terenului. Efectele măsurilor preconizate se vor materializa încă în acest an în realizarea unor producții medii la hectar de 2 260 kg la griu și secară, 3 090 kg la porumb, 1 960 kg de floarea-soarelui și circa 30 mii kg la sfecla de zahăr, ceea ce va permite ca producția totală să asigure **necesarul de consum al populației, furajarea rațională a animalelor și predarea cantităților planificate la fondul central al statului**, iar la nivelul anului 1985, randamentele medii la hectar vor crește la cele 4 culturi de bază menționate, respectiv cu 21,7%, 11,7%, 17,3% și 14%. Desigur, la obținerea acestor sporuri de producție vor contribui, de asemenea, introducerea și generalizarea unor soiuri mai productive,

rezistente la boli și dăunători și care să valorifice superior potențialul productiv al terenurilor. Totodată, un accent deosebit se pune pe respectarea densității plantelor la hectar, executarea de bună calitate a lucrărilor de întreținere, recoltare, valorificare și depozitare a întregii producții.

Parametri ai programului județean de autoaprovizionare

PE BAZA principiului autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale cu produse agroalimentare, se acordă o mare importanță culturilor horticoale. Producțiile acestora trebuie să acopere necesarul de consum al populației din comunele și orașele județului și să creeze un disponibil necesar îndeplinirii sarcinilor de livrare la fondul de stat (vezi tabelul).

Pentru buna aprovizionare cu legume și fructe a populației din municipii și orașe au fost create **zone legumicole și pomicole**, formate din localitățile preorășenești. Bunăoară, municipiul Bacău este aprovizionat cu legume din comu-

logic de înaltă valoare productivă (110 mii pomi fructiferi) atît unităților agricole socialiste, cit și gospodăriilor populației.

Valorificarea într-o formă intensivă a suprafețelor agricole de mici dimensiuni și răzlețe este asigurată prin **consolidarea și extinderea plantațiilor de căpsuni, coacăze și agrișe**, arbuști cu un potențial productiv deloc de neglijat. Extinderea acestora este justificată de multiplele avantaje pe care le creează atît unităților agricole de stat și cooperatiste (unde nivelul de intensificare este mult mai accentuat), cit și gospodăriilor populației; anul acesta, de exemplu, astfel de plantații sînt prevăzute a funcționa pe o suprafață de 253 hectare. Unul dintre aceste avantaje îl constituie veniturile suplimentare ce pot fi obținute ca urmare a actualizării și îmbunătățirii prețurilor de producție, contractare și achiziție; prețurile la căpsuni, de pildă, au crescut cu pînă la 33% (diferențiate pe sezoane și calități), iar la coacăze negre între 33 și 66%.

Un accent deosebit se pune, în cadrul programului de autoaprovizionare teritorială pe modernizarea a 400 hectare

Producțiile de legume și fructe în județul Bacău

	1982		1985		1985/1982 (%)	
	Suprafața (ha)	Producția medie (kg/ha)	Suprafața (ha)	Producția medie (kg/ha)	Suprafața	Producție medie
Fasole boabe	3 500	1 150	3 700	1 640	105,7	142,6
Cartofi timpurii	600	15 500	1 200	17 916	200,0	115,6
Cartofi de toamnă	5 500	21 180	4 700	22 900	95,5	108,1
Legume total	4 850	18 430	4 850	21 535	100,0	116,6
din care: tomate	815	30 850	915	34 500	112,3	111,8
Ceapă uscată	500	14 700	570	15 610	114,0	106,2
Varză	450	28 630	450	39 670	100,0	138,6
Rădăcinoase	370	24 590	370	25 110	100,0	102,1
Fasole verde	550	7 510	550	8 550	100,0	113,8
Mazăre verde	200	6 250	200	6 900	100,0	110,4
Fructe	4 206	5 610	5 000	9 440	118,9	168,3

nele: Letea Veche, Hemeiuși, Măgura, Mărgineni, Săucești, Nicolae Bălcescu, Traian, Buhoci, Tarmoși, Faraoni. Asemănător, un număr de aproximativ 14 localități rurale constituie așa-zisa „centură legumicolă” pentru municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și orașele Buhuși, Moinești, Comănești, Tîrgu Ocna și Slănic Moldova.

Deosebit de importantă este și măsura luată privind **utilizarea căldurii reziduale** (de la combinatele chimice, termocentrale și alte mari unități industriale ale județului) în procesul de producție din sere și solarii. Este o acțiune cu efecte economico-productive dintre cele mai semnificative și care creează, în același timp, premisele unei aprovizionări normale în sezonul rece, cu o gamă diversificată de produse proaspete. Fără îndoială că suprafața agricolă amenajată cu sere și solarii se impune a fi mult extinsă dacă ținem seama de potențialul de căldură reziduală existent în județ.

În ceea ce privește îmbunătățirea aprovizionării populației cu fructe, în acest cîmp se va extinde și consolidarea patrimoniului pomicol, realizîndu-se plantații cu densități normale, modernizîndu-se plantațiile existente pe o suprafață de 290 hectare și plantîndu-se în masiv alte 175 hectare; organele agricole județene la specialitate asigură materia

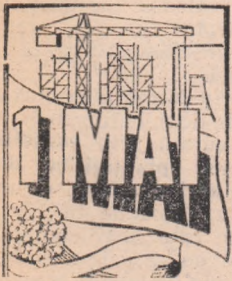
de plantații viticole și înființarea în perioada 1982—1985 a noi plantații însumînd 1 500 hectare. Suprafețele nou înființate, ca și cele modernizate privesc în exclusivitate soiurile producătoare de struguri de masă a căror producție este destinată, în primul rînd, satisfacerii nevoilor de consum direct.

Importante sporuri în producția zootehnică

ȘI ÎN ZOOTEHNIE sînt preconizate evoluții substanțiale. Dacă în 1982 estimăm o producție de carne de aproximativ 75 mii de tone, din care 62 mii tone pentru fondul de stat, la sfîrșitul cincinalului aceste nivele urmează să fie cu 29%, respectiv cu 21% mai mari. Pe specii, ponderea principală o dețin porcinele, urmate de bovine și păsări. În ce privește laptele, comparativ cu o producție de 1 764,6 mii hl și un consum de 1 367,8 mii hl în acest an, în 1985 se va ajunge la 2 433,7 mii, respectiv 1 654,8 mii hl.

Dezvoltarea sectorului zootehnic presupune asigurarea unei furajări raționale și eficiente, prin valorificarea la un nivel superior a tuturor resurselor

(Continuare în pag. 8)

PROGRESUL TEHNIC — FACTOR DINAMIZATOR AL DEZVOLTĂRII INTENSIVE

FĂURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate impune — ca o necesitate generală, obiectivă — utilizarea pe scară tot mai largă a progresului științifico-tehnic, modernizarea, perfecționarea întregului aparat de producție. Cu atât mai mult în condițiile crizei mondiale de materii prime și energie, nivelul eficienței economice este strins legat de promovarea în producție a celor mai avansate cuceriri ale progresului tehnic, de accelerarea înnoirii produselor și tehnologiilor. În fiecare ramură și unitate economică trebuie asigurate însemnate sporuri ale nivelului producției obținute într-o unitate de timp, pe o mașină și pe un muncitor; reducerea consumurilor materiale și energetice pe fiecare produs; sporirea gradului de valorificare a materiilor prime și îmbunătățirea calității și competitivității produselor; realizarea unor premise esențiale pentru creșterea exporturilor și reducerea importurilor, pentru valorificarea tuturor resurselor locale și re folosibile. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, sublinia astfel: „La baza întregii activități trebuie să punem cele mai înaintate cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane, asigurând ridicarea nivelului tehnic și a calității tuturor produselor, aplicarea unor tehnologii noi care să permită reducerea consumului de materii prime, materiale și energie, scăderea cheltuielilor de fabricație”.

Finalitatea înnoirii producției: competitivitate, eficiență

ACESTE OPȚIUNI și deopotrivă trăsături ale dezvoltării intensive a economiei românești se evidențiază cu putere și în economia, respectiv industria județului Sibiu, județ puternic industrializat, cu o bogată tradiție industrială. Asemeni tuturor județelor țării, și județul Sibiu a beneficiat — cu deosebire în ultimul deceniu și jumătate — de fonduri importante de investiții, care se cifrează la 25,8 miliarde lei. Din această sumă, circa 3/4 a fost alocată ramurilor direct producătoare de bunuri materiale (industrie, agricultură, construcții și industrie mică), majoritatea fondurilor fiind dirijate pentru achiziționarea de noi mașini, utilaje și instalații cu performanțe tehnice și economice înalte, pentru realizarea și aplicarea unor tehnologii moderne, cu randament și productivitate ridicate, comparabile cu cele mai bune realizări pe plan mondial. De remarcat este și faptul că, din cele 13 miliarde lei fonduri fixe productive, circa 2/3 au fost puse în funcțiune numai în ultimul deceniu.

Rezultatele obținute reflectă aceste eforturi. Numai în 1981, de pildă, primul an al cincinalului științei, progresului tehnic, calității și eficienței, ca urmare a activității pline de abnegație

Vasile BĂRBULEȚ
prim-secretar al Comitetului
județean Sibiu al P.C.R.

și dăruire a tuturor oamenilor muncii, la nivelul județului s-a obținut, peste sarcinile de plan, o producție netă în valoare de 462,5 milioane lei. În totalul producției industriale, ponderea produselor noi și reproiectate a reprezentat peste 35%. În aceste condiții, costurile de producție totale la 1 000 lei producție marfă au scăzut, în anul trecut, cu 5,6 lei (realizându-se o economie de 203 milioane lei), iar cele materiale cu 8,4 lei (respectiv 304,5 milioane lei); planul de beneficii s-a îndeplinit în proporție de 113,6 la sută, obținându-se suplimentar beneficii de 516 milioane lei, s-au consemnat importante economii de metal, combustibili și energie.

Să mai menționăm că volumul produselor destinate exportului a crescut în ultimii 15 ani de 5,3 ori și de 20,6 ori pe relația de veze libere. În prezent produsele din județul Sibiu sînt livrate în peste 80 de state de pe toate continentele, industria constructoare de mașini, electronică, de mijloace de transport și chimia deținând o pondere de peste 50 la sută în planul de export al județului. La nivelul județului, pînă la finele actualului cincinal, comparativ cu 1980, volumul exportului se va dubla. Produsele industriei constructoare de mașini, de pildă, vor crește de trei ori, iar în acest cadru, miniprodusele (produsele de mecanică fină, aparatele de măsură și control, elementele hidropneumatice ș.a.) vor cunoaște creșteri și mai mari.

Ce factori concreți au acționat în acest cadru? Reducerea substanțială, de la un an la altul, a consumurilor specifice materiale și energetice a fost determinată, pe de o parte, de îmbunătățirea permanentă a structurii economiei județului, în cadrul căreia s-au promovat cu precădere ramurile și tehnicile de complexitate ridicată, înalt prelucătoare. În conceperea și realizarea tuturor obiectivelor și sarcinilor economice s-a pornit de la necesitatea valorificării intensive, superioare a tuturor resurselor materiale și energetice de care dispunem în județ, prin creșterea coeficientului de utilizare a materiilor prime, prin realizarea, pe fiecare tonă de materie primă, a unei valori economice crescînde. O însemnată premisă de plecare în acest sens a constituit-o faptul că dispunem în industria județului de dotarea tehnică și capacitatea profesională necesare pentru a ne compara rezultatele nu numai cu ceea ce am realizat în perioada trecută, ci cu tot ce se obține mai valoros în lume. Tocmai pe această bază s-a acționat ferm, în cadrul unor programe judicioase fundamentate și de lungă perspectivă, pentru reorientarea gândirii tehnico-economice în toate unitățile.

Ca rezultat al tuturor acestor premise, orientări și măsuri, în prezent, în industria județului realizăm un coeficient de utilizare a laminatelor din oțel de 0,85%, iar consumurile specifice de materiale, combustibili și energie electrică la fiecare milion de lei producție marfă sînt în continuă scădere, situându-se și în 1981 sub nivelul cifrelor planificate. În aceste condiții, a crescut substanțial valoarea producției finite obținute din tona de materii prime, prin sporirea valorii nou create, ridicarea gradului de prelucrare, a nivelului calitativ al produselor și a performanțelor tehnico-funcționale — vezi și tabelul nr. 1. Nu-

Tabelul nr. 1
Repere ale valorificării superioare a resurselor

	Producție industrială realizată (lei)	
	1975	1981
o tonă metal	38 600	54 590
1 MWh energie electrică	38 900	55 100

mai în cursul anului trecut, valoarea producției finite realizată din fiecare tonă de metal a crescut cu circa 3 000 de lei, iar în cincinalul trecut cu peste 40 la sută. Sporuri similare s-au obținut și în ceea ce privește valorificarea lemnului, bumbacului, a altor materii prime.

În fiecare unitate economică au fost amplificate eforturile tehnice și organizatorice în vederea constituirii soluțiilor originale ce au vizat perfecționarea și modernizarea proceselor de producție, a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și tehnologiilor din unitățile noastre, scurtarea la minimum posibil a drumului de la idee la produs sau tehnologie (tabel nr. 2). S-a urmărit ca produsele și tehnologiile să înglobeze mai puține materii prime și materiale, combustibili și energie, și tot mai multă gândire și imaginație, inginerie tehnologică și inteligență, asigurînd în acest mod creșterea competitivității produselor noastre pe piețele tradiționale, extinderea pe noi piețe. În acest sens, putem spune că am obținut, în special în ultima perioadă, o serie de rezultate semnificative. Numai în cincinalul trecut, de pildă, s-au introdus în producția de serie aproape 100 de tehnologii noi în toate ramurile și subramurile județului. Numai elaborarea la I.M.M.N. Copșa Mică a unei noi tehnologii pentru recuperarea materialelor utile din zgurile neprelucrate pînă în prezent — ceea ce a permis obținerea anuală a peste 200 tone stibiu metalic, 100 tone antimoniat de sodiu și 40 tone sulfură de stibiu — a condus la reducerea importurilor acestor materiale cu 7 milioane lei/an.

Fiind un județ puternic industrializat, Sibiu este, în același timp, un consumator relativ mare de materii prime, combustibili și energie. De aici se desprinde o singură concluzie: contribuția pe care județul Sibiu poate — și trebuie — să o aducă la satisfacerea cerințelor crescânde de energie și combustibili constă în economisirea lor la maximum, pe toate căile. Cu alte cuvinte, și în cazul județului Sibiu, cea mai sigură și ieftină formă de producere a energiei este economisirea ei. Tocmai în lumina măsurilor inițiate în acest sens de conducerea partidului, de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, Comitetul județean de partid a adoptat un program special în domeniul reducerii și economisirii pe toate căile a tuturor formelor de energie și combustibili, stabilind sarcini și responsabilități precise, cu termene concrete pe fiecare ramură, domeniu și unitate.

Potrivit măsurilor stabilite urmează să realizăm numai de la întreprinderile constructoare de mașini din județ, până la finele anului 1985, prin recuperarea resurselor energetice refoșabile din gazele arse, deșeurii combustibile și din gazele combustibile o economie de cel puțin 10 000 tcc/an. Se acționează în acest sens pentru modernizarea a o serie de cuptoare, în vederea recuperării și valorificării căldurii conținute în gazele evacuate, apele de răcire, produsele calde, deșeurii ș.a. De asemenea, încă în acest an, cu gazele arse de la întreprinderea de geamuri și „Vitrometan“ din Mediaș vom încălzi locuințele, unitățile comerciale și obiectivele social-culturale din cartierul „Vitrometan“ Mediaș. Asemenea programe am stabilit și pentru platformele și zonele industriale din Sibiu, Copșa Mică, Cislău, Tâlmăciu ș.a.

Valorificarea superioară a potențialului de creativitate

ÎN ANSAMBLUL factorilor care își pun puternic amprenta asupra dezvoltării intensive se numără creativitatea tehnică, emulația tuturor cadrelor tehnice de a rezolva, prin forțe proprii, probleme ale producției de o complexitate tot mai ridicată. Comitetul județean de partid a acționat și acționează consecvent, printr-o intensă activitate politico-educativă, pentru a crea un climat optim afirmării creației tehnice originale, pentru a determina cadrele noastre tehnice să gândească și să creeze fără complexe, cu o puternică încredere în forțele proprii.

Ampla mobilizare și participare a oamenilor muncii din județul Sibiu la creația științifică și tehnică, în cadrul celei de a II-a ediții a Festivalului național „Cântarea României“, a marcat realizarea a peste 11 800 obiective la care au fost antrenați 74 000 muncitori, măistri, ingineri, tehnicieni și alți specialiști. Numai în anul 1981, numărul inventarilor și inovatorilor se ridică, în județ, la 2 364, organizați pe 85 de cercuri. Din cele 108 invenții finalizate, se aplică în producție 90, iar din cele 135 inovații realizate, până în prezent s-au implementat 123. Eficiența economică totală netă a invențiilor se ridică la 51,8 milioane lei, iar a inovațiilor la 9,9 milioane lei¹⁾. Ca o confirmare a acestei bogate activități, Comisia județeană de creație tehnico-științifică de masă a județului Sibiu i-a fost decernată Diploma de onoare și titlul de lu-

reat pentru locul I pe țară, obținut în întrecerea dintre județe.

O activitate ce concentrează însemnate preocupări și în județul nostru este aceea a autoutărilor. Multe unități economice s-au convins că aceasta este o cale sigură, ieftină și rapidă de perfecționare a unor mașini și utilaje, de modernizare a acestora prin construirea unor dispozitive și subansamble care măresc productivitatea muncii și, concomitent, duc la reducerea efortului fizic al muncitorilor. O serie de întreprinderi cum sînt: I.P.A. și „Independența“—Sibiu, „Geamuri“ Mediaș, „Mănuși și Ciorapi“ Agnita ș.a. au proiectat și realizat numeroase mașini și instalații necesare, multe din ele cu un grad de complexitate ridicat. În aceste unități ca și în multe altele, de altfel, s-au format colective, ateliere, secții specializate pentru activitatea de autoutărire, începînd cu proiectarea, realizarea și pînă la probele tehnologice. Prin extinderea autoutărilor avem permanent în vedere — așa cum o cere tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — reducerea în ritm susținut a importurilor. Finalizarea acestui obiectiv de mare însemnătate caracterizează o gamă largă de preocupări din întreprinderile sibiene. Există în acest sens o bună experiență, dar și cerințele cărora trebuie să le răspundem mai exigent.

S-au întreprins susținute acțiuni politice și organizatorice în vederea mobilizării muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, a tuturor cadrelor de specialiști la elaborarea de noi soluții tehnice originale — în scopul valorificării tuturor resurselor materiale, a întregului potențial productiv și de forță de muncă de care dispunem. S-au întocmit în acest sens programe de asimilare a unor produse și materiale, programe detaliate, cu sarcini și responsabilități precis stabilite, a căror realizare se urmărește cu insistență. În scopul cunoașterii și extinderii soluțiilor optime de asimilări a materialelor, subansamblelor și pieselor de schimb din import, al înlocuirii acestora cu alte materiale din țară, au fost organizate pe plan județean conferințe, simpozioane, schimburi de experiență, expoziții tehnice în cadrul cărora s-au identificat noi posibilități pentru folosirea unor înlocuitori din producția internă, reconșionarea pieselor de schimb și subansamblelor din import, raționalizarea consumurilor la unele materii prime și materiale, mobilizarea unor stocuri de materiale fără mișcare.

În asemenea condiții, numai în anul 1981, la nivelul județului, importul s-a redus, prin introducerea în fabricație a unor produse noi și reproiectate cu 67,6 mil. lei; prin introducerea unor tehnologii noi și extinderea celor avansate cu 63 mil. lei, și cu 42,8 mil. lei prin asimilări de piese de schimb, subansamble și materiale. O contribuție însemnată la crearea de produse noi, cu parametri tehnico-funcționali superiori, și-au adus-o unitățile de cercetare-proiectare din județ, care alcătuiesc sectorul de avangardă al proiectării, cercetării și ingineriei tehnologice.

Acțiuni pentru creșterea eficienței creației tehnice

PORNIND de la potențialul însemnat de cercetare și acțiuni inovatoare de care dispunem²⁾, de la cerințele racordării permanente la obiectivele dezvoltării

județului în actualul cincinal, Comitetul județean de partid acționează consecvent pentru identificarea și valorificarea integrală a rezervelor, pentru stimularea participării cadrelor tehnice și economice în rezolvarea, prin forțe proprii, a tuturor problemelor ridicate de dezvoltarea economico-socială a județului și a fiecărei unități în parte. Toate acestea se realizează în cadrul unor programe judiciose fundamentate, care asigură o planificare riguroasă a perspectivei, o rațională repartizare a forțelor, o realistă dimensionare a obiectivelor.

Pornind de la obiectivele Programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului, tehnic aprobat la Congresul al XII-lea al partidului, s-a fundamentat, pe plan județean, un program propriu, cu sarcini de anvergură, mobilizatoare pe perioada 1981—1985. Obiectivele acestui program s-au defalcat riguros pe fiecare unitate economică sau de cercetare-proiectare, care dispun astfel de propriile programe în cadrul cărora își pot evalua în mod cit mai riguros resursele și prioritățile.

Urmărindu-se cu consecvență aceste acțiuni, punîndu-se noi accente, în funcție de cerințele dinamice și prioritățile economiei, la sfîrșitul anului trecut, o plenară a Comitetului județean de partid consacrată special activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic a adoptat o hotărîre, respectiv o serie de programe concrete de măsuri ce vizează întregul cincinal 1981—1985.

În esență, programele adoptate își propun următoarele obiective prioritare: proiectarea, reproiectarea și asimilarea în fabricație a 68 386 produse, ceea ce va asigura, în anul 1985, o pondere a produselor noi și reproiectate de minimum 60 la sută; introducerea în procesul de producție a 40 de tehnologii noi și modernizate, de înalt randament și productivitate; diminuarea consumurilor specifice de materii prime și materiale cu minimum 25 la sută pînă la finele acestui cincinal; reducerea cu fiecare an a consumurilor de energie electrică cu 15 000 MWh, a consumurilor de combustibili cu 25 000 tcc și valorificarea integrală a resurselor de energie secundară și recuperabilă; sti-

¹⁾ Dintr-o lucrare premiată, atît la nivel județean cît și național, pentru importanța și originalitatea lor menționăm: instalația mobilă de reconșionare fizică a uleiului electroizolant realizată la întreprinderea de rețele electrice Sibiu, brevetată ca invenție și care asigură o economie de 3,2 milioane lei pe fiecare instalație: ciocan pneumatic de abataj cu protecție antisecție, brevetat ca invenție și realizat de întreprinderea „Independența“ — Sibiu ș.a.

²⁾ De-a lungul ultimilor ani, în cea mai mare parte a unităților industriale s-a dezvoltat și perfecționat considerabil baza tehnico-materială a activității de cercetare-proiectare. Dispunem în acest domeniu de un corp tehnico-ingineresc ce cuprinde cca. 3 200 cadre cu o temeinică experiență și pregătire profesională și cu o înaltă specializare pe diverse sectoare ale activității, corespunzător structurii economiei județului. Pe teritoriul județului activează cu bune rezultate 19 institute de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, sau filiale ale acestora, reprezentînd o forță considerabilă, distribuită într-o largă paletă de preocupări de maximă însemnătate pentru economia națională. În cadrul Institutului de învățămînt superior din Sibiu se desfășoară o susținută activitate de cercetare științifică, orientată cu precădere în direcția inovării tehnologice, reducerii consumurilor materiale și energetice, mecanizării și automatizării producției.

Ponderea unor produse noi și reproiectate

Indicatori Intreprinderi	1 — Pondere produse noi și reproiectate în total pro- ducție marfă			2 — Valoare produse noi și reproiectate în total pro- ducție marfă			Tehnologii noi și mo- dernizate introduse în fabricație		
		1976	1977	1978	1979	1980	1981	1976—80	1981
Total județ	1	13,3	25,6	38	51,5	60,2	35,1	—	—
	2 mld. lei	2,4	5,3	8,6	12,3	15,2	8		
„Libertatea“ Sibiu	1	53,2	35,2	37,6	37,2	62,6	30,4	24	9
	2 (mii)	232 837	348 368	415 000	452 865	673 840	215 718		
I.M. Mirșa	1	2,0	10,0	18,0	74,0	96,4	61,9	39,7	22
	2 (mil.)	103,4	307,2	340,7	1 511,3	3 328,3	2 145,1		
„Independența“ Sibiu	1	16,7	24,5	50,9	39,2	47	18	310	39
	2 (mii)	196 700	328 205	731 310	542 192	743 593	250 041		
„Vitrometan“	1	12,8	34,6	40	60	58	23	11	2
	2 (mii)	31 332	93 129	114 191	186 562	189 808	77 622		
„Balanța“	1	18	25,1	37,2	42,5	51,7	10,8	726	116
	2 (mil)	107,2	125,3	198,3	146,5	220,7	82,0		

mularea puternică a mișcării de invenții și inovații prin cunoașterea și generalizarea experienței înaintate dintr-un șir de unități economice ale județului; ridicarea performanțelor calitative, tehnico-funcționale ale tuturor produselor realizate în județ, la nivelul celor obținute de țările industriale dezvoltate, în condițiile atingerii unor indicatori de eficiență similari; creșterea gradului de dotare a tuturor întreprinderilor cu S.D.V.-uri, utilaje și instalații realizate prin autoutilitare; aplicarea la scară industrială a unor tehnologii moderne, de mare precizie și economizate: prelucrarea cu laseri, sudura prin frecare, electroeroziunea, sudura cu jet de electroni, extruderea la rece, robotizarea unor operații, agregarea în activitatea de prelucrare mecanice și montaj ș.a.; realizarea unor noi obiective care să asigure punerea în valoare a potențialului hidroenergetic al râurilor de munte și valorificarea unor resurse energetice neconvenționale.

Evident, am prezentat doar obiectivele mari, de ordin strategic, ale măsurilor de promovare largă, în toate domeniile de activitate, a progresului tehnic, a cuceririlor științei și tehnicii contemporane. Rezultatele obținute în primul an al actualului cincinal — între care se detașează ponderea mare a produselor noi și reproiectate, economiile înregistrate la cheltuielile materiale și totale, reducerea importurilor cu peste 173 milioane lei, concomitent cu creșterea exporturilor cu 22,8 la sută față de realizările din 1980 — rezultatele din trimestrul I al acestui an — un plus față de prevederi la producția netă industrială de 135 milioane lei, la producția marfă de 145 mil. lei, la productivitatea muncii de 1333 lei, reducerea cheltuielilor totale la 1 000 lei producție marfă cu 9,3 lei și a cheltuielilor materiale cu 8,1 lei, un plus de beneficii de 96 milioane lei etc. — demonstrează realismul programelor stabilite.

Din analiza activității, în lumina sarcinilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie a.c., de ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din aprilie a.c., se desprind câteva direcții de acțiune pe care colectivele de oameni ai muncii din economia județului Sibiu își vor concentra în viitor cu precădere eforturile, în scopul eliminării unor neajunsuri și optimizării întregii activități de afirmare a progresului tehnic.

a) În scopul asigurării unui ritm înalt de asimilare în fabricație a produselor noi prevăzute în planurile tehnice anuale, vom acorda o atenție sporită derulării corespunzătoare a acestor planuri, respectării sau devansării termenilor planificate pe diferitele faze ale procesului de cercetare-proiectare-prototip.

b) Ca și în alte privințe, și în aceea a ritmului înnoirii, parametrii esențiali de comparație trebuie să-i constituie realizările „de vîrf“ pe plan mondial. În aceste condiții calitativ noi, este de la sine înțeles că produse cu un ciclu de asimilare de 3—5 ani — așa cum s-au mai întîlnit în nomenclatoarele de fabricație ale unor întreprinderi din județ — vor fi eliminate de pe planșetele proiectanților; în caz de realizare, proiectul respectiv nu mai reprezintă o noutate tehnică.

c) În aria aceleiași cerințe — a sporirii competitivității produsului nou, a creației tehnice originale în general — se înscrie orientarea fermă a forțelor de concepție către acele noutăți tehnice care înglobează cantități minime de materiale și energie pentru performanțe funcționale superioare, sau consumă în exploatare minimum de energie și combustibili.

d) Perfecționarea tehnologiilor de fabricație, înnoirea tehnologică în general constituie în continuare pentru industria județului Sibiu un domeniu practic inepuizabil de diminuare a consumurilor materiale și energetice și de sporire a productivității muncii. Semnificativ sub aspectul marilor rezerve ce se ascund la acest capitol este cuprinzătoarea „inventariere“ a tehnologiilor aplicate în industrie, în urma căreia, în întreprinderi mari consumatoare de energie s-au depistat încă aproximativ 30 de tehnologii în exploatare prin eliminarea cărora — acționăm hotărît în acest sens — consumurile energetice se vor diminua cu peste 35 000 tcc.

e) În viitorul apropiat, în județul Sibiu se vor accentua preocupările pe linia promovării și implementării largi în producție a unor soluții tehnico-organizatorice moderne și de mare randament, a unor tehnologii și surse de energie neconvenționale, al căror impact va determina previzibile mutații calitative în însăși structura ramurilor industriale ale județului. În acest sens un succes de dată relativ-recentă îl constituie punerea în funcțiune, la întreprinderea

de piese auto Sibiu, a unor sisteme flexibile de manipulare cu roboți industriali, ceea ce marchează o premieră tehnică absolută în industria sibiuană.

În ceea ce privește implementarea unor tehnologii neconvenționale, al căror principal avantaj constă în obținerea unor importante economii de materiale la prelucrare, s-a trecut în mod hotărît de la faza experimentărilor de laborator la cea a aplicării pe scară industrială, cu bune și promițătoare rezultate. De altfel, ca o recunoaștere a priorității dobîndite de specialiștii județului în acest domeniu, Sibiu va fi, în cursul lunii iunie a.c., gazda unui simpozion național pe tema tehnologiilor neconvenționale.

Avem o bună experiență în privința valorificării resurselor locale de energie neconvențională, experiența pe care o vom dezvolta pe multiple planuri în cursul acestui cincinal. Beneficiind de condiții naturale avantajoase (o rețea hidrografică bogată, riuri cu potențial hidroenergetic ridicat) județul Sibiu va materializa pînă în 1985 un program concret de valorificare a acestui potențial. Acest program cuprinde instalarea a aproape 50 de microhidrocentrale cu o putere totală instalată de peste 32 500 kW. Pe teritoriul județului funcționează o centrală electrică eoliană după proiectul căreia urmează a se construi obiective similare în Delta Dunării și pe litoralul Mării Negre. Am obținut și unele rezultate — ce-i drept, de interes deocamdată local — în folosirea energiei solare și a biogazului.

ÎN LUMINA SARCINILOR și obiectivelor strategice ale actualului cincinal, a orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, promovarea pe scară largă a progresului tehnic, a spiritului novator, revoluționar în întreaga activitate economico-socială constituie o cerință primordială a sporirii eficienței și a trecerii la o nouă calitate în economia românească. Județul Sibiu, prin potențialul său tehnic și uman valoros, prin tradițiile de hărnicie, înalt profesionalism și spirit gospodăresc ale oamenilor acestor locuri, prin creșterea răspunderii, deplină angajare muncitorească, sporirea gradului de inițiativă și creativitate în muncă, și poate aduce o contribuție mărită la realizarea acestor importante sarcini.

Calitate și eficiență în procesul modernizării economiei românești

ELEMENTUL definitoriu al actualului plan cincinal îl reprezintă, precum este știut, accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării, ceea ce trebuie să se concretizeze în final în sporirea valorii nou create de fiecare întreprindere în condițiile creșterii substanțiale a eficienței economice. Nu este întâmplător faptul că cel de al șaptelea plan cincinal este chemat să marcheze o schimbare de fond în modul de dezvoltare a economiei. În perioadele anterioare a avut loc o importantă dezvoltare a bazei tehnico-materiale, au fost materializate programe importante de investiții în toate ramurile economiei, ceea ce a permis asigurarea unei structuri productive puternice, moderne.

Tocmai pornind de la această acumulare considerabilă în sfera mijloacelor de producție, de la mutațiile ce au survenit la nivelul forței de muncă, de la cerințele privind ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii, creșterea eficienței tuturor activităților economice apare ca o exigență firească. Trecerea la o nouă calitate dobîndește un caracter cu atât mai imperativ cu cât în economia mondială, pe fondul crizei de materii prime și energie, al restricțiilor generate de aceasta, se vedește o serie de dezechilibre, mai cu seamă în ce privește aprovizionarea cu materii prime și energie, fenomene care afectează și economia românească.

În plan macroeconomic s-a urmărit înlăptuirea unor noi corelații între efortul de dezvoltare și efectele obținute. Astfel, în ultimul deceniu, a fost formulată explicit în documentele de partid cerința devansării ritmului de creștere a produsului social de către ritmul de creștere a venitului național, dinamică ce reflectă valorificarea cu eficiență sporită a factorilor de producție, reducerea sistematică și substanțială a cheltuielilor de producție și, cu deosebire, a consumurilor materiale. În ultimii 10 ani, indicele de valorificare la metal, lemn, materii prime, produse chimice și ale industriei ușoare a crescut de 2—2,5 ori. În același interval de timp, productivitatea muncii s-a dublat, fapt care atestă convingător că în dezvoltarea producției au acționat cu o pondere însemnată, factori de natură intensivă (vezi și tabelul).

Modelarea producției în funcție de criteriul economicității

DACA în orice condiții, reducerea costurilor, și în primul rînd a consumurilor materiale și energetice, constituie o direcție esențială de sporire a valorii nou create, de creștere a productivității muncii, în prezent acest proces dobîndește o însemnată prioritară. În funcție de criteriul energetic au fost concepute și puse în practică importante acțiuni de restructurare a industriei, urmînd a fi impulsionată și în continuare dezvoltarea ramurilor industriale care necesită un consum energetic redus. Procesul de modelare a economiei în funcție de criteriul amintit nu vizează numai nivelul macroeconomic, ci el se aplică, cu diferențierile de rigoare, la nivelul unităților productive, acestea avînd datorită nu numai să minimizeze consumurile, dar să și adapteze cât mai eficient structura de producție în funcție de acest element. Caracterul de maximă generalitate al criteriului minimizează consumurilor materiale și energetice se vedește dacă urmărim strategia de dezvoltare a unei ramuri de bază a economiei naționale: agricultura. Investită cu sarcini deosebite în direcția asigurării populației și industriei cu produse în volum și diversitate sortimentală cit mai mari, agricultura României socialiste trebuie să dobîndească prerogativele unei agriculturi eficiente și din punct de vedere al costurilor, al consumurilor. Acest fapt este cu atât mai însemnat cu cit, prin mecanizare, chimizare, irigare, agricultura a devenit, în fapt, un mare consumator de energie.

Tocmai în sensul celor menționate anterior, Comitetul Politic-Executiv a aprobat recent niveluri orientative pe ministere, stabilind reduceri mai accentuate față de prevederile planului cincinal 1981—1985 și adoptînd măsuri corespunzătoare pentru îmbunătățirea lor. Printre altele, s-a indicat să se treacă imediat

la analiza fiecărui produs, stabilindu-se tehnologii corespunzătoare pentru reducerea cu cel puțin 20—25 la sută a consumurilor pe întregul cincinal, realizîndu-se încă din 1983 prevederile care vizează inițial anul 1985. În ce privește gradul de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, conducerea de partid și de stat a hotărît ca în acest cincinal să se majoreze sarcina la 35 la sută în 1985 față de 1980, comparativ cu 30,2 la sută prevăzută inițial — nivel calculat pe baza producției marfă și cu 44 la sută față de 37,3 la sută — nivel calculat pe baza producției nete. Pentru atingerea acestor obiec-

Repere ale unor mutații calitative în dezvoltarea economiei românești

	1976—1980	1981—1985
Devansarea creșterii produsului social de către creșterea venitului național	1,04	1,16
Devansarea creșterii producției globale de către creșterea producției nete (în industriile)	1,06	1,15
Ponderea volumului de construcții-montaj în totalul investițiilor (%)	35	27
Creșterea productivității muncii (%)	1980	1985 *)
— industrie	100	140,4
— agricultură	100	150,4
— construcții-montaj	100	130,0
Producția netă la 1 000 lei fonduri fixe, valoare neamortizată în industria prelucrătoare (lei)	1980 **)	1985 **)
	710	860
Gradul de valorificare a materiilor prime de bază în industria prelucrătoare (%)	1980	1985 *)
	100	132
Economii obținute ca urmare a reducerii cheltuielilor în industrie (mld. lei)	100	200

*) Creștere pe cincinal; **) Nivel anual.

tive ministerelor și organelor centrale le revine obligația să reanalizeze fiecare produs, urmînd ca în perspectivă să fie menținute sau introduse în fabricație numai produse cu consumuri reduse de materii prime și materiale și cu grad ridicat de valorificare pe piața externă.

Productivitatea muncii, factor principal de creștere a venitului național și de susținere a procesului de creștere a eficienței, urmează să sporească cu 40% în industrie, cu 50% în agricultură și cu 30% în construcții-montaj. De reținut este faptul că în industrie se preconizează ca 80% din sporul producției să se realizeze pe seama creșterii productivității muncii. Saltul calitativ pe care îl parcurge economia noastră în actualul cincinal este oglindit și printr-o coordonare mai bună a producției materiale și a fluxurilor financiare. În această perspectivă se prevede îmbunătățirea unor indicatori valorici de bază ai eficienței, între care producția și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe.

La elaborarea programului de dezvoltare un rol esențial revine progresului tehnic, cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, creșterii nivelului calitativ al producției, a competitivității produselor. Numai prin incorporarea curajoasă, operativă a ideilor noi în produse de înaltă calitate și competitivitate, se subliniază cu deplină temei în documentele de partid, se poate asigura creșterea continuă a performanțelor tehnico-economice ale fiecărui produs, se pot asigura condiții de participare competitivă a mărfurilor românești pe piața externă. Se prevede, pe această bază, creșterea comerțului exterior deopotrivă cu îmbunătățirea structurii sale: de remarcat că din sporul total de export ce se va realiza în 1985, față de 1981, circa 27% urmează să se realizeze pe seama îmbunătățirii structurii și creșterii gradului de valorificare a produselor.

Exigențe în repartizarea și finalizarea investițiilor

O PIRGHIE DE BAZĂ în materializarea politicii de modernizare a structurii economice, de creștere a eficienței o reprezintă investițiile. Pentru perioada 1981—1985 este prevăzută ca economia națională să beneficieze de fonduri de investiții în valoare de 1 300—1 350 miliarde lei, cu 40—45% mai mult decât în cincinalul precedent. Prin modul de alocare a investițiilor se accentuează activitatea din industria extractivă, din agricultură. Se va avea în vedere dezvoltarea ramurilor de prelucrare avansată a resurselor naturale, acordându-se atenție dotării întreprinderilor cu mașini, utilaje și instalații moderne, cu consum redus de combustibili, energie și materii prime. Se urmărește, de asemenea, și îmbunătățirea în continuare a repartizării teritoriale a forțelor de producție. Accentul pus pe modernizări și reutilări în unitățile existente și mai puțin pe dezvoltarea extensivă are în vedere, între altele, suprafețele mari de producție existente și producția relativ scăzută pe unitatea de suprafață. Se urmărește, în acest context, îmbunătățirea raportului dintre fondurile fixe active și fondurile fixe pasive, între ponderea utilajelor care produc și ponderea construcțiilor. Dacă în 1975 ponderea volumului de construcții-montaj, în țara noastră, în volumul total al investițiilor, a fost de 47,1%, în 1980 aceasta a scăzut la 41,2% și se prevede ca în 1985 să ajungă la 40%. Deși reprezintă pași însemnați pe calea creșterii eficienței, procentele menționate relevă decalaje față de alte țări unde indicatorii respectivi prezintă nivele mai mici, astfel încât se cere acționat pe mai departe, mai cu seamă în fața de proiectare, pentru realizarea unor construcții mai ieftine, mai ușoare, din materiale locale sau din înlocuitori care duc la reducerea consumurilor.

Un rol important revine investițiilor și eficienței lor în agricultură unde — în cadrul înfăptuirii unei noi revoluții agrare care să ducă la creșterea accentuată a producției agricole — acestea constituie suportul material pentru intensificarea producției agricole industrializarea proceselor de muncă din agricultură, transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale și obținerea de rezultate la nivelul cel mai ridicat. O legătură strinsă trebuie să existe între obiectivele agriculturii și investițiile proprii, directe, pe de o parte, și investițiile din sectoarele constructoare de mașini agricole de producere a îngrășămintelor chimice, de preparare și industrializare a produselor agricole, pe de altă parte.

Pentru a releva importanța sporirii eficienței investițiilor în agricultură, este cazul să amintim că volumul mediu anual al acestora a fost de 1 287 milioane în intervalul 1951—1955, în actualul cincinal fiind prevăzute 155 miliarde lei. Investiția medie pe o persoană ocupată în agricultură a crescut, în același interval de timp, de 25 ori, ceea ce evidențiază gradul ridicat de înzestrare tehnică a muncii agricole.

Participare eficientă la diviziunea internațională a muncii

EXISTĂ o relație strinsă de intercondiționare între comerțul exterior și creșterea economică. Cu cât o economie este mai dezvoltată, cu atât poate participa mai activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de mărfuri avantajos pentru

toți partenerii: la rindul său, comerțul stimulează creșterea economică, prin volumul și diversitatea produselor care trebuie realizate pentru piața externă. Având în vedere în primul rând necesitățile dezvoltării economice, dar și posibilitățile acesteia, ritmul de creștere a comerțului exterior este mai ridicat decât cel al investițiilor, producției industriale și produsului social. În țara noastră, în perioada 1950—1979, volumul comerțului exterior a crescut de 33,74 ori. Corespunzător, s-a modificat ponderea mărfurilor românești în comerțul mondial de la 0,37% în 1960 la 0,63% în prezent. În actualul cincinal, se prevede ca volumul activităților de comerț exterior să sporească cu 50—57%. Pornind de la tendința manifestată de unele întreprinderi de a stabili un necesar de import supradimensionat în comparație cu cerințele reale un accent special se acordă producerii în țară a o serie de produse care se importă. „Industria noastră, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să-și facă un titlu de cinste din a asigura cu forțe proprii mașinile și instalațiile, aparatura de măsură și control, utilajele de cercetare și piesele de schimb necesare economiei noastre într-o măsură tot mai mare. Nu trebuie să mai facem importuri mai cu seamă în domeniul construcțiilor de mașini, decât prin acorduri de compensație din același domeniu.”

În realizarea unui comerț exterior eficient, în majorarea aportului acestuia la dezvoltarea economică și socială a țării, este deosebit de important ca, o dată cu creșterea volumului de export, să sporească ponderea produselor înalt prelucrate, cu nivel tehnic ridicat, pe care să se obțină valori cât mai mari în raport cu unitatea de materie primă pe care o conțin. Răspunzând apelului conducerii partidului, industria noastră a sporit ponderea grupei de mașini și utilaje în totalul exportului, de la 3,2% în 1950, la 18,2% în 1965 și la cea. 30% în prezent. Exportul reprezintă astăzi cea. 25% din producția de rulmenți, 20% din producția de mașini-unelte pentru așchiera metalelor, 60% din producția de tractoare, locomotive Diesel ș.a.

Mijlocul principal de mărire a aportului comerțului exterior la creșterea economică constă în obținerea unor prețuri cât mai bune pe piața externă, concomitent cu diminuarea cheltuielilor de producție în țară. Aceasta impune, pentru produsele destinate exportului, și în general pentru toate produsele, o productivitate sporită a muncii, reducerea la strictul necesar a consumurilor materiale, a combustibililor și energiei, îmbunătățirea și modernizarea tehnologiilor de fabricație, îmbunătățirea calității produselor, adaptarea permanentă a producției la cerințele pieței externe, eliminarea exporturilor de produse care nu au o eficiență corespunzătoare, aplicarea noului mecanism economico-financiar și în domeniul comerțului exterior, introducerea autoconducerii și autogestiunii economico-financiare în întreprinderile de comerț exterior.

DISPUNEM DE O CONCEPȚIE CLARĂ, originală cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani, care se întemeiază pe cunoașterea profundă a realităților țării noastre, pe investigarea continuă a fenomenelor care au loc în economia mondială. Realizarea progresului economic estimat, înfăptuirea tuturor obiectivelor de dezvoltare socială, creșterea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii apar astfel, ca sarcini practice, cerințe ale activității de zi cu zi. Iar cei chemați să înfăptuiască noua calitate în economie sint oamenii muncii, întregul nostru popor, calitatea activității fiecăruia constituind temelia progresului general al patriei.

dr. Virgil DINCĂ

Pe coordonatele noii revoluții agrare

(Urmare din pag. 3)

furajare, și în special a celor grosiere și fibroase, precum și pe folosirea mai deplină a pășunilor și fînețelor naturale

Disponind de suprafețe însemnate de pășuni (circa 93 200 ha) și fînețe (32 700 ha), județul Bacău poate crește și îngrășa un efectiv de animale, considerabil sporit față de cel actual. S-au stabilit, în acest an, măsuri pentru punerea în valoare a resurselor de furaje din zonele de deal și munte. Programele elaborate sînt orientate către ridicarea potențialului productiv al pașistilor și fînețelor naturale din zona de munte, asigurarea unei încălziri optime de bovine și ovine pe aceste suprafețe, sporirea contribuției gospodăriilor populației la realizarea programu-

lui de autoaprovizionare la nivel județean.

A fost creat cadrul natural economic pentru deplasarea, încă din această primăvară, a circa 2 000 de bovine și 14 mii de ovine din unitățile agricole cu deficit de pășune; în prezent se lucrează la amenajarea taberelor de vară, asigurarea lor cu apă ș.a. Studiile efectuate de specialiști în 13 comune din zona de munte a județului au scos în evidență importante rezerve de care acestea dispun pentru dezvoltarea sectorului zootehnic. Prin valorificarea lor, în actualul cincinal efectivele de animale în gospodăriile populației din zona necooperativizată a județului sînt estimate să crească cu 6 mii de bovine și aproximativ 56 mii de ovine. Încă din acest an, prin planurile de cultură s-a prevăzut creșterea su-

prafeței arabile cu 1 000 ha, ce urmează a fi cultivate cu furaje fibroase, succulente și grosiere. De asemenea, un accent deosebit se pune pe asigurarea necesarului de semințe. Ca urmare, au sporit suprafețele destinate acestui scop (850 ha de loturi semincere în cadrul întreprinderii județene de pașiști), iar în cadrul cooperativelor agricole de producție se vor produce peste 60 tone sămînță de lucernă și trifoi, precum și a 18 tone sămînță de gulii și sfeclă furajeră. Fără îndoială, aplicarea integrală a măsurilor stabilite va contribui la o stabilizare a forței de muncă în agricultura județului, o participare mult superioară la muncă a lucrătorilor, ceea ce va avea ca efect realizarea unor producții sporite și va contribui la realizarea pe deplin a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale — laturi esențiale ale complexului program de înfăptuire a noii revoluții agrare.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Perfecționarea mecanismului de promovare a exporturilor

DEZVOLTAREA schimburilor economice externe, necesitate obiectivă cu atât mai stringentă cu cât o țară este mai mică, poate fi impulsivă prin funcționarea a două mecanisme specifice: mecanismul de stimulare a exporturilor și mecanismul de promovare a exporturilor.

Mecanismul de stimulare are în vedere pârghiile de natură bugetară, fiscală, financiar-bancară și asigurări, utilizate în politica comercială a statului în vederea dezvoltării schimburilor, echilibrării balanței comerciale și de plăți^{*}). Aceste pârghii se pot regăsi indirect și la nivel microeconomic, în măsuri de planificare, organizare, cointerresare, luate de firmele exportatoare.

Mecanismul de promovare are, de asemenea, două componente: macroeconomică și microeconomică.

Componenta macroeconomică desemnează acțiunile de inițiativă guvernamentală orientate spre: cunoașterea de parteneri externi, a potențialului economic al unei țări, a ofertei sale de export, facilitarea contractelor între oameni de afaceri străini și exportatorii din țară prin camere de comerț, birouri și agenții comerciale în străinătate, servicii de informare (marketing, conjunctură, politici comerciale și vamale, prognoză tehnologică, design), asigurate exportatorilor.

Componenta microeconomică desemnează aceleași funcții la nivel de întreprindere și produs, cu mențiunea că varietatea de forme și posibilități de promovare rămân deschise inițiativei exportatorului.

În general, pe plan mondial se constată o corelație semnificativă între nivelul dezvoltării sectorului serviciilor (comerciale, ingineresti, financiar-bancare, asigurări) și anvergura activității de promovare a exporturilor. Ba chiar mai mult, a început să fie teoretizată diviziunea „firească” a muncii între țările în curs de dezvoltare ce dispun de resurse naturale și de forță de muncă pe de o parte și țările dezvoltate industrial cu un sector al serviciilor (știință, tehnologii, marketing, management etc.) superdezvoltat, pe de altă parte.

Chiar dacă nu sîntem de acord cu asemenea „teorii” asupra ordinii economice internaționale, fapt este că nivelul eforturilor de marketing ale firmelor din țările capitaliste dezvoltate, concretizate în programe strategice pe termen lung, campanii publicitare de anvergură, promovarea persuasivă a

^{*}) Folosirea mecanismului de stimulare a exportului în contextul autoconducerii și autogestunii a fost analizată în R.E. nr. 22, 13/1981.

^{**}) Sub genericul „Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior” s-au mai publicat puncte de vedere în R.E. nr. 7, 9, 12, 13, 15, 16/1982.

Căi de creștere a eficienței în activitatea de comerț exterior

imaginii de marcă, acordarea unor servicii gratuite clienților prezenți sau potențiali (consulting în realizarea unor studii de fezabilitate, în elaborarea unor programe de dezvoltare zonale sau sectoriale, în instruirea cadrelor pe echipamentele exportatorului, în elaborarea de caiete de sarcini pentru licitații ș.a.m.d.) devin adeseori adevărate bariere în pătrunderea pe piața externă a unor noi exportatori mici și mijlocii, în special din țări în curs de dezvoltare.

La acestea se adaugă condițiile de credit preferențiale acordate cumpărătorilor, în special la livrări complexe de linii și obiective industriale, proiecte importante, exporturi de mașini și utilaje, condiții favorizate de dispersarea sarcinii de finanțare și a riscului comercial între numeroase instituții de credit și de asigurări.

Cunoașterea și recunoașterea acestor realități ale piețelor internaționale a mecanismelor de promovare ale concurenței nu poate să aducă decît un plus de realism în fundamentarea programelor noastre de export, a întregii strategii pe piața externă.

Funcții specifice întreprinderilor specializate pentru export

PRINCIPIILE noului mecanism economic statute prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978 prevăd ca premisă de bază pentru începerea activității de producție într-o întreprindere sau centrală industrială identificarea cerințelor reale de consum intern sau la export. Teoria și practica economică dispun în prezent de cunoaștere sistematică pentru determinarea cerințelor reale de consum, prin constituirea unei discipline economice specifice — marketingul. Calcule efectuate de o serie de economiști atît din țări socialiste cît și din țări nesocialiste au arătat că potențialul economic al informațiilor de marketing este incomparabil mai mare decît cheltuielile de procurare a lor.

În consecință este necesar ca în spiritul întăririi autoconducerii muncitorești în toate întreprinderile cu sarcini de export să se studieze organizat cerințele reale de consum intern și cererea externă, indiferent cum denumim

această activitate. Rezultă din cele de mai sus că activitatea de marketing în sine, optica de marketing constituie o importantă pîrghie de promovare a exporturilor.

Este adevărat că legea nu prevede explicit ca întreprinderile specializate pentru producția de export să-și restructureze funcțiile potrivit acestui obiectiv. Însă nu se poate ca fiecare sarcină firească a unei întreprinderi, relesită din statutul său de organizare să fie din nou legiferată ca sarcină expresă intrucît în acest fel se diminuează cîmpul de inițiativă și acțiune al autoconducerii. Apare firesc ca atunci cînd ponderea producției destinată exportului depășește 60 la sută din producția totală a unei întreprinderi (caz frecvent pentru întreprinderile specializate de export), acestea să-și reorienteze funcțiile potrivit obiectivelor de satisfacere a cererii externe.

Astfel, compartimentul de planificare nu-și poate desfășura în mod responsabil activitatea într-o întreprindere specializată pentru producția de export în lipsa unui sistem informațional de marketing care să-i furnizeze elemente de prognoză de marketing, oportunități și restricții pe piețele externe. Și se pare că nu posturile în schemă lipsesc pentru realizarea unor asemenea activități, ci actuala pregătire a lucrătorilor în aceste sectoare sau și mai simplu: ce se cere să facă lucrătorilor din aceste servicii.

Compartimentul financiar, în eventualitatea specializării întreprinderii pentru export trebuie să-și restructureze — pe baza atribuțiilor de autoconducere muncitorească — bugetul de venituri și cheltuieli pentru a putea desfășura o activitate de promovare a exporturilor, începînd cu tipărirea de prospecte, cataloage, manuale de funcționare în limbi străine, acțiuni sistematice de informare a agențiilor comerciale și societăților mixte, partenerilor din străinătate asupra noutăților din nomenclatorul de export, pregătirea corespunzătoare a celor mai reprezentative exponate și materialul publicitar însoțitor pentru tîrgurile de mostre, urmărirea realizării de încasări din vânzări de licențe, engineering, know-how asistență tehnică, servicii pe piața externă, ca și posibilitatea de desfășurare a unor asemenea servicii ingineresti cu titlu gratuit ca formă de promovare a exportului produselor de bază — în special pentru mașini și utilaje.

Compartimentul desfaceri, corespunzător diminuării fondului de marfă desfăcut pe piața internă, trebuie să se transforme într-un compartiment de export, capabil să desfășoare cercetări de marketing, să se racordeze la sursele de informații de

marketing existente să-și dezvolte surse proprii de informare, să întocmească programe de marketing pe produse și țări, să recomande politica de planificare și dezvoltare a produselor pentru export compartimentului tehnic.

Compartimentul tehnic, potrivit legii trebuie să-și axeze cu prioritate activitatea asupra înnoirii nomenclatorului de export, să perfecționeze parametrii tehnici și funcționali ai produselor din nomenclatorul de export, să urmeze strategia de planificare a produselor recomandată de funcția de marketing a întreprinderii, și încorporată în planul tehnic.

Desigur că nu va fi posibilă orientarea după optica de marketing internațional a funcțiilor în toate întreprinderile specializate pentru producția de export, dată fiind variația mare a cotei producției de export de la o unitate la alta. Dar tocmai acest fapt ridică problema statutului întreprinderii specializate pentru producția de export, specializare care să rezulte dintr-o opțiune strategică pe termen lung.

Autogestiunea informației

A DEVENIT astăzi un adevăr elementar faptul că orice bun material, rezultat din procesul muncii reunește trei factori fundamentali: materiale, energie și informație.

Dacă pentru materii prime, materiale, energie, autogestiunea își propune să realizeze programe macro și micro-economice, pentru economisirea lor cu maximum de exigență, constatăm cu surprindere că în domeniul gestiunii informației se face încă foarte multă risipă.

Constatarea are o legătură directă cu problema discutată — a promovării exporturilor — sub multiple aspecte. Inexistența funcției de marketing în multe întreprinderi exportatoare echivalează cu o risipă, respectiv penurie de informații absolut necesare fundamentării planului de producție în întreprinderile specializate. Lipsa acestei surse de informații (generată de funcția de marketing) pentru celelalte compartimente ale întreprinderii face ca între structura producției și structura cererii externe să se producă o ruptură, sancționată astăzi sever pe piața internațională.

Dovada cea mai palpabilă a marii valori economice a informațiilor (tehnice, comerciale, financiare etc.) o constituie faptul că transferul de informații sub formă de servicii deține azi o pondere însemnată în comerțul invizibil mondial, însăși țările dezvoltate industrial neputându-se lipsi de importul de astfel de servicii (licențe, engineering, consulting, servicii financiar-bancare, marketing, management etc.).

Pentru a asigura promptitudinea necesară în activitatea de comerț exterior, în orice moment o întreprindere de comerț exterior, indiferent de profil ar trebui, ca pe baza consultării unor cataloage privind producția internă, microproducția unităților de cercetare, serviciile, pe unități producătoare prestatoare să poată orienta o cerere externă către executantul intern. Lipsa unor asemenea cataloage de produse, actualizate, completate permanent face ca identificarea producătorului să fie dificilă, în special în cazul microproducției unităților de cercetare

Acțiuni de cooperare economică internațională ale unor întreprinderi românești

SELMAR CORPORATION

Întreprinderea de comerț exterior „Navlomar”, firmă românească specializată pentru servicii privind navigația fluvială și maritimă, împreună cu firma libaneză Sership Co. Ltd. — Beirut, au constituit societatea mixtă pentru transport maritim internațional Selmar Corporation-Monrovia, societate pe acțiuni cu răspundere limitată, cu sediul în Liberia.

Societatea își propune să desfășoare operațiuni comerciale privind achiziția și exploatarea tehnico-comercială a navelor maritime de transporturi.

ROMFARMA S.A.

Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri București participă ca acționar la Societatea Romfarma S.A. — Madrid care are ca obiect de activitate producția și comercializarea de produse cosmetice și farmaceutice.

CROSSWORLD MARITIMA

Întreprinderea de comerț exterior „Navlomar” — București împreună cu firma greacă E.G. Loukedes — Pireu au constituit Societatea mixtă pentru comerț maritim internațional Crossworld Maritima — Panama, societate anonimă pe acțiuni cu sediul în Republica Panama. Societatea are ca obiect de activitate cumpărarea, vânzarea, construirea și navlosirea de nave maritime și alte operații anexe comerțului maritim.

științifică, inginerie tehnologică, proiectare, învățământ, al prestatorilor de servicii ingineresti și comerciale. Carențele în gestiunea informației generează efecte economice din cele mai ciudate cum ar fi producerea în cadrul aceluiași minister, a acelorași utilaje atât în producție de serie cât și prin autototare.

În gestiunea informațiilor necesare exporturilor alături de funcția de marketing a întreprinderii (nivel microeconomic) un rol mult mai mare poate juca Camera de comerț și industrie, Asociația română de marketing, compartimentele de comerț exterior (marketing) din ministere economice, centrale industriale, întreprinderi de comerț exterior.

În practica internațională este uzual ca o cameră de comerț să ofere multiple servicii exportatorilor, mergând de la rapoarte specializate pe ramuri și domenii industriale privind evoluția pietelor, politica comercială, vamală etc. și până la negocierea de tranzacții pe piețele externe prin filialele proprii. Prin băncile de informații pe care le gestionează camerele de comerț pot oferi cu promptitudine consultanță exportatorilor asupra oportunității și fezabilității unei tranzacții comerciale, a clauzelor contractuale optime. Ele constituie totodată un canal eficient de lansare a noilor exportatori, a noilor produse, în introducerea pe noi piețe. Întrucât modul de lucru al acestor organisme a fost frecvent și pe larg prezentat în suplimentul „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale” al revistei, nu vom insista acum asupra acestor aspecte.

Un bun exemplu de gestiune modernă a informațiilor de comerț exterior oferă „Centrul român de comerț exterior” (vezi Revista economică nr.

7/1982), dar din păcate solicitanții de informații ai centrului sînt încă puțini, datorită între altele, inexistenței funcției de marketing în multe întreprinderi cu sarcini de export și chiar specializate pentru export.

Asociația română de marketing care a împlinit anul trecut 10 ani de activitate a constituit un catalizator al dezvoltării funcției de marketing în întreprinderi, al promovării preocupărilor pentru perfecționarea activității de comerț exterior.

Marketingul văzut ca un capitol al „Economiei informațiilor” a fost promovat în centrele industriale importante ale țării prin filialele AROMAR, s-au realizat schimburi de experiență între exportatori prin simpozioane, dezbateri ca și prin buletinul asociației privind metodele și tehnicile de comercializare și promovare.

În scopul impulsivării exportului de servicii ingineresti au fost pregătiți prin cursuri post-universitare organizate de AROMAR, Secția teorie, împreună cu Institutul român de consulting un număr de circa 400 cadre tehnice care în prezent constituie o bună parte din activul de consultanță pentru export de inteligență al institutului. Asociația a organizat cursuri postuniversitare, prin Centrul de cercetări de marketing, în diferite zone ale țării, pentru formarea de cadre de specialiști în întreprinderi.

În final subliniem faptul că dezvoltarea funcției de marketing, promovarea opticii de marketing în întreprinderi constituie o formă specifică de economie, economia de informații tot atât de importantă sau chiar mai importantă decît economia altor resurse.

dr. Ioan GEORGESCU

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

ACCELERAREA CREȘTERII PRODUCȚIEI DE ȚIȚEI

Microanchetă în schelele de foraj și extracție ale Trustului petrolului din Bolintin

ÎN CONDIȚIILE cerințelor crescînde de materii prime, combustibili și energie, eforturile unităților din sectorul de extracție, pentru îndeplinirea prevederilor de plan pe acest an, capătă o deosebită însemnătate. „Se impune — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982 — să acordăm o atenție deosebită soluționării în bune condiții a problemelor aprovizionării tehnico-materiale, realizării sarcinilor puse de Congresul al XII-lea cu privire la dezvoltarea mai puternică a bazei energetice, a bazei de materii prime proprii, pentru a

asigura într-o măsură mai mare din țară a necesarului bunei activități economice“.

Cum acționează unitățile specializate din sectorul extracției țiteiului pentru mobilizarea rezervelor de sporire continuă a producției? Iată obiectivul microanchetei efectuate de „Revista economică“ în schelele de foraj și extracție ale Trustului petrolului din Bolintin, care trebuie să acopere, în acest an, aproape 25 la sută din producția de țitei și gaze naturale a țării.

Extinderea lucrărilor de cercetare a subsolului

PENTRU CREAREA condițiilor de sporire a producției de țitei și gaze o importanță deosebită are cercetarea și studierea la mică și mare adîncime a subsolului. Activitatea desfășurată de geologi și de specialiștii trustului prin mijloace noi, moderne, a pus în evidență, în 1981, cit și în primele luni ale anului curent — resurse din zăcăminte noi în zonele Ileana, Stoenești, Căldăraru, (jud. Călărași), Independența, Opreșenești, Bordei Verde (jud. Brăila), Bălăria, Videle (judetul Teleorman) etc. Pe baza documentațiilor întocmite, unitățile de foraj ale trustului (Schela de foraj București, Schela de foraj-extracție Brăila, Șantierul de construcții-montaj Cartojani) și-au intensificat activitatea, au depășit planul de lucrări de săpare a sondelor și de investiții, punînd în acest fel la dispoziție un număr sporit de sonde pentru extracția țiteiului și gazelor. La Schela Cartojani — unitate decorată cu Ordinul Muncii clasa I și cîștigătoare a „Steagului roșu“ pe ramură pentru rezultatele obținute în 1981 — prin punerea în funcțiune, în trimestrul I, a 23 sonde noi, producția zilnică de țitei a sporit cu 77 tone. În același timp, la Schela Videle intrarea în funcțiune a 21 sonde noi a permis creșterea producției de țitei cu 110 tone zilnic. Eforturile depuse de brigăzile de foraj ale schelei București — în lunile martie și aprilie — s-au materializat în realizarea unor noi sonde productive, care contribuie din plin la recuperarea restanțelor din primele 2 luni ale anului. Sînt zone, ca de pildă, Ileana, Videle, Cartojani unde, datorită organizării superioare a muncii și utilizării de metode înaintate, ca o singură instalație se forează, la adîncimi medii, 2 sonde pe lună. Scurtarea perioadei de

foraj prin utilizarea de viteze sporite, prin montarea și demontarea instalațiilor în termene mai reduse cu 2—3 zile față de anii trecuți, efectuarea volumului de investiții la timp, au permis punerea în exploatare cu 10—20 de zile mai devreme a zeci de noi sonde.

La nivelul trustului, planul de foraj de exploatare și injecție a fost depășit în trimestrul I a.c., cu 11 265 m, iar la forajul de mare adîncime cu 789 m. Prin atingerea unor viteze sporite față de plan — facilitată și de faptul că industria constructoare de mașini a pus la dispoziția unităților de foraj instalații moderne, de mare randament — numărul sondelor săpate depășește prevederile, creîndu-se condiții pentru mărirea zilnică a cantităților de țitei și gaze extrase. Merită relevat și faptul că în 1982 s-a accentuat preocuparea pentru săparea de sonde și la mare adîncime (4 000—6 000 m). Pînă în prezent au fost forate două asemenea sonde din cele 8 prevăzute pentru acest an.

Diminuarea fondului de sonde inactive

DIN MICROANCHETA întreprinsă în schelele trustului a rezultat că un aspect important la sporirea producției de țitei îl aduce diminuarea la limita minimă a fondului de sonde inactive prin intervenții și măsuri operative geologo-tehnologice. După cum se știe, pe parcursul activității de extracție a țiteiului, la unele sonde scade debitul zilnic, parte din ele se nisipează, iar altele suportă diferite avarii etc. Intervenția operativă a specialiștilor pentru activarea și punerea lor în exploatare are o mare importanță pentru realizarea planului de extracție, întrucît prin măsurile adoptate și aplicate se ajunge, nu de puține ori, ca producția

obținută să se dubleze. La Schela Cartojani, de pildă, prin aplicarea unor metode moderne de impulsione a producției, în trimestrul I a.c. au fost activate mai bine de jumătate din sondele inactive, iar producția obținută zilnic a sporit cu peste 100 tone. Menținerea unui echilibru între sondele inactive și cele ce produc, impune ca numărul brigăzilor specializate pentru intervenții să fie corespunzător. Iată de ce la schela Cartojani, în acest an, numărul unor astfel de brigăzi a fost sporit cu încă două, urmînd ca pînă la finele trimestrului II a.c. să mai fie organizate alte două.

În schele de extracție se aplică, odată cu intervențiile sau reparațiile capitale la sonde, o gamă largă de măsuri geologo-tehnologice pentru mărirea debitului de extracție, cit și pentru menținerea lor în stare de funcționare pe o perioadă cit mai lungă. La Schela Brăila, datorită viiturilor de nisip, unele sonde nu se mai puteau exploata. Intervențiile făcute pentru consolidarea lor prin injectare de nisip cu granulație diferită, la presiuni ridicate, introducerea de filtre, au permis repunerea lor în funcțiune, oprirea infiltrării nisipului fin în masa de țitei. Astfel, la zăcămintul Independența, ca să dăm doar un singur exemplu, unde s-au obținut timp de douăzeci de ani la rînd o producție de țitei de 120—130 t/zi, prin aplicarea unui complex de măsuri geologo-tehnologice cantitatea extrasă a crescut în prezent la 260 t/zi, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să ajungă la 300 t/zi.

Alte intervenții au constat în mărirea debitului brut al sondelor (apă și țitei) pentru a menține debitul net de extracție al țiteiului. Această tehnologie de sporire a debitelor sondelor, în condițiile cînd impuritățile au tendință de creștere a permis, aproape în toate schelele trustului, să se mențină la cote ridicate extracția țiteiului, contribuind, în mare măsură, la realizarea sarcinilor

de plan. De asemenea, de o deosebită eficacitate s-a dovedit și trecerea unui număr important de sonde de la extracția țiteiului prin pompaj la extracția în gaz lift (erupție artificială). Pornind de la faptul că la pompaj cursele de suprafață ale instalațiilor sînt limitate pe unitatea de timp, iar cantitatea de țitei extras se menține la cote mici, prin injecția de gaze la un număr însemnat de sonde s-a ajuns la sporirea considerabilă a cantității zilnice extrase din zăcămint prin erupție artificială.

Cu bune rezultate s-a soldat și utilizarea metodei combustiei subterane în zăcămint la Schela Videle și în zona comunei Bălăria. Un element deosebit, apărut prin utilizarea metodei respective, îl reprezintă trecerea unui mare număr de sonde din pompaj în gaz lift, ceea ce a permis creșterea producției de 3—4 ori pe fiecare sondă. În acest an, metoda combustiei subterane se va aplica la un număr de alte 150 sonde.

Evident, în funcție de situația constatată la fiecare sondă, metodele ce se utilizează sînt diferite. Merită evidențiat faptul că, pe total trust, măsurile geologo-tehnologice ce se aplică în acest an s-au extins cu 25% față de 1981. Eficiența scontată este relevantă: menținerea în stare de funcționare în producții constante și superioare a majorității sondelor în exploatare, ceea ce echivalează cu cîteva mii de tone de țitei extrase zilnic.

Recuperarea în termen cît mai scurt a restanțelor

ÎN CADRUL trustului Bolintin, cu excepția schelei Videle — unde prevederile de plan pînă la 15 aprilie a.c. au fost depășite la țitei extras (circa 2 000 tone), la gaze (9 000 mii m³), la producția marfă și netă (102,1%) — celelalte schele au înregistrat nerealizări. Parțial acestea sînt și rezultatul creșterii sarcinilor de plan față de 1981 (schela Cartojani trebuie să producă zilnic 200 tone țitei în plus în acest an față de 1981), dar și timpului friguros, cît și unor dificultăți organizatorice proprii. Ne-am referi în acest ultim caz la existența încă a unui mare număr de sonde inactice cu care s-a intrat în noul an de plan, la timpul relativ ridicat de punere în funcțiune a sondelor noi cît și la executarea operațiilor de intervenții, la extinderea cu încetinelă a unor procedee tehnologice ce s-au dovedit de mare eficacitate etc.

Interlocutorii care au participat la realizarea microanchetei au relevat că, începînd din a doua jumătate a lunii martie, prin măsurile luate la toate nivelurile, participarea activă a specialiștilor la analizarea săptămînală și uneori chiar mai frecventă a situației realizării sarcinilor de plan la fiecare schelă, zăcămint și sondă, s-au obținut rezultate mai bune în îndeplinirea sarcinilor zilnice de producție. Astfel Schela Cartojani, începînd de la 17 martie a.c., s-a încadrat în prevederile de plan, iar de la 12 aprilie produce zilnic în plus 70 tone țitei;

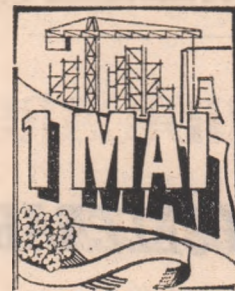
schela Videle s-a încadrat de la 11 februarie în limitele planului, ajungînd ca, din martie, să producă zilnic 140 tone țitei peste plan; schela Titu, rămasă sub plan în martie și prima jumătate a lunii aprilie cu 70 tone zilnic, a reușit în continuare să se încadreze în prevederile de plan. Cît privește producția de gaze și gazolină, planul este realizat și depășit de fiecare schelă, inclusiv la nivelul trustului.

Problema care se pune este aceea de a recupera în timp cît mai scurt rămănera în urmă în realizarea planului (circa 43 000 tone țitei în trimestrul I și restanțele din 1981 — 72 000 tone). Bilanțul lunii aprilie a.c., în care au fost luate măsuri hotărîte pentru mobilizarea rezervelor potențiale, arată că s-au recuperat în bună parte restanțele din prima parte a anului, 4 schele de extracție — în afara celei din Brăila producînd zilnic sute de tone de țitei peste plan, astfel că pînă la încheierea trimestrului II a.c. ele se vor afla în situația de a recupera restanțele și a avea totodată depășiri de plan care să contribuie la recuperarea cantității de țitei restante din 1981. În luna aprilie, ca urmare a întrecerii desfășurate în întîmpinarea zilei de 1 Mai, a fost realizată o producție mai mare de țitei cu peste 300 tone față de martie a.c.

Un domeniu căruia se cere să i se acorde maximum de atenție îl constituie realizarea prevederilor forajului de cercetare. Evident, interesează realizarea și depășirea forajului de exploatare și injecție (planul pe 4 luni este mult depășit, dar în egală măsură trebuie să se urmărească și realizarea forajului de cercetare, care asigură condițiile pentru producția viitoare. Or, din păcate planul în acest domeniu nu a fost realizat în primele patru luni ale anului cu circa 30%. Mai multă atenție se cere acordată și lărgirii activității în direcția forajului de mare adîncime. Întrucît activitatea pentru punerea în exploatare a unor asemenea sonde durează mai mult, este necesar ca, încă în acest an, numărul sondelor de mare adîncime să fie amplificat, acestea asigurînd, într-un viitor apropiat, o bază substanțială de creștere mai accentuată a producției de țitei.

O altă problemă importantă care se impune a fi mai operativ soluționată este asigurarea pieselor de schimb. În această privință contribuția unităților proprii ale Ministerului Industriei Petrolului și a unităților specializate ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini poate și trebuie să fie mai substanțială. În acest sens este necesar ca și trustul din Bolintin să acționeze din timp pentru a-și crea rezerve de piese și subansamble care sînt solicitate cel mai mult, prin atelierele proprii de reparații, să sporească calitatea reconstrucției acelor care se pretează la aceasta. Astfel, va fi cu puțință să se evite pe viitor stagnarea executării unor intervenții sau reparații capitale în așteptarea necesului de piese de schimb.

V. BOESCU
C. BĂRNEA

DIN CRONICA ÎNTRĂCERII

Producție fizică peste plan

● Unitățile aparținînd Combinatului cîrbunelui din Ploiești au majorat la 50 000 tone cantitatea de lignit livrată suplimentar termocentralelor, în perioada ianuarie — 25 aprilie. Cele mai mari cantități de cîrbunc peste plan au fost obținute de minierii exploataților Cimpulung Muscel, Filipeștii de Pădure și Sotînga, prin folosirea cu randament sporit a întregului potențial tehnic de care dispun și prin promovarea de metode înaintate.

● În perioada parcursă din acest an, întreprinderile Centralei de prelucrare a lemnului și ale Centralei de exploatare a lemnului au livrat, suplimentar, pentru populație mobilă în valoare de aproape 300 milioane lei, cele ale Centralei materialelor de construcții plăci de azbociment în sumă de peste 800 000 milioane lei, iar cele ale Centralei pentru utilaje și piese de schimb 50 tone obiecte sanitare din fontă și 30 tone obiecte sanitare din porțelan.

● Colectivul întreprinderii electrocentrale din Curtea de Argeș, care asigură exploatarea celor 17 hidrocentrale finalizate pînă acum pe cursul râului Argeș, a produs peste plan în perioada ianuarie — 25 aprilie a.c. 5 000 000 kWh energie electrică. De remarcat că sporul de producție menționat a fost obținut în condițiile punerii la dispoziția dispecerului energetic național a unei puteri efectiv utilizabile, superioară cu 16 MW celei planificate.

● Aplicarea unor tehnologii moderne de extracție și tratare a zăcămintelor din zonă a permis sonderilor schelei de extracție Tirgoviste să consumeze în bilanțul realizărilor în perioada ianuarie — 25 aprilie un plus de aproape 1 500 tone țitei. Acest important succes, la care se adaugă și un beneficiu de peste 2 milioane lei, a fost obținut prin mai buna utilizare a instalațiilor din dotare, promovarea de tehnologii înaintate și reducerea consumurilor de materiale și energie.

● Constructorii de locuințe din județul Mureș au atacat, în avans față de grafice, fundația ultimelor 113 apartamente din planul pe acest an de 3 166 apartamente prevăzute a fi construite în județ. În cinstea sărbătorii de la 1 Mai, constructorii și montorii mureșeni raportează predarea primelor 326 apartamente, alte 540 fiind în stadiu final de finisaj.

● Colectivul întreprinderii de alumini din Slatina a expediat pe adresa unor beneficiari externi, în plus față de obligațiile contractuale revenite în perioada parcursă din acest an, peste 7 000 tone de blocuri, bare și sîrmă din aluminiu și aliaje, a căror valoare totală se ridică la 80 milioane lei. Datorită sporirii, la mai mult de o treime din producția totală de aluminiu realizată aici, a ponderii metalului cu puritate 99,6—99,9 a sută s-a asigurat creșterea competitivității produselor pe piața mondială

RIDICAREA CALITĂȚII PRODUSELOR — CERINȚĂ DE BAZĂ A ECONOMIEI MODERNE

SPORIREA continuă a performanțelor tehnico-funcționale ale produselor și proceselor tehnologice reprezintă o cerință hotărâtoare pentru producția modernă în procesul satisfacerii la un nivel superior a exigențelor beneficiarilor interni și ale exportului, a lărgirii competitivității produselor românești. În această direcție, în actualul cincinal, în toate întreprinderile din economia națională eforturile creative și organizaționale ale valorosului potențial de care dispun sînt orientate spre: ● ridicarea parametrilor tehnico-funcționali ai produselor, ● modernizarea tehnologiilor de fabricație, ● asigurarea condițiilor tehnico-materiale și a preciziei mijloacelor de producție și de măsurare necesare realizării și comensurării nivelurilor calitative prevăzute, ● îmbunătățirea organizării și creșterea exigenței controlului tehnic de calitate ● încadrarea costurilor calității la nivelurile prevăzute și diminuarea acestora în procesul de fabricație, fără a se afecta cu nimic calitatea, ● perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor, ● întărirea ordinii și disciplinei la toate locurile de muncă.

Orientări consecvente spre creșterea parametrilor tehnico-funcționali

RIDICAREA PARAMETRILOR tehnico-funcționali ai produselor și tehnologiilor constituie una din preocupările esențiale ale întreprinderilor, centralelor și ministerelor — coroborate cu acțiunile Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor — care au aplicat o serie de măsuri vizînd:

1 **Accelerarea înnoirii produselor**, prin asimilarea și introducerea în fabricație a unei game largite de mașini, utilaje, materiale și bunuri de consum noi, cu performanțe superioare. În primele luni din acest an, de pildă, s-a trecut la realizarea tractorului pe șenile SM-300, a mașinilor de prelucrat prin electroeroziune „Electrofil” 10 cu adaptabilitate mărită la fabricarea matriteelor, a unor laminoare de in, flaiere fine de bumbac, componente electronice de înaltă performanță (circuite imprimate flexibile, circuite integrate liniar de uz industrial), țevi extrudate din aliaje dure de aluminiu, noi tipuri de anvelope și latexuri, hîrtii și cartoane pentru sectorul electrotehnic, diferite sor-

timente de calitate superioare de bunuri ale industriilor ușoară și alimentară.

2 **Îmbunătățirea calității și a fiabilității produselor aflate în fabricație.** În vederea realizării sarcinii de mare responsabilitate de creștere a producției de cărbune, prin eforturile depuse în unitățile de profil din Valea Jiului și în Bazinul minier Oltenia au fost sporite performanțele realizate în exploatarea utilajelor miniere, a combinelor de înaintare, a complexelor de susținere mecanizată și a altor utilaje care lucrează în subteran; au fost reparate și mai atent întreținute benzile transportoare, s-au repus în funcțiune și s-au montat noi electromagneți la cea mai mare parte din mine și s-a reorganizat activitatea de CTC. Aceste măsuri au avut drept urmare situarea puterii calorifice a cărbunilor livrați termocentralelor de la combinatele miniere Rovinari și Motru, în luna martie a.c., la niveluri superioare perioadelor precedente. Pentru dezvoltarea în general a bazei de materii prime și energetice a țării, acțiuni similare au vizat și sporirea performanțelor utilajului petrolier (sape de foraj, agregate de cimentare și fisurare, pompe de extracție etc.), precum și la agregatele și instalațiile din ramura energetică și industria chimică.

Iată exemple edificatoare și din industria constructoare de mașini: prin măsurile de perfecționare aplicate la echipamentele electrice, hidraulice și mecanice de la strungurile paralele cu comenzi numerice de conturare și de la mașinile de injecție, a crescut disponibilitatea acestora cu circa 40 de procente; prin înlocuirea reductorului planetar cu o punte motoare cu calitate superioare, fiabilitatea autogrederului de 180 CP a sporit considerabil. În general, în această ramură atenția a fost orientată prioritar și în direcția creșterii continue a calității în funcționarea utilajelor tehnologice din cadrul noilor obiective industriale puse în funcțiune, în vederea scurtării substanțiale a duratei perioadei de atingere a parametrilor proiectați, așa cum s-a întâmplat în cazul noilor capacități de la combinatele siderurgice Galați și Călărași, cel de utilaj greu Giurgiu, Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, întreprinderea de anvelope Zalău ș.a. Prin efortul concentrat al unităților din chimie au crescut, printre altele, gradul de ignifugare și rezistență mecanică a benzilor de cauciuc folosite în subteran de către întreprinderile miniere; la uleiurile de transformator și turbină s-a dublat perioada de utilizare; la P.V.C. suspensie s-a redus conținutul în monomer liber și a scăzut

gradul de impurificare, îmbunătățindu-se prelucrabilitatea și ca urmare competitivitatea acestuia.

3 **Promovarea pe scară largă a tehnologiilor noi și modernizarea celor existente,** acțiune cu multiple efecte favorabile asupra ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor, a procesului de fabricație în general. La reperațiile cu rol funcțional din componența utilajelor petroliere s-a aplicat cu bune rezultate sudarea în mediu de argon, turnarea centrifugală și elaborarea de oțeluri rezistente la temperaturi scăzute; prin reproiectarea tehnologiilor și revizuirea întregului flux de fabricație a unor ansamble pentru autocamioane (în special demaroare) s-a reușit ca acestea să realizeze în prezent de peste 3 ori mai multe cicluri de cuptoare-decuplare. În unitățile metalurgice au fost puse la punct tehnologii eficiente de fabricație a cărămizilor speciale necesare turnării oțelului G52—58, precum și de execuție a tablourilor din aliaje și placate cu aluminiu pentru industria aeronautică, de prelucrare a aluminiului rafinat de înaltă puritate pentru componentele electrotehnice.

4 **Desfășurarea consecventă a activității de metrologie.** În trimestrul I al acestui an s-a continuat acțiunea de transmitere către întreprinderi a unităților de măsură, efectuîndu-se verificarea și etalonarea a circa 250 mii mijloace de măsurare, din care peste 75 mii etaloane. Totodată, în această perioadă, au fost autorizate 5 700 de persoane care activează în domeniul metrologiei și un număr de 175 de laboratoare și ateliere de reparat mijloace de măsură și control. În cadrul Institutului național de metrologie au fost aprobate numeroase modele pentru mijloace de măsurare perfecționate, au fost finalizate faze de cercetare și zeci de norme tehnice de metrologie, au fost executate prin microproducție mijloace de măsurare de peste 2,2 milioane lei, care au contribuit totodată substanțial la reducerea importului. În cadrul acțiunilor desfășurate, preocupările au fost orientate și spre continua modernizare, completare și perfecționare a mijloacelor de măsurare din dotarea a numeroase unități productive.

Responsabilitate sporită pentru ridicarea performanțelor calitative

DESIGUR, rezultatele obținute în acțiunea de asigurare a unui nivel ridicat al calității produselor sînt diferi-

te de la unitate la unitate. În acest cadru, se cere subliniat faptul că, alături de rezultatele înregistrate, în întreprinderi se mențin în continuare însemnate rezerve a căror atragere în circuitul productiv reprezintă valoroase surse de sporire în continuare, la cote și mai înalte, a calității și competitivității produselor. Pentru accelerarea punerii lor în valoare, apreciem util ca în atenția specialiștilor să stea și examinarea următoarelor căi de acțiune, capabile să contribuie la creșterea în continuare a performanțelor tehnico-funcționale ale produselor realizate :

- **sporirea atenției acordate perfecționării activității de pregătire complexă și completă a fabricației**, cu accent pe elaborarea din fază de proiect a unor cit mai adecvate soluții constructive și tehnologice. Așa cum rezultă din experiența primului trimestru din 1982, preocupările în acest sens se cer amplificate pentru sporirea în continuare a calității lanțurilor miniere, a unor categorii de motoare, a matrițelor din metal dur pentru presarea la rece a unor organe de asamblare, a electrozilor siderurgici, a unor anumite tipuri de rețele cord viscoză. Într-o asemenea acțiune apare necesar ca întreprinderile și centralele industriale să acționeze mai energic pentru asigurarea în totalitate a bazei tehnico-materiale încă de la începerea producției de serie, să realizeze antrenarea în mai mare măsură a specialiștilor în acordarea asistenței tehnice la operațiunile de verificare în producție a soluțiilor constructive și tehnologice adoptate. În toate întreprinderile, astfel de măsuri sînt menite să înlăture necesitatea corectării lor abia pe parcursul procesului de execuție, eliminându-se în acest fel cheltuieli suplimentare ulterioare de remediere ;

- **lărgirea în continuare a dotării cu mijloace de măsurare și control, precum și cu standuri de probă și continuă urmărire a parametrilor lor de funcționare în unitățile în care acest lucru apare necesar**, prin acțiuni multiple îndreptate spre : urmărirea riguroasă a funcționării instalațiilor de control nedistructiv (în metalurgie) ; concentrarea producătorilor spre accelerarea modernizării unor aparate de măsură și introducerea în fabricație a tipurilor noi ; executarea integrală de către unitățile din cadrul M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E. a programelor lunare de fabricare a standurilor de probe ; **elaborarea din timp a unor programe tehnologice de control**, care ar permite deplasarea mai accentuată a preocupărilor de la dotarea fragmentară cu mijloacele necesare asigurării calității către conceperea și utilizarea unor tehnologii unitare, integrate de control ;

- **respectarea riguroasă în procesul de producție a tuturor prevederilor din documentațiile tehnice de execuție și control a diferitelor produse**, pornind de la utilizarea dimensiunilor specificate de materie primă, la executarea în tocmal a tuturor operațiunilor de prelucrare și de control prevăzute și pînă la adoptarea de măsuri de completare a programelor unice de calitate, într-un cuvînt, întărirea disciplinei tehnologice și a muncii ;

- **întreținerea și repararea corespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instala-**

țiilor, inclusiv asigurarea pieselor de schimb necesare. Acțiunile comune ale cercetării din unitățile productive și din institutele de specialitate vor trebui în continuare mai susținut orientate spre aducerea continuă a utilajelor din dotare la parametri inițiali prin modernizări succesive ale subansamblelor componente ;

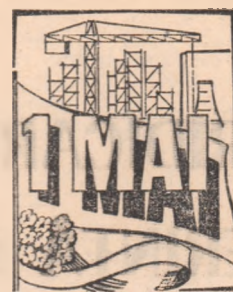
- **desfășurarea ritmică a procesului de aprovizionare tehnico-materială**, proces în a cărui perfecționare, pentru creșterea calității, se așteaptă — alături de un efort propriu sporit al unităților producătoare pentru onorarea la vreme a prevederilor contractuale — o contribuție substanțial îmbogățită a unităților beneficiare. În condițiile întăririi autogestunii, o contribuție de seamă la asigurarea bazei materiale a planului este chemată să aducă asimilarea și realizarea în țară, prin efort propriu, de materiale și produse care să reducă dependența calității de ritmicitatea și caracteristicile uneori necorespunzătoare a unor importuri. Unitățile beneficiare și-ar putea spori considerabil aportul la buna desfășurare a procesului de aprovizionare, și deci a creșterii calității produselor proprii prin sporirea eficienței activității pentru cunoașterea cit mai precisă, din vreme, a cerințelor propriei producții, ceea ce va putea contribui la întocmirea și depunerea în timp util, de către acestea, a documentațiilor de execuție și a specificațiilor de materiale la furnizori, pentru urmărirea mai consecventă pe parcursul fabricației, la producător, a realizării și primirii unor materii prime, piese și subansamble cu caracteristicile tehnico-funcționale de care au nevoie.

Fără îndoială, la toate acestea se cere adăugat și o grijă permanentă pentru ca toate materialele să fie transportate în condiții corespunzătoare, pentru a ajunge la beneficiari la termenele și de calitate prevăzute în contract, iar la aceștia din urmă să asigure condițiile de conservare, depozitare și manipulare prevăzute de normele în vigoare :

- **îmbunătățirea organizării activității de control al calității**, în sensul accentuării caracterului său activ și de prevenire a executării și livrării de produse cu deficiențe calitative ; completarea tehnologiilor de control tehnic prin introducerea și extinderea unor metode moderne de verificare a calității care să asigure sporirea acesteia în condițiile economisirii resurselor materiale (gestiunea calității produselor, programe „zero defecte”, cercuri de calitate, metode statistico-matematice etc.) ; creșterea răspunderii și exigenței controlului pe toate fazele proceselor de fabricație etc.

În condițiile întăririi autogestunii, apare firească cerința pentru fiecare întreprindere de a aborda prioritar problemele ridicării calității produselor, dat fiind că pe această cale se aduce o contribuție majoră la realizarea a două comandamente de bază ale sporirii beneficiilor și eficienței : creșterea competitivității și diminuarea costurilor producției.

B. CODRU

DIN CRONICA ÎNTRECERII

Produce în premieră pe țară

- Au fost omologate și lansate în fabricație, la **întreprinderea mecanică din orașul Dr. Petru Groza**, în premieră pe țară, primele trei tipuri de motocare de 3,2 tone. Dotate cu motor Diesel, benă, basculantă, platformă, cisternă, cu o cabină avînd două locuri, motocarele consumă 10,6 litri motorină la 100 km și pot transporta mărfuri în greutate utilă de 3 200 kg cu o viteză medie de 50—60 km la oră. Cele cu benă basculantă au capacitatea benei de 1,8 mc, mecanismul de basculare hidraulic, iar greutatea maximă a încărcăturii transportate de 3 050 kg ; cele cu cisternă pot fi folosite pentru transportul produselor lichide — destinate în principal unităților din industria alimentară și industria chimică. Fabricarea acestor produse va determina reducerea efortului valutar al țării, întrucît ele se procurau, pînă în prezent, în exclusivitate din import.

- La **întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova** au fost realizate primele tractoare de 80 CP. Noul tractor, care completează gama celor cu încărcător hidraulic de 45 CP și a celor articulate de 180 CP — agricole și industriale — fabricate pînă acum, este dotat cu încărcător frontal, fiind în principal destinat șantierelor de construcții, unităților industriale și silvice. Specialiștii craioveni efectuează în prezent probele de stand, după care urmează a fi testate de institutele de cercetări de profil și de către beneficiari în vederea omologării.

- **întreprinderea „Electromotor” din Timișoara** a introdus în fabricație o serie de microagregate hidroenergetice, realizate după proiecte puse la punct de specialiștii unității. Avînd puteri cuprinse între 5 și 15 kWa, acestea sînt destinate punerii în valoare a resurselor energetice existente în ape cu debite și căderi mici, situate în zone montane și colinare.

- Un original „Motorobot agricol” a fost realizat la **întreprinderea de producție și prestări „Centrocoop” Oradea**, destinat lucrărilor agricole din micile gospodării țărănești. Echipat cu un motor cu ardere internă de 4 CP, noul utilaj este echipat cu 3 dispozitive specifice operațiunilor din agricultură : săpă rotativă, plug pentru arat și plug pentru îngropat. El poate executa operațiuni de arat, săpat și îngropat atît în teren liber, cit și printre rîndurile altor culturi (vie, cartofi s.a.). Dintre caracteristicile sale tehnice menționăm greutatea mică (46 kg), viteza de înaintare de 3 km pe oră, precum și consumul redus de combustibil. „Motorobotul agricol”, avînd o lungime de numai 1,36 metri, lucrează și pe terenuri accidentate, putînd urca, sub sarcină, pante de pînă la 35 de grade. Performanțele tehnice, precum și prețul scăzut al noului produs, al cărui prototip a fost omologat în aceste zile, îl fac competitiv atît de piața internă, cit și la export.

Înnoirea producției și exigențele creșterii economice

DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ care caracterizează actuala etapă de evoluție a economiei mondiale constituie rezultatul direct al revoluției tehnico-științifice, al implicării nemijlocite a acesteia în depășirea restricțiilor crizei mondiale de energie, materii prime și materiale. În acest cadru de probleme, corespunzător obiectivelor, cu precădere calitative, ale dezvoltării economico-sociale a țării, obiective urmărind valorificarea superioară a întregului nostru potențial material și de forță de muncă, știința și tehnica românească sînt chemate astăzi să contribuie în și mai mare măsură la desfășurarea cu un randament cît mai înalt a tuturor proceselor economice, la sporirea eficienței în toate domeniile de activitate.

Un rezultat de mare însemnătate al contribuției științei și tehnicii la dezvoltarea producției naționale se regăsește în ritmul accelerat de înnoire a producției, de introducerea în fabricație a unor produse noi sau modernizate, cu parametri tehnico-funcționali și economici superiori, cu un grad înalt de competitivitate pe piața internațională, ca și în introducerea în fabricație a unor tehnologii noi și eficiente, apte să permită ridicarea nivelului calitativ al produselor. concomitent cu economisirea severă a resurselor materiale și a energiei, cu valorificarea lor mai bună.

Materialul de față urmărește să se concentreze asupra unora din problemele pe care le ridică creșterea contribuției științei și tehnologiei la dezvoltarea calitativă a economiei românești, acțiune privită în condițiile aplicării prevederilor noului mecanism economico-financiar. Domeniul supus cu precădere investigației îl constituie industria metalurgică și a construcțiilor de mașini, ramuri purtătoare de progres tehnic pentru dezvoltarea întregii noastre economii

Îmbunătățirea parametrilor funcțional-constructivi

POTRIVIT sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, în anul 1982 producția marfă din ramurile prelu-crătoare ale industriei republicane urmează să fie realizată în proporție de cca. 16,5 la sută pe seama produselor noi și modernizate, introduse în fabricație în anul 1981, ca și pe seama produselor ce vor fi asimilate în 1982. Este un obiectiv care presupune acțiuni complexe, integrate în domeniul cercetării, producției, sensibilizării pieței interne față de aceste produse, evidențierii, pe piața externă, a unor surse certe de desfacere a lor, stimulării, prin diverse pîrghii, a întreprinderilor în scopul de a realiza produsele noi — măsuri care, practic, în totalitate, se înscriu în sfera de acțiune a noului mecanism economico-financiar.

Referindu-ne la gama de produse noi, subliniem importanța pe care o capătă dezvoltarea producției de materiale noi, cu caracteristici fizico-mecanice superioare, de aliaje noi cu proprietăți deosebite, însemnătatea dezvoltării micro-electronicii, a electronizării, a pătrunderii acestora în cele mai diverse domenii de aplicație tehnică; importanța deschiderii unor noi domenii de utilizare, în condiții de eficiență superioară, pentru produsele tradiționale, modernizate însă și obținute cu costuri mai mici. Tocmai în această lumină, în cadrul planului pe acest an, pe cîncinal, au fost accentuate producția de utilaje tehnologice de randament înalt, producția de echipamente, mașini-agregate, mecanisme și produse cu un grad foarte avansat de modularizare și miniaturizare, la care comanda se înfăptuiește cu blocuri electronice, înglobînd microprocesoare — și care pot executa astfel, pe baza programelor stabilite, procese complete, reducînd efortul și asigurînd creșterea eficienței economice a fabricației.

Simbloza dintre electronică și mecanică, care trebuie să devină o prezență evidentă în toate ramurile economiei românești, înlesnește pătrunderile avantajoase pe o piață externă caracterizată de o concurență din ce în ce mai aspră. În aceste condiții, apare necesară utilizarea tehnicii

electronice de calcul, nu numai pentru a răspunde complexității activității prezente, pentru a ușura rolul omului în procesul muncii, ci și ca o premisă care să permită deplasarea în mai mare măsură a activității acestuia spre cercetarea științifică și tehnologică și aceasta nu neapărat într-un cadru organizatoric distinct, ci promovîndu-se în mod hotărît, în toate întreprinderile, cercetarea uzinală. Numai astfel devine posibilă, de exemplu, extinderea, cu rezultate corespunzătoare, a activității de construcții de mașini cu funcțiuni mecano-electronice-informaționale, utilizîndu-se și realizîndu-se mașinile-unelte cu comandă numerică, liniile flexibile de montaj, mașinile multifuncționale, multioperaționale, roboții industriali cu comenzi programate și cu dispozitive care informează — în fiecare fază de lucru — asupra desfășurării activității din punct de vedere tehnologic și al rezultatelor la care s-a ajuns în fiecare moment.

Așa cum arătam, asimilarea de produse noi, ritmul și porțiunile acestui proces constituie un factor principal, cu influență hotărîtoare asupra creșterii gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, asupra reducerii cheltuielilor respective și creșterii eficienței economice. Ponderea ridicată a participării creativității, cercetării științifice și ingineriei tehnologice la reducerea cheltuielilor materiale este ilustrată prin aceea că, de pildă, în construcția de mașini, potrivit unor calcule, reducerea consumurilor materiale se obține în proporție de 60—75 la sută în faza de concepție a produselor și numai în proporție de 25—40 la sută în faza de execuție — prin perfecționări constructive sau tehnologice. Exemplele oferite de mai multe întreprinderi industriale — între care „23 August“, I.M.U.A.B., „Autobuzul“, „Aversa“, „Electroaparataj“ din Capitală, inclusiv de institutele de cercetări aferente — atestă însă nu numai aceste posibilități de economisire a resurselor în faza de concepție și execuție, ci și rezervele de economii ce se vădesc în condițiile materializării măsurilor amintite, rezerve care trebuie valorificate. Pe plan mondial, o serie de produse de referință au parametri economici din ce în ce mai ridicați.

În acest cadru, o sarcină importantă a actualului cincinal o constituie revederea sistematică a tuturor produselor și reperelor în scopul perfecționării funcțional-constructive a acestora, a creșterii parametrilor funcționali și de rezistență, a reducerii greutății produselor. Cunoscut în practică sub denumirea de modernizarea produselor, acest proces asigură îmbunătățirea parametrilor lor, dar într-o zonă de valori limitată, determinată, în mare parte, de concepția inițială avută în vedere la proiectarea produsului respectiv. Ceea ce se impune însă, în primul rînd, este crearea de noi produse bazate pe noi principii funcționale, pe utilizarea de soluții tehnico-științifice corespunzătoare exigențelor de eficiență. Condițiile superioare create pentru desfășurarea activității de cercetare, stimularea, pe diverse căi, în mai mare măsură, a activității de invenții și inovații, normativele severe și sarcinile exigente privind consumul de materii prime și materiale a căror înfăptuire este impulsionată în condițiile aplicării noului mecanism economico-financiar — sînt doar cîteva direcții de realizare a acestui imperativ. Practica noastră economică dovedește, totodată, oportunitatea preocupărilor pentru formarea unei concepții noi la cadrele tehnice și economice asupra categoriei de eficiență, asupra metodelor de evaluare a acesteia — ambele procese tributare încă unui orizont limitat de abordare a eficienței în timp și spațiu.

Procesul de înnoire — de la concepție la realizare

O ALTĂ chestiune acum, care ni se pare importantă. Procesul de înnoire și modernizare a produselor, privit mai ales sub aspectul creșterii eficienței utilizării resurselor, impune

ca analizele și soluțiile care se elaborează în institutele de cercetare și inginerie tehnologică, în sectoarele de concepție și pregătire a fabricației din centrale și întreprinderi să abordeze două direcții principale de acțiune: selectare principiului funcțional care asigură cel mai ridicat randament al produsului și cele mai mici consumuri materiale și de manoperă; dimensionarea strictă a pieselor componente sub aspectul rezistenței mecanice și durabilității.

Dimensionarea judicioasă a caracteristicilor funcționale și a mărimii pieselor componente implică o gamă largă de cerințe privind evitarea supradimensionărilor de orice natură, respectându-se însă parametrii de durabilitate, fiabilitate sau rezistență mecanică ai produselor. Supradimensionările pot fi evitate prin cunoașterea cât mai exactă a proprietăților materialelor folosite, în vederea valorificării depline a caracteristicilor de rezistență, precum și prin cunoașterea parametrilor de mediu în care va lucra produsul ce se fabrică — condiții esențiale pentru asigurarea economiei de resurse materiale încă din faza de concepție a produselor.

În acest sens se impune, pe de o parte, ca ramurile furnizoare de materiale, și îndeosebi metalurgia, să livreze materiale cu proprietăți de rezistență garantate, iar, pe de altă parte, ca proiectanții să acorde atenția cuvenită stabilirii condițiilor reale de lucru — forță, temperatură, presiune, mediu — ale produsului. În acest context se impune extinderea experimentării — pe modele sau prototipuri — a dimensiunilor și condițiilor de lucru previzibile ale produsului, eliminându-se și pe această cale supradimensionările. Rezultate bune au fost obținute în construcția de autocamioane, vagoane, locomotive diesel-hidraulice, pompe, motoare electrice și altele.

În activitatea de concepție a produselor noi trebuie să se răspundă în mai mare măsură cerinței de a realiza produse care să ofere economii maxime în exploatare. Necesitatea stringentă a colaborării creative între cei ce elaborează produsele și cei ce le folosesc nu este deloc o problemă nouă, dar ea își așteaptă în continuare rezolvarea. După cum se constată în practică, deși în sfera exploatarei produselor se acumulează numeroase date cum sint: cheltuielile de întreținere, numărul și tipul defecțiunilor și avariilor ș.a., aceste date sint consemnate de cele mai multe ori incomplet și nesemnificativ, lipsind aproape complet transmiterea lor din sfera exploatarei spre cea a concepției. Tocmai în scopul eliminării acestei rupturi se impune ca relația concepție-fabricație-exploatare să dispună de o bază tehnico-științifică și de un cadru administrativ-organizatoric corespunzătoare, care să conducă la îmbunătățirea rapidă a produselor create, pe baza informațiilor furnizate din sectorul exploatarei.

Valorificarea la nivelul concepției a datelor de funcționare a produselor solicită mutații mai profunde în activitățile de cercetare, dezvoltare, proiectare, încercări — în toate compartimentele legate de creația tehnico-științifică. Cunoașterea și specificarea corespunzătoare a caracteristicilor de fiabilitate și mentenabilitate a produselor, informații solicitate tot mai mult de beneficiarii produselor, impun dezvoltarea în mai mare măsură a activității laboratoarelor de încercări, folosirea intensivă, la capacitatea maximă, a aparatului de măsură și control cu care sint dotate unitățile.

Concepția produsului trebuie, de asemenea, să asigure o concordanță cât mai ridicată între durata de viață a diferitelor reperi și subansamble, precum și o dimensionare a acestei durate în raport cu durata previzibilă a perioadei de uzură morală. Sint cazuri în care produse cu randamente și performanțe scăzute, de mult depășite din punct de vedere moral, trebuie menținute în funcțiune, deoarece nu s-au amortizat și nu sint uzate fizic. Un al doilea aspect, strâns legat de cele de mai sus, este cel al asigurării, încă din proiectare, a unei asemenea fiabilități a produselor încât să se evite orice întreruperi accidentale în funcționare, care să necesite reparații și piese de schimb peste cele stabilite în conceperea produsului. O asemenea abordare a proiectării produsului prin prisma creșterii fiabilității și în care comportarea și durabilitatea diferitelor componente sint dinainte stabilite, permite predeterminarea pe baza unor normative științifice, fundamentate, a necesarului cantitativ și sortimental de piese de schimb și, pe această cale, o reducere substanțială a volumului de piese consumate.

Toate acestea fac necesar ca în cadrul fiecărui minister sau centrală industrială să se ia măsuri ca institutele de proiectare și sectoarele de concepție din centrale și întreprinderi să fie obligate, așa cum a indicat conducerea partidului, ca odată cu proiectarea și asimilarea produsului să stabilească normative de întreținere și reparații, precum și volumele și duratele pieselor de schimb necesare, inclusiv subansamblele și reperatele ce urmează a fi modernizate prin diferitele reparații capitale prevăzute.

REPERE ALE ÎNNOIRII PRODUCȚIEI ÎN INDUSTRIA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI

	1966—1975	1976—1985
Produse noi și modernizate	peste 8 400	circa 17 000
	1965	1980
— hidroagregate (MW)	22	178
— turboagregate (MW)	12	2 330
— instalații de foraj (a-dincime de foraj) (m)	3 000	6 000
— mașini-unelte		
din care :		
• strunguri normale (diametrul de prelucrare mm)	800	3 500
• mașini de alezat și frezat (diametrul broșel mm)	125	225
• mașini portale (lățimea mesei, mm)	—	3 150
— tractoare — CP	65	350
— combine de recoltat cereale	C 1	C 16
— cazane cu abur (capacitate unitară t abur/h)	tractată	autopropulsată
	420	1 035
— locomotive diesel electrice (CP)	2 100	4 000
— locomotive electrice (CP)	—	5 100
— calculatoare electronice		un sortiment larg de la calculatoare și microcalculatoare până la sisteme de calcul
— componente electronice	cu germaniu	siliciu, circuite integrate, logice și liniare, microprocesoare

Să menționăm însă și o altă chestiune. Un obiectiv de seamă al industriei constructoare de mașini, al metalurgiei, chimiei, al industriei românești în general, îl constituie realizarea în concepție originală, proprie, la un nivel tehnic corespunzător, a sistemelor de mașini necesare economiei. Această problemă este nominalizată în programe speciale de produse și grupe de produse, care fundamentează actualul plan cincinal de dezvoltare economico-socială a țării și pun bazele unor acțiuni pentru orizonturi de timp chiar mai îndepărtate. Sarcinile și orientările în acest cadru sint stabilite pornind de la industria de uz general (piese turnate și forjate, reductoare, rulmenți, armături industriale, organe de asamblare, motoare cu ardere internă, motoare electrice, mașini hidraulice, ventilatoare, compresoare, componente electronice și microelectronice), continuând cu industria utilajelor tehnologice (utilaje energetice, petroliere, pentru lucrări miniere, pentru industria metalurgică, chimică, alimentară, ușoară și altele), deopotrivă fiind stabilite programe de valorificare a materialelor refolosibile (regenerarea nisipurilor de turnătorie, valorificarea deșeurilor din laminate feroase și neferoase, valorificarea cuvelor de acumulatori și altele).

Prin aceste programe se asigură asimilarea de produse noi, creînd condiții pentru înfăptuirea obiectivelor de independență energetică, de independență economică în ansamblu a țării noastre — prin realizarea de echipamente tehnologice pentru valorificarea cit mai bună a bazei proprii de materii prime și resurse energetice de care dispunem; crearea de sisteme cinematice și tipizate de mașini care să permită valorificarea maximă a produselor agricole; realizarea unor produse competitive ale industriei construcțiilor de mașini și a metalurgiei, apte să degreveze sau să reducă la maximum importurile, să permită o utilizare superioară a materiilor prime și energiei; asigurarea unei calități ridicate a proceselor de fabricație, a produselor create de economia națională prin dezvoltarea aparatului de laborator și pentru cercetare științifică; participarea mai eficientă a industriei la dezvoltarea echilibrată și armonioasă a tuturor județelor etc. Ceea ce impune — în condițiile interdependențelor care există în economia noastră — din partea tuturor întreprinderilor, centralelor și ministerelor, acțiuni hotărâte pentru realizarea programelor respective.

dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

EXPERIENȚA ÎNTEPRINDERILOR FRUNTAȘE

Principiul-forță al autoconducerii: rezolvarea problemelor prin forțe proprii

ADRESÎND — cu prilejul solemnității de la începutul acestei luni — cele mai calde felicitări județelor și unităților economico-sociale fruntașe în întrecerea socialistă pe anul 1981, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia :

„Avem o bună bază tehnico-materială. Mai presus de toate, avem astăzi o forță puternică, cu o înaltă calificare — de muncitori, cooperatori și țărani, de alți oameni ai muncii din celelalte ramuri de activitate, de ingineri, de tehnicieni — care, acționând într-o deplină unitate, îmbinând cit mai bine activitatea de producție cu învățămîntul, cu cercetarea, pot soluționa problemele complexe ale dezvoltării noastre, ale progresului economic-social.“

Printre unitățile economice cărora președintele Republicii le-a conferit — și înminat personal — „Ordinul Muncii“ clasa I, pentru locul 1 în întrecerea din industrie, s-a numărat și **Întreprinderea chimică Ducești**, din Capitală.

Colectivul I.C.D. s-a afirmat, în competiția cu celelalte unități productive din chimie — majoritatea lor de talie incomparabil mai mare — prin rezultate care, cîntărite obiectiv prin prisma criteriilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., nu au mai putut suferi interpretări arbitrare. Este vorba, în principal, de depășiri ale planului cu 42,9% la producția netă, cu 37,8% la producția marfă vîndută și încasată, cu 4,1% la livrările pentru export și 8,9% la cele pentru fondul pieței, cu 54,5% la productivitatea muncii (calculată la producția netă), cu 56,2% (în expresie absolută — cu circa 138 milioane de lei) la beneficii. Este, evident, o evoluție care confirmă și pentru anul 1981 înscrierea hotărîită a acestui colectiv pe linia aplicării neabătute a principiilor noului mecanism economico-financiar pe linia noii calități, tradusă în limbaj curent prin eficiență economică. Așa cum vom vedea, este vorba de o înțelegere corectă a eficienței raportată și la întreprindere, și la beneficiarii săi și la cerințele de ansamblu ale economiei naționale.

Prezentînd, în cele ce urmează, unele elemente ale concepției de orientare și acțiune și ale stilului de muncă formate potrivit unei asemenea înțelegeri, unele elemente ale experienței acumulate în materializarea acestei orientări, trebuie să pornim de la o scurtă caracterizare a I.C.D.

Calculată pe fiecare om al muncii din întreprindere, producția marfă din anul trecut a reprezentat peste un milion

de lei, cu circa jumătate superioară mediei pe ramură (numărul personalului muncitor fiind de peste 2,5 ori mai mic decît media din cele 80 de unități ale chimiei). Cu o gamă sortimentală deosebit de bogată, în permanentă completare (produsele noi și modernizate au însumat în 1981 o pătrime din valoarea producției marfă, față de o zecime, cit era planificat), încadrată în mare parte în ceea ce se cheamă „chimia de mic tonaj“, I.C.D. este singurul sau principalul furnizor din țară pentru o serie de produse cerute de progresul tehnic în cele mai diferite sectoare economice. Valoarea ce se adaugă aici materiei prime, printr-o prelucrare cu consistență încărcătură de tehnologie nouă, justifică apartenența acestei unități la eșalonul de vîrf al industriei românești. Dacă adăugăm și faptul că o parte semnificativă din activitate are caracter de pilot (întreprinderea face parte din sistemul Institutului central de chimie), ne dăm lesne seama că specificul problematicii care se pune în fața consiliului de conducere, a întregului colectiv ține de permanenta **mobilitate, adaptare, inovare**. Este meritul consiliului oamenilor muncii de a fi intuit și instaurat în practica de toate zilele o metodă de abordare și rezolvare ce pune ordine în complexul eterogen și dinamic al comandamentelor imediate și de perspectivă.

O caracterizează președintele acestui organ colectiv, inginerul **Dan Gherghel** :

— *Principalul e să te oprești asupra cîtorva priorități de esență și de durată, cărora să le subsumezi — sau în lumina cărora să interpretezi — diferitele preocupări și solicitări. Formula funcționează impecabil cînd concretizarea priorităților — de bună seamă derivate din comandamentele la nivel național — rămîne apanajul autoconducerii, fără o teleghidare desprinsă de realitățile întreprinderii. Sintem partizanii acțiunilor concertate și concentrate pentru a da, fizic răspunsul optim „z“ la problema „x“, formulată corelat cu condițiile „y“. Cine crede că poate scurtcircuita factorul „y“ printr-o simplă apăsare pe butonul de comandă al campaniilor unificate riscă dereglarea sistemului. Dimpotrivă, punînd în ecuație acest factor putem să evaluăm corect rezervele reale, să prezentăm credibil și mobilizator colectivului prioritățile, să antrenăm toate forțele pentru a găsi răspunsul.*

CRONICA '81 a I.C.D. abundă în exemple ce validează această aserțiune. Să detallem unul dintre ele.

Sarcina de a dezvolta puternic și rapid producția de reactivi, substanțe cu largi utilizări în chimie dar și în alte industrii, a fost considerată prin prisma imperativului asigurării unei balanțe comerciale active a țării, viziune ce a conștientizat oamenii muncii asupra implicațiilor pe plan național ale modului în care o vor rezolva. Programul prevede asimilarea a peste 4 000 de sortimente — număr împătrit față de cel actual. Împreună cu Centrul de cercetări pentru reactivi (născut din întreprindere, încadrat în principal cu specialiști din activul acesteia și integrat funcțional cu ea) s-au analizat posibilitățile, s-au gradat și repartizat responsabilitățile și s-au stabilit ca orientări : — efectuarea de urgență a adaptărilor tehnologice capabile să permită renan-

țarea la importul unor materii prime (carbonat de potasiu, acid citric, hidroxid de sodiu) și folosirea celor, cu caracteristici intrucitva diferite, produse în țară. În primul trimestru din acest an, substituirea s-a operat la 12 sortimente de reactivi ;

— elaborarea tehnologiilor necesare pentru a înlocui importul unei game cit mai largi de reactivi ca produs finit, cu importul doar al acelor substanțe constitutive ce nu se fabrică la noi — și care să fie prelucrate în produse similare. Deci, cu un efort valutar mai mic, un efect economic sporit ;

— valorificarea deplină a potențialului științific propriu. Nu din patriotism local, ci sub presiunea timpului și a eficienței economice. Au fost situații cînd un studiu comandat institutului de specialitate a ocupat luni de zile un întreg colectiv, a costat sute de mii de

lei, pentru ca rezultatul să se dovedească străin de condițiile de fabricație. În vreme ce colectivul de 22 de oameni ai centrului propriu de cercetări a rezolvat, într-un an, tehnologiile pentru circa 70 de reactivi ;

— derivînd din aceasta, concentrarea la maximum a ciclului cercetare-microproducție-producție industrială ;

— capacitatea sectorului mecano-energetic de a realiza operativ adaptarea instalațiilor pentru o schimbare frecventă a sortimentelor, din care unele se produc în cantități mici ;

— asigurarea unei calități înalte a produselor, care să aducă I.C.D. — și România — în postura de exportator de reactivi. (Anul trecut, din valoarea totală a produselor ce se realizează în mai multe clase de calitate, cea superioară a deținut 98,3%, ceea ce a demonstrat potențialul pentru atingerea

acestui obiectiv.) În mod special, accelerarea cercetării și a investiției pentru obținerea reactivilor de foarte mare puritate. Concepută modular, cu funcționalitate multiplă, noua secție va avea un grad înalt de flexibilitate, îngăduind trecerea rapidă de la un produs la altul prin modificări constructive și funcționale lesnicioase;

— ridicarea corespunzătoare a **nivelului profesional** al operatorilor chimiști — de altfel element indispensabil al întregului proces de înnoire a produselor. Perfecționarea se face la locul de muncă, sub îndrumarea operatorilor cu categorii înalte; pe măsură ce muncitorii ajung nu numai să cunoască și conducă procesul, ci și să-l intuiască, se extinde zona lor de acțiune. (Forma specifică de policalificare-poliservire cuprinde și instruirea operatorilor pentru conducerea moto- și electrostivuitoarelor aferente instalației, măsură ce a permis să se elimine, la personalul indirect productiv, posturi cu o slabă încărcare a programului de lucru.)

— *Optica economică* — ne spune președintele C.O.M. — *dă acțiunilor noastre relief, consistență, o finalitate mai clar conturată în implicațiile ei și prin aceasta, forța de antrenare a participării. Pe măsură ce oamenii au pătruns nu numai teoretic, ci la dimensiunea concretă a întreprinderii și a muncii lor esența mecanismului economico-financiar, a crescut calitatea debaterilor din adunările generale; se pun probleme de fond, se avansează soluții. Fără primatul eficienței economice, funcție-scop a autogestunii, autoconducerea ar rămâne declarativă. La nivelul unității economice, autoconducerea aduce atribuții sporite, care accentuează și responsabilitățile. Exercițiul reușit al responsabilităților justifică o nouă lărgire a autonomiei și așa mai departe. În această spirală dialectică are loc procesul de trecere a oamenilor la o nouă calitate: de la cea de simplu executant (la orice eșalon), la cea de participant conștient la decizie și executant. Multe dintre procesele noastre de fabricație (cu substanțe inflamabile sau explozive, cu regimuri înalte de temperatură și presiune) sînt din categoria celor la care, cum se spune, nu poți greși de două ori. La fel înțelegem și gestiunea valorilor pe care societatea ni le-a încredințat spre administrare și sporire. Fortînd comparația, e necesar ca în gospodăria noastră să punem, ca la intrarea în instalațiile noastre, avizul: „Interzisă intrarea persoanelor neavizate!“ Iar noi toți să fim perfect și permanent avizați, să ne luptăm pentru a ne rezolva problemele prin forțe proprii și cît mai bine.*

Și iată cîteva rezolvări întreprinse în acest spirit.

Investiții. În 1981 a fost pusă în funcțiune o nouă capacitate pentru peroxizi organici, utilizați ca inițiatori de polimerizare la o serie de produse. Pentru finalizarea ei întreprinderea a executat în propriile ateliere unele repere care,

altfel, ar fi necesitat import (ventile cu bilă), a conceput și realizat sistemele logice necesare elementelor de comandă pneumatică, a preluat asupra sa montajul tehnologic. La fel s-a procedat la o altă investiție importantă, adusă acum în pragul probelor tehnologice — instalația de eterglicoli. Diverse studii și proiecte pentru lucrări de dezvoltare sînt elaborate de specialiștii întreprinderii — ceea ce ar însemna economii substanțiale, dacă regimul de omologare a documentațiilor n-ar impune ca ele să poarte, încă prin antet, girul unui institut de specialitate. Și se apelează, pro forma, la un astfel de girant. Iar antetul se plătește...

Producția netă. O comandă urgentă și de mare volum: condiționarea a zece mii de tone de pesticide (sosite de la furnizor în stare brută) în timp util, pentru a putea fi utilizate în campania agricolă. A fost încă una din acțiunile concentrate de care vorbea președintele C.O.M. Pentru întreprindere era o activitate nouă, care a cerut măsuri aparte. A fost realizată, în termen record și în întregime din resurse proprii, instalația necesară; s-a adoptat o organizare specială, pentru a se lucra în „foc continuu“; au fost soluționate operativ locurile înguste ce s-au ivit; întregul personal de conducere, administrativ și funcționaresc a lucrat efectiv pe instalație, o zi pe săptămînă. Timp de 4 luni, pesticidele s-au aflat în fruntea listei priorităților. Comanda a fost executată în bune condiții. S-a cîștigat mult la producția netă. S-a cîștigat încă o experiență în mobilizarea forțelor. S-a cîștigat experiență într-o fabricație ce va reveni în actualitate; de pildă, au și fost modernizate fluxurile de ambalare. S-a reconfirmat intuitiv, pe înțelesul fiecărui muncitor, importanța activității care adaugă valoare, în interesul întreprinderii și al economiei naționale.

Valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor. Anul trecut, în consiliul oamenilor muncii au fost analizate de 2 ori bilanțul material, de 3 ori gradul de utilizare a materiilor prime, de 4 ori orientările și rezultatele în recuperarea materialelor refolosibile. S-au stabilit sarcini concrete pe secții, instalații, individual pentru personalul tehnic, în legătură cu perfecționarea tehnologiilor în vederea diminuării consumurilor, inclusiv de energie și combustibil. S-a accentuat rolul fișelor-limită pe secție, instalație, produs. Circuitul materiilor prime și al produselor a fost raționalizat, eliminîndu-se depozitățile intermediare. Prin defalcarea indicatorului „producție marfă vîndută și încasată“ pe secții, acestea au fost cointeresate și antrenate în rezolvarea problemelor de aprovizionare și de expediere a produselor, inclusiv în asigurarea transportului plin-plin, pentru folosirea cît mai bună a capacității și timpului mijloacelor auto afectate („Transchim“ e încă prea pasiv în această privință, nu și-a găsit „cadența“

adecvată). Pe baza acestor îmbunătățiri, cheltuielile materiale la 1 000 lei producție marfă au fost micșorate cu un procent sub nivelul planificat, iar reducerea normelor de consum la 32 de materii prime, în special din import, a dat în primul trimestru din acest an economii de circa 5 milioane de lei. Importante reduceri de cheltuieli a asigurat organizarea reciclării ambalajelor — butoaiile ce sosesc cu materii prime sînt curățate și folosite la livrarea produselor; la un butoi de 200 l se cîștigă astfel între 60 și 240 de lei, iar rulajul anual este de mii de butoai. Au fost recuperate pentru a fi valorificate fie intern, fie la terți cantități însemnate de materiale refolosibile — oțel, plumb, hîrtie, polietilenă, cioburi de sticlă ș.a. În legătură cu aceasta s-a relevat cît de importantă este colaborarea — bazată pe interes reciproc — între cel ce predă și cel ce preia astfel de resurse. De pildă, I.C.D. s-a dotat cu o mașină pentru balotarea deșeurilor de hîrtie, ceea ce micșorează volumul de transport; și-a găsit, chiar la o întreprindere din vecinătate, debuseu pentru deșeurile de sticlă; dar are dificultăți în predarea fierului vechi — și chiar a polietilenei (întreprinderea de mase plastice Buzău nu preia întreaga cantitate, neavînd pusă la punct tehnologia de reciclare).

— *Ce considerați, tovarășe președinte al C.O.M., că ar mai trebui pentru ca rezolvarea problemelor întreprinderii prin forțe proprii să se afirme și mai mult și să dea rezultate încă mai bune?*

— *Să fim lăsați să o facem. În unele perioade sîntem solicitați de controale paralele — simultane sau imediat succesive, de multe ori în una și aceeași problemă, privită din unghiurile de vedere specifice ale diferitelor organe. Pentru fiecare, aceiași oameni trebuie să prezinte aceleași situații, interpretate sub alte aspecte, trebuie elaborate programe de măsuri... Un astfel de control a constatat că la noi, fișele posturilor sînt foarte încărcate. Așa e. Din 1975 încoace producția noastră s-a triplat, dar organigrama a rămas aceeași, astfel încît fiecare om are un grad ridicat de ocupare, potrivit atribuțiilor și responsabilităților sale; timpul e drămuț și nu suportă irosire. Raportul efort/efect ce rezultă pentru noi din frecvența controalelor (plus a ședințelor și altor acțiuni exterioare problemelor întreprinderii) nu ne e întotdeauna favorabil și s-ar îmbunătăți mult printr-o comasare a lor.*

Bilanțul parțial — estimat pe patru luni — cu care colectivul întreprinderii chimice Ducești întimpină sărbătoarea de la 1 Mai atestă constanța ascensiunii; plusurile față de plan însumează 30 milioane de lei la producția marfă, 9,7 milioane la cea netă. 5 milioane la valoarea produselor noi și reproiectate. 81 mii de lei la export, 7 100 lei la productivitatea muncii, 7,5 milioane la beneficii. Un start bun, promițător.

Dan CONDREA

Valoarea internațională a mărfurilor și câteva probleme conexe [III]

Valoarea internațională și costurile naționale

COMPONENTA de bază a valorii naționale și internaționale a mărfurilor este costul. Spre deosebire de valoare, el conține doar cantitatea de muncă plătită și se formează prin intermediul prețurilor. De aceea îi și spune preț de cost, adică un cost constituit direct prin preț.

Valoarea internațională unică coexistă paralel cu valori naționale diferite și cu prețuri de cost naționale diferite. Specificitatea formării prețului de cost generează unele relații particulare între el și valoarea națională, în sensul că nu întotdeauna unei valori naționale mai mici îi corespunde și un preț de cost mai mic. Scara valorilor naționale nu e însoțită, de aceea, de o scară identică a costurilor naționale.

La valori naționale egale, costurile pot fi diferite în diverse țări, ca rezultat al abaterii prețului forței de muncă și al mijloacelor de producție de la valoarea lor. Nu este exclusă nici situația în care unei valori naționale mai ridicate pentru țara mai puțin dezvoltată economic, să-i corespundă un preț de cost mai scăzut decât cel al țării dezvoltate. Diferența dintre valoarea internațională unică și prețul de cost al produsului fabricat de prima țară poate fi în consecință mai mare decât diferența dintre aceleași categorii pentru a doua țară. Așa stînd lucrurile, competiția pe piața internațională dintre produse de același fel și aceeași calitate depinde considerabil de diferența dintre costurile naționale și valoarea internațională (respectiv prețul internațional).

O cauză importantă a diferențelor dintre prețurile de cost naționale o constituie nivelele diferite ale salariului plătit în diverse țări. Dacă tehnica de producție a unui produs oarecare este aceeași și aceeași este și cantitatea medie de muncă socială întrebuințată pentru fabricarea lui în diverse țări, prețul de cost este mai mic în țara în care salariul este mai redus, datorită nivelului general de dezvoltare economică mai scăzut.

Într-o anumită perioadă de timp producătorii care plătesc salarii mai mici și ale căror costuri de fabricație sînt mai reduse, pot vinde mărfurile lor la prețuri fixate sub valoarea internațională, concurînd astfel producătorii ale căror costuri sînt mai mari (valorile naționale fiind egale). Asemenea împrejurări generează adesea măsuri de ordin protecționist, însoțite de restructurări și restrîngerii de activitate sau perfecționări radicale ale producției unor ramuri din țările dezvoltate economic, afectate de concurența produselor străine. Diferența de prețuri internaționale pentru una și aceeași marfă este posibilă și cînd prețurile de cost și valorile naționale sînt egale în diverse țări. Această diferență are o bază economică mai solidă însă, în prezența prețurilor de cost diferite.

Prețul de vânzare competitiv pe piața internațională, întemeiat pe costuri naționale mai reduse, constituie un mijloc posibil de utilizat de țările în curs de dezvoltare pentru a acumula fondurile necesare efectuării investițiilor solicitate de sporirea productivității muncii în diverse ramuri. Gradul de eficacitate al acestui preț depinde hotărîtor de articolul produs și vîndut pe piața mondială, de simplitatea ori complexitatea lui, de ușurința ori dificultatea cu care este creat etc.

Relația salariu-preț nu este univocă. Prețul de vânzare competitiv, determinat în cele din urmă de salariul redus, este doar un aspect al acestei relații. Un alt aspect tot atît de important îl constituie influența inversă a prețului de vânzare asupra salariilor plătite. Nevoia stringentă de valută obligă o serie de țări mai puțin dezvoltate să vîndă uneori mărfuri la prețuri sensibil sub valoarea internațională, mai ales atunci cînd oferta depășește cererea. Aceste prețuri joase devin la rîndul lor una din premisele salariilor mici plătite în țările respective și o cale de livrare gratuită de muncă și produse populațiilor mai dezvoltate.

Costurile mai reduse care au la bază salarii joase reflectă, pentru economiile naționale respective, existența unor puncte slabe, ori mai curînd verigi slabe decât forte. Acest adevăr se dezvăluie în întreaga lui semnificație dacă luăm în calcul nu o ramură izolată de producție și puterea ei de pătrundere pe piața internațională ci eficiența comerțului exterior în ansamblul său. În cele mai multe cazuri competiția întemeiată pe costuri și salarii reduse implică o insuficiență structurare și dezvoltare a economiei, un raport nesatisfăcător între exporturi și importuri, soldat cu deficite însemnate ale balanței de plăți. Înrautățirea raportului de schimb pentru țările în curs de dezvoltare este și ea concludentă în privința fragilității situației lor pe piața mondială, deși în unele ramuri aceste țări sînt competitive producînd la costuri relativ reduse. Numai în rîstimp de 5 ani, între 1972—1976, țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol au pierdut în relațiile lor comerciale externe peste 26 miliarde de dolari, adică 5,2 miliarde anual.

Diferența dintre costurile naționale ale unei mărfi constituie nu numai o cauză a abaterii prețului de la valoarea internațională, ci și un factor care influențează asupra mărimii viitoare a valorii internaționale a mărfurilor. Această influență se realizează prin modificarea repartizării între țări a producției mărfurilor pentru piața mondială ca efect al exportului de capital generat sau amplificat de diferența dintre costurile naționale.

Tendența firească a capitalului este de a se deplasa teritorial, în interiorul țării și între țări pentru a găsi punctele în care se pot produce mărfuri cu cheltuieli mai scăzute, în care, deci, aceeași masă de plusvaloare se creează cu o can-

titate mai mică de capital. Mișcarea sau migrarea spațială a capitalului este o condiție a autovalorificării lui, a realizării eficiente a stadiilor pe care le parcurge acesta în mișcarea sa circulară.

La un grad ridicat de eficiență a producției, periodic, ritmul de creștere al productivității muncii se încetinește, iar tendința de scădere a valorii naționale a mărfurilor slăbește în intensitate¹⁾. În anumite perioade valoarea poate chiar să crească, datorită unor serii de factori. Cu cît este mai ridicat nivelul forței productive a muncii într-o ramură, și cu cît mai redusă este ziua de muncă, cu atît mai mici sînt posibilitățile de sporire ale supramuncii și plusvalorii ca izvor al profitului.

Substituind munca vie cu capitalul pentru a reduce salariul pe produs și costurile de fabricație, întreprinderile capitaliste ajung la un punct în care substituirea ulterioară se lovește de limite severe în cadrul țării de origine. O parte în creștere de capital „evadează” de aceea peste graniță chiar dacă prin aceasta este prejudiciată utilizarea forței de muncă pe plan național. Nevoia extensiei masei de plusvaloare și de profit și a corectării pozitive a ratei profitului impun delocalizarea producției, migrarea capitalului către țări mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic.

Migrînd în alte țări, la o valoare nouă egală sau mai mică, capitalul creează și însușește o cantitate mai mare de plusvaloare, iar profitul la un capital dat crește, o principală cauză constituind-o salariul scăzut. Prin folosirea de mijloace de muncă de aceeași tehnicitate cu cele din cadrul societății mamă, filialele implantate în țările în curs de dezvoltare pot produce în multe situații o valoare nouă mai mare, cu o masă egală de forță de muncă, datorită duratei mai mari a zilei de lucru.

În anii '70 în numeroase țări ale lumii a treia, salariul oscila între 10—20 la sută din salariul plătit în țările dezvoltate din punct de vedere economic, pe unitatea de produs el prezentînd adesea diferențe de ordin superior, grație duratei mari a zilei de muncă în prima categorie de țări. În Coreea de Sud un muncitor lucrează 2 800 ore de muncă pe an față de numai 1 900 în R.F.G., în vreme ce salariul zilnic din ultima țară este net superior celui din prima țară²⁾. Un raport din 1970 asupra productivității muncii filialelor americane constată că în medie folosirea muncii străine impune un timp cu 8 la sută mai mare decât folosirea muncii din S.U.A. (pentru montajul aparatelor de tip radio), iar salariul mediu în acest caz reprezintă 14 la sută din costul salariului american. În Asia de Sud-Est.

¹⁾ Vezi Le développement économique de l'Europe : la rupture de 1974 et ses prolongements dans l'avenir. In Problèmes économiques, 1717—1981, p. 3—8

²⁾ La nouvelle division internationale du travail et ses répercussions sur l'emploi, in Problèmes Économiques, 1582 din 1978, p. 20—26

conform aceluiași raport, costurile unitare salariale variază între 3 și 11,5 la sută din costurile unitare americane, pentru Mexic media fiind de 20 la sută³⁾.

Salariul scăzut nu este însă echivalent și cu o valoare națională mai redusă a forței de muncă în țara mai puțin dezvoltată din punct de vedere economic. Durata muncii necesare și valoarea forței de muncă măsurată prin această durată, în categoria de țări amintite, este de regulă mai mare ca în țările dezvoltate. În contrast cu această realitate, salariul nominal, prețul forței de muncă este mai ridicat în țările dezvoltate și mai scăzut în celelalte. Logica producției de mărfuri și a expresiilor monetare și relația în evoluție dintre productivitate și salarii generează astfel de „contradicții“. Derularea relațiilor marfă-bani și mișcarea prețurilor are loc de o asemenea manieră în țările dezvoltate, încât prețul forței de muncă crește — ca tendință generală — pe parcursul sporirii rodniciei muncii, în ciuda mișcării opuse — tot ca tendință — a valorii forței de muncă. (Aceasta nu exclude creșterea periodică a valorii acestei mărfi speciale). În țările în care nivelul de dezvoltare economică este scăzut și salariul nominal e redus, deși aici durata muncii necesară poate să absoarbă partea precumpănitoare a zilei de lucru, „Valoarea relativă a banilor — spunea Marx — va fi deci mai mică la o națiune cu un mod de producție capitalist mai dezvoltat decât la o națiune cu un mod de producție capitalist mai puțin dezvoltat“. Rezultă, prin urmare, că salariul nominal, echivalentul forței de muncă exprimat în bani, va fi de asemenea mai ridicat la prima națiune decât la cea de-a doua... Dar chiar dacă se face abstracție de această inegalitate relativă a banilor în diferite țări, se constată adesea că salariul pe zi, pe săptămână etc. este mai ridicat la prima națiune decât la cea de a doua, în timp ce prețul relativ al muncii, adică prețul muncii în raport cu plus-valoarea și cu valoarea produsului este mai ridicat la a doua națiune decât la prima⁴⁾.

Nivelul dezvoltării economice își pune amprenta și asupra salariilor nominale și asupra ratelor plusvalorii și profitului. În țările dezvoltate rata plusvalorii este în medie mai mare — până la un punct — iar rata profitului mai mică decât ratele corespunzătoare din țările mai puțin dezvoltate. La capitalul investit în întreprinderile filialelor din țările în curs de dezvoltare și rata plusvalorii și rata profitului sînt însă mai mari decât ratele respective existente în țările dezvoltate. Cauza o constituie întâlnirea în aceste filiale a salariilor scăzute plătite muncitorilor naționali ai țării gazdă și a tehnicilor de același randament (sau de randament apropiat) cu cele care funcționează în cadrul societăților mamă.

Plătit ori calculat în valuta convertibilă a țării exportatoare de capital, salariul nominal în țara în curs de dezvoltare ori slab dezvoltată revine pentru filiale la sume mici ori derizorii. Forța productivă ridicată a muncii, însoțită de salariul nominal redus contractat munca necesară și ridică rata supramuncii în aceste filiale — asigurând, totodată, o rată ridicată a profitului.

Decalajele dintre costurile salariale favorizate de cursul firesc al expresiilor monetare ale valorii forței de mun-

că au determinat pentru unele țări, mai ales în ultimii ani, extinderea considerabilă a procesului de delocalizare a producției. În acest sens, amintim doar că în 1961 filialele de producție ale industriei prelucrătoare a R.F.G. implantate în alte țări, aveau efective de 350 000 de oameni, iar în 1975 de 1,5 milioane. În 1961, la 100 persoane angajate în R.F.G., reveneau între 4 și 5 persoane angajate în străinătate, iar în 1975 aproximativ 20⁵⁾.

Migrația internațională a capitalului în funcție de diferența dintre costurile aceluiași produs fabricat în diverse țări, modifică repartizarea geografică a forțelor de producție și diviziunea internațională a muncii și odată cu aceasta condițiile generale de formare a valorii naționale și internaționale.

Extinderea cîmpului de producție în țări care au nivele mai joase de dezvoltare economică și reducerea relativă sau absolută a producției în unele ramuri din țările mai dezvoltate economic schimbă ponderea diverselor țări în exportul total al unui produs și concomitent mărimile valorilor naționale ale acestuia. Diseminarea prin exportul de capital a tehnicilor mai eficiente, folosirea lor într-un număr mai mare de țări, introducerea a noi metode de organizare a producției și a muncii acționează în sensul reducerii timpului de muncă național necesar fabricării bunurilor materiale și prin aceasta al reducerii valorii internaționale. Faptul că această reducere se realizează înainte de toate în beneficiul capitalului extern nu modifică datele problemei discutate.

Scopul imediat al producției în afara granițelor naționale nu este reducerea valorii internaționale a produsului ci a costurilor de fabricație, împrejurare ale cărei urmări pozitive asupra profitului sînt indiscutabile. Modificarea diviziunii internaționale capitaliste a muncii, a repartizării producției între țări este dictată deci nu atât de apariția unor condiții de producție mai eficiente ca atare în diverse țări, ci a unor premise mai favorabile de valorificare a capitalului. Privind însă lucrurile în perspectivă, cele mai mari rezerve de sporire a forței productive a muncii există în țările în curs de dezvoltare. Amplasarea unor ramuri de producție noi în aceste țări sau extinderea pe baze tehnice moderne a celor existente, chiar prin exportul de capital, în ciuda multiplicării temporare a unor dificultăți, este în principiu bine venită.

Dinamica valorii naționale și internaționale a mărfurilor ca și relația reciprocă dintre acestea este influențată și de comerțul internațional și de exportul de capital. Rata profitului depinde și ea pentru fiecare țară de gradul utilizării celor două fluxuri.

Obținerea unei rate relativ ridicate a profitului prin intermediul exportului de capital implică asigurarea de către acesta a unei anumite protecții a relațiilor comerciale internaționale, promovate de țara exportatoare. Exportul de capital american în Europa occidentală în perioada postbelică și producerea de mărfuri în acest spațiu la costuri mai reduse permiteau o mai ușoară și eficientă pătrundere a mărfurilor americane pe piețele țărilor respective: concomitent, ei frîna concurența care ar fi fost exercitată de mărfurile fabricate de țările europene în plină expansiune economică, asupra mărfurilor ame-

ricane vindute pe piața internă și externă — în ipoteza lipsei exportului de capital american. Țările din Europa occidentală urmăresc scopuri similare prin extinderea delocalizării producției, în țări mai puțin dezvoltate. În absența acestui proces, concurența exercitată de produsele străine, create cu forță de muncă mai ieftină, ar fi mai accentuată și ar avea o arie mai mare de cuprindere. Realitatea este, firește, foarte complexă și greu de disecat, căci unorii întreprinderile mari, delocalizînd o parte din producție în țări mai puțin dezvoltate, concurează unitățile mici și mijlocii „rămase“ acasă, în țara proprie.

Comerțul internațional este, la rîndul lui, atît un proces de aprovizionare și desfacere cît și un mijloc de creștere periodică a ratei profitului ori de frînare a scăderii ei. De regulă, țările dezvoltate obțin la capitalul investit în producția de mărfuri destinate pieței mondiale o rată mai mare a profitului decît la capitalul angajat în producția de mărfuri vindută pe piața internă.

Comerțul internațional și exportul de capital ca subsisteme de bază ale relațiilor internaționale de ansamblu se completează și se susțin reciproc. Uneori ele cresc concomitent, alteori sensurile lor de evoluție sînt contrarii. Periodic și unul și altul se pot retrage parțial ori relativ. Un studiu făcut în 1977 asupra a 130 societăți multinaționale americane arată că circa 11 la sută din numărul lor de filiale în străinătate au fost lichidate între anii 1968-1974, o parte din ele fiind situate în Europa. Acest proces de dispariție a filialelor existente coincide în anii respectivi cu diminuarea formării de noi filiale⁶⁾.

Categoriile valorice și pe plan național și internațional conțin esențe similare. Desfășurat în baza legii valorii, schimbul de mărfuri intern și internațional favorizează dezvoltarea forțelor de producție, dar acționează și în sensul diferențierii producătorilor, al așdincirii decalajelor. La un moment dat, evoluția relațiilor comerciale internaționale clasice e tot mai mult stînjinită de contradicția dintre capacitatea de producție și de plată a diverselor popoare. Capacitatea de producție și de plată a unor țări devine prea strîmtă pentru a exercita o influență favorabilă prin import asupra folosirii capacităților de producție ale altor țări și asupra dezvoltării forțelor lor de producție. Se impune, de aceea, extinderea cooperării directe în producție, a cooperării care permite țărilor mai puțin dezvoltate să-și lărgescă efectiv scara producției și să-și modifice, în propriul lor interes, structura internă de ramură. Aceasta depinde decisiv de felul valorilor de întrebuintare create prin cooperare. În prezent ea se îndreaptă prea mult spre produse la modă, care s-au dovedit a fi de mică utilitate, dar mari ispititoare de resurse.

C. SIRBU

³⁾ Vezi Charles Albert Michalet, *Le Capitalisme mondial*, Franța 1976, p. 145

⁴⁾ K. Marx—Fr. Engels, *Opere* vol. 23, pag. 568

⁵⁾ Vezi *La nouvelle division internationale du travail et ses repercussions sur l'emploi*. In *Problemes economiques*, nr. 1592 din 1976, p. 20—26

⁶⁾ Vezi: Monique Fouet, „Les Etats-Unis — une économie dominante dans une période de transition“, Paris, 1980, p. 138

CONVORBIRI
ECONOMICE
CU

JOSEPH W. EATON

profesor de sociologie
la Universitatea din Pittsburgh (S.U.A.)

Lichidarea sărăciei absolute
prin dezarmare

CU OCAZIA unei vizite efectuate nu demult la București, profesorul Joseph W. Eaton, specialist în domeniul politicii sociale, a acordat revistei noastre un interviu, din care reproducem largi extrase.

● Cum apreciați cauzele sărăciei ?

— Există țări sărace care au resurse remarcabile ca de pildă Brazilia, Argentina sau multe state din Africa și, pe de altă parte, țări aproape fără resurse ca Elveția, Israel, Japonia care cunosc un nivel de trai foarte ridicat, ceea ce ne duce la concluzia că dezvoltarea este legată în mod evident și de calificarea factorului uman. Acesta este cred elementul ce ne dă cea mai multă speranță din întreaga știință economică. Ființele umane sînt o resursă economică esențială, dacă știm să le dezvoltăm. Atît în țările occidentale cît și în cele socialiste s-a pus un mare accent pe dezvoltarea umană, pe învățămînt, pe pregătirea tehnică, pentru că fără ele nu se poate obține o productivitate înaltă a muncii.

O altă parte a ecuației bătăliei împotriva sărăciei este gradul de coeziune socială care există într-o societate, disponibilitatea oamenilor de a lucra împreună, pentru că atunci cînd există entuziasm și motivație ideologică produsul muncii este adeseori superior. Ecuația umană este foarte importantă, iar lipsa de unitate poate fi catastrofală. Așadar, sărăcia depinde, printre altele, de baza de resurse materiale, dar mult mai importantă este ecuația umană, atît pe planul talentelor individuale cît și pe cel al organizării oamenilor pentru a munci împreună pentru un anumit scop.

● Se poate vorbi de o dinamică a noțiunii de sărăcie ?

— Sărăcia nu este ușor de definit. Ea se poate măsura în termeni relativi : oamenii își măsoară adesea nivelul de trai în comparație cu cel al vecinilor. De aceea, în perioade foarte dificile, cînd majoritatea oamenilor cîștigă foarte puțin, ei pot să nu se considere săraci în vreme ce în alte împrejurări ar face-o.

Există, desigur, un standard absolut al sărăciei — un nivel de sărăcie care nu permite supraviețuirea. Acest gen de sărăcie este foarte rar în S.U.A. și atunci cînd există el reflectă incapacitatea persoanelor în cauză de a beneficia

de asistența socială de care ar fi îndreptățite să beneficieze. De aceea, sărăcia absolută în accepția amintită este mai curînd un accident decît o situație răspîndită.

Sărăcia relativă este o problemă serioasă în toate țările în care există o distribuție foarte inegală a veniturilor.

Desigur, în perioade excepționale, ca cel de al doilea război mondial, sărăcia absolută era răspîndită. Astăzi în țările europene un asemenea nivel de sărăcie este foarte rar, în schimb în țările în curs de dezvoltare este foarte răspîndit : există sute de milioane de oameni care trăiesc în preajma nivelului absolut al sărăciei. Numărul celor aflați în această situație este atît de mare și sporește atît de repede încît problema sărăciei și mizeriei este o problemă mondială. Și deoarece lumea cheltuiește peste 500 miliarde de dolari pe an pentru înarmare se impune să ne întrebăm de ce nu ne putem dezvolta inteligența colectivă pentru a face necesar să cheltuim atîția bani pentru arme cînd acești bani ar putea fi utilizați pentru a reduce sărăcia absolută.

Se fac o serie de eforturi pentru a reduce sărăcia la scară mondială. Unul dintre ele este asistența economică, al cărei volum nu e prea ridicat : probabil nici o țară nu alocă, în acest scop, mai mult de 1% din produsul ei intern brut. Altul este încurajarea comerțului și a dezvoltării în țările în care nivelul de trai este foarte scăzut. Dar într-o mare parte a lumii dezvoltarea obținută pe baza modernizării, a industrializării, a intensificării comerțului nu este suficientă pentru a acoperi creșterea populației, astfel încît există un real pericol de sporire a sărăciei în locul reducerii ei.

● Credeți că s-ar putea stabili o relație între utilizarea tot mai largă a roboților și actualul nivel ridicat al șomajului ?

— Utilizarea crescîndă a roboților, a mașinilor în general nu a contribuit prin ea însăși la șomaj. Am auzit estimări că în S.U.A. 25% din populație va lucra în curînd cu calculatoare ; cînd eram eu elev nimeni nu lucra cu calculatoare. Cu alte cuvinte, trăim mari schimbări. Să nu uităm nici că mulți oameni lucrează din greu și că le rămîne foarte puțin timp liber. O societate rațională poate să reducă considerabil timpul de muncă, astfel încît oamenii să aibă mai mult timp liber. Nu

mecanizarea este cauza șomajului, ea permite dimpotrivă o creștere a nivelului de trai. Șomajul este legat de o organizare insuficientă a societății pentru a utiliza forța de muncă disponibilă, căci în orice societate în care există șomaj sau forța de muncă subutilizată, există și o mulțime de munci care nu sînt efectuate. În țările în curs de dezvoltare, unde există foarte numeroși șomeri totali sau parțiali, terenurile nu sînt utilizate corespunzător, clădirile au nevoie de reparații, oamenii sînt bolnavi și mor pentru că nimeni nu se îngrijește de ei — într-un cuvînt există foarte multe lucruri de făcut. Și în S.U.A., unde nivelul șomajului a ajuns în prezent la circa 9%, există numeroase lucruri de făcut, de la reducerea poluării apelor la curățenia străzilor, ameliorarea pădurilor, crearea de cămine de bătrîni, de sanatorii — neglijate actualmente. Există multe de făcut pretutindeni, ceea ce lipsește uneori sînt factorii care să asigure posibilitatea de a utiliza deplin această forță de muncă și a ridica astfel nivelul de trai. Cred deci că roboții sînt doar un simbol al modernizării, ei pot să înlăture oameni temporar (telefonul, de exemplu, a determinat dispariția mesagerilor), dar ei eliberează societatea în sensul că îi permit să-și utilizeze energia în alte scopuri.

● Ce rol atribuiți negocierilor în soluționarea conflictelor ?

— Într-o lume în care oamenii au un nivel tot mai ridicat de instruire, cu cunoștințe care depășesc sfera intereselor lor personale sau ale localității în care trăiesc, astfel încît înțelegerea problemelor generale nu mai este monopolul unei elite restrîmte (oamenii de rînd, citind ziare și reviste, pot avea o înțelegere la fel de mare a problemelor ca și un om de stat), o mare proporție din producția omenirii este alocată înarmării, iar armele sînt total inutile, cu excepția furnizării mijloacelor de apărare împotriva unei amenințări externe, atunci cînd ea periclitează în mod real supraviețuirea unui stat. Dar majoritatea țărilor lumii nu sînt înconjurate de inamici. Cu toate acestea ele cheltuiesc mult pentru înarmare, din motive de prestigiu sau pentru că se tem.

Dacă dorim atît să evităm un al treilea război mondial catastrofal cît și să reducem aceste cheltuieli absurde pentru produse inutile trebuie să acceptăm un minim de condiții. Una este că nu ne putem permite să sporim numărul zonelor destabilizate din lume ; există destule conflicte între state sau în care mari puteri din afară intervin și agravează conflictul, așa cum se întîmplă în prezent într-o mare parte a Africii și în Orientul Mijlociu. România oferă un exemplu foarte interesant de moderație, adoptînd poziția că, oricare ar fi preferințele ei, ea se pronunță împotriva utilizării violenței ca mijloc de soluționare a conflictelor și în favoarea utilizării negocierilor. România exercită o influență în această direcție menținînd bune relații cu țări care adeseori nu se recunosc unele pe altele sau se află în conflict. Cred că este nevoie ca mai multe țări din O.N.U. să prefere procesul negocierilor în locul utilizării forței.

Interviu realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

PE PLAN CONCEPTUAL, ceea ce definește cel mai bine orientarea neokeynesistă în gândirea economică occidentală este teoria repartiției. Accentul principal pus pe momentul repartiției în funcționarea economiei are la bază interacțiunea dintre distribuirea veniturilor, acumularea, realizarea profiturilor și formarea de capital.

Evidențiind carențele și criticând fundamentele teoriei neoclaseice a capitalului, a ratei profitului, a repartiției privită ca „un subprodus al teoriei producției” prin condițiile ei tehnice constituite potrivit productivității marginale a fiecărui factor, autorii neokeynesisti — N. Kaldor, J. Robinson, P. Sraffa, L. Pasinetti, apreciați ca șefi de școală, ș.a. — insistă asupra acțiunii distribuției veniturilor asupra cererii și ofertei, încercând să elaboreze relații funcționale adecvate condițiilor noi de valorificare a capitalului din perioada postbelică. Astfel, într-o formă sau alta, obiectul studiilor neokeynesiste privind repartiția îl constituie determinarea și comensurarea efectului reglator al distribuției veniturilor asupra evoluției echilibrate și a folosirii depline a resurselor și a forței de muncă disponibile prin flexibilitatea inclinației spre economii.

„Teoria repartiției bazată pe productivitatea marginală (de esență neoclasică, deci, n.n.), arată J. Robinson este irealistă”. Căci, „în realitate, părțile venitului sînt determinate prin nivelurile investițiilor și a inclinațiilor spre economisire”. Într-adevăr, stabilirea relației ce unește — prin intermediul inclinațiilor diferite spre economisire ale întreprinzătorilor și muncitorilor — rata profitului și distribuția veniturilor cu rata de creștere a economiei reprezintă trăsătura definitorie a acestui gen de cercetări. Noutatea și operaționalitatea acestei relații, cel puțin pentru gândirea nemarxistă contemporană, constă în faptul că utilizându-se conceptele keynesiste a) ale determinării venitului prin cererea efectivă, și b) ale investiției ca variabilă independentă de consum și economisire, se construiește o legătură directă între distribuția veniturilor și acumularea. În fapt, o asemenea interacțiune pornește de la ipoteza că factorul principal al determinării nivelului general al prețurilor este mărimea salariului nominal.

Luigi Pasinetti¹⁾ prezintă sintetic această schemă neokeynesistă a repartiției: con-

NEOKEYNESISMUL ÎN CONTEMPORANEITATEA ECONOMICĂ (IV)

siderînd repartiția ca „un sistem de relații necesare pentru a se asigura echilibrul și ocupația deplină a forței de muncă”, la o rată dată de creștere a populației și de aplicare a progresului tehnic, „există o singură rată a acumulării care menține sistemul economic în situația de creștere echilibrată”; potrivit lui Pasinetti, pentru ca să se realizeze această mărime cerută a acumulării naționale este necesar „să existe o anumită repartiție”. De aici, pe de o parte, rolul determinant al ponderilor profiturilor și salariilor în venitul național, pentru satisfacerea condițiilor de echilibru de pe cele trei piețe: a produselor, a muncii și a monedei. Iar, pe de altă parte, relația de cauzalitate inversă care a stat la baza primelor studii neokeynesiste ale repartiției: dependența ratei profitului de rata de creștere a venitului național expusă literar de J. Robinson²⁾, formalizată de N. Kaldor³⁾ și adoptată și de alți economiști de orientare neokeynesistă.⁴⁾

Această manieră de abordare a repartiției este apreciată în gândirea economică occidentală drept „cea mai fecundă și mai novatoare cercetare”⁵⁾. Calificarea atribuită datorită sesizării influenței repartiției în dinamica economică dar și criticii severe a conceptului neoclasic de capital — factor omogen ce suprapune două noțiuni (capital fizic și financiar), a determinării ratei profitului prin productivitatea marginală a capitalului; și totodată motivată prin încercarea de abordare a problemelor acumulării și ale stabilirii ratei profitului prin analiza valorii și a formării prețurilor în condițiile concurenței monopoliste.

Este vorba, în primul rînd, de cercetările lui P. Sraffa⁶⁾ care refuzînd cercul vicios al determinării neoclaseice a prețurilor în termeni de cerere și ofertă și de-

finirea capitalului prin rata profitului, analizează sistemul prețurilor de producție încercînd o explicație a transformării valorii în preț prin introducerea noțiunilor de „prețuri normale” (prețurile tuturor bunurilor determinate de costurile de producție, inclusiv de o rată de profit „normală”, adică uniformă, pentru întreg sistemul economic) și de „frontiere ale prețului factorilor”. Conceptele acestea, mai mult sau mai puțin preneoclaseice, constituie, de altfel, elemente ce stau la baza analizei relației rata profitului — rata creșterii economice.

În sfîrșit, cercetarea problematică a orientării neokeynesiste nu poate face abstracție de ceea ce s-ar putea denumi aspecte ale teoriei monetare, financiar-bugetare, comerciale și valutare și care alcătuiesc, în bună parte, cadrul conceptual al politicii economice de tip neokeynesist din anii mai vechi sau mai recent postbelici. Adepți, ca și Keynes, ai unității „economiei reale” cu cea „monetară”, depășind conceptul neoclasic al separării acesteia din urmă, economiștii neokeynesisti consideră că moneda, respectiv creșterea masei monetare în circulație, poate fi folosită cu scopul incitării investiției prin coborîrea ratei dobînzii și sporirea capacității de finanțare a datoriei publice. De aici și viziunea asupra inflației ca fenomen nu pur monetar ci economic, generat nu de cantitatea de monedă ci de dezechilibrul dintre cerere și ofertă.

Pe baza postulatelor keynesiste în domeniul monetar, neokeynesisti reafirmă rolul important al instrumentului monetar (rata scontului, vânzarea și cumpărarea de titluri pe piața liberă, transferurile de fonduri din sau spre străinătate), alături de cel bugetar, în dinamica economică prin efectele asupra venitului și implicit asupra ocupării forței de muncă. Pe acest plan trebuie subliniată una dintre principalele prelungiri operaționale ale keynesismului, conceptul de „finanțe funcționale”, introdus de A.P. Lerner⁷⁾, potrivit căruia statul, în funcție de obiectivul urmărit (anti-deflaționist sau anti-inflaționist), poate influența evoluția economiei prin cumpărarea sau vânzarea de titluri (open market), majorarea sau reducerea veniturilor (subvenții sau impozite) și luarea sau acordarea de împrumuturi (politica de credit). Potrivit acestui concept, funcțiile financiare ale statului trebuie să se între-

FIȘE

Economia serviciilor

● În perioada 1960–1980 serviciile au înregistrat în Cehoslovacia o creștere substanțială, afirmă Antonin Kerner și Valerie Michalova în studiul „Přispěvek do diskuse o službach” (Contribuții la studiul serviciilor) publicat în nr. 3/1982 al revistei POLITIKA EKONOMIE. Măsurată prin intermediul cheltuielilor efectuate de populație pentru a-și procura diverse servicii, creșterea respectivă indică o triplare. Dar, cu toate că în de-

rularea procesului de reproducție serviciile dețin un rol tot mai însemnat, nivelul de elaborare conceptuală este considerat de autori încă nesatisfăcător. Conceptul de „servicii” nu și-a aflat încă o încadrare corespunzătoare în aparatul teoretic al economiei politice socialiste în care se operează cu distincția muncă productivă — muncă neproductivă. Deoarece, susțin autorii, a considera serviciile drept activitate neproductivă contravine realității; dezvoltarea, alături de serviciile personale, a unor activități de întreținere, recondiționare a unor piese și utilaje, conservarea energiei prin îmbunătățirea izolației clădirilor etc. sînt activități

ce vădesc un aport real la sporierea gradului de valorificare a materiilor prime atrase în circuitul productiv. Tocmai pentru a contribui la îmbunătățirea fundamentării, în plan teoretic, a rolului serviciilor în economia socialistă A.K. și V.M. consideră că cercetarea economică trebuie să aprofundeze aspecte cum sînt: natura valorii de întreținere produsă prin servicii; caracterul de marfă al serviciilor; locul serviciilor în procesul reproducției în actuala etapă etc.

Cercetare și producție

● Deși, susține Edwin Mansfield în articolul „Innovation,

investment and productivity” publicat în numărul 2/1982 al revistei americane „ECONOMIC IMPACT”, este hazardat să se considere că scăderea efectivă de productivitate înregistrată în economia americană s-ar datoră exclusiv diminuării ritmului de inovare, acest factor are, neîndoios, o însemnătate considerabilă. De unde și necesitatea studierii sale care, însă, sub aspect cantificabil, se vedește a fi extrem de dificilă datorită neomogenității datelor. Desfășurînd o astfel de analiză, o primă constatare, afirmă autorul, este aceea că procesul de inovare nu are un caracter uniform, el diferențiindu-se în timp, și pe

pătrundă și să se realizeze acțiunilor monetar-financiare ale sectorului privat.

Admițând posibilitatea teoretică a două tipuri de efecte ale fiscalității pe piața muncii, autorii neokeynesiști consideră că „efectele de substituție” sînt neglijabile față de „efectele de venit”. Asemenea aspecte conceptuale, de nuanță mai pronunțat pragmatică, adăugate celor de mai mare amplitudine pe planul producției sociale sînt înglobate într-un tip specific de politică economică — consecință a premiselor teoretice adoptate.

Alături de punerea la îndoială a capacității spontane a economiei capitaliste de a se autoregla, economiștii neokeynesiști încearcă să găsească procese interne de echilibrare, diferite de cele care puteau interveni în capitalismul mai puțin dezvoltat. În acest context, ei urmăresc să cupleze două căi de obținere a echilibrului economic: mecanismul pieței și rolul regulator al politicii economice.

Relevind carențele ce pot surveni de partea unor agenți economici, ca și conflictele dintre aceștia, neokeynesiștii susțin necesitatea ca statul să ducă o politică economică activă, acționînd nu numai asupra cotei dobînzii sau emisiunii monetare, dar luînd și măsuri capabile de a influența mărimile macro-economice, suplinind insuficiența investițiilor private, micșorînd tendința spre tezaurizare și intervenînd în formarea veniturilor, crearea ocupației etc.

Pentru neokeynesiști ca și pentru Keynes intervenția statului în economie nu mai este simplă accidentală și defavorabilă, ci necesară, pozitivă și permanentă. „Fără măsuri guvernamentale, scrie J. Robinson, capitalismul în mod obligatoriu va suferi de un rău de tip keynesist. Economisirea care nu va corespunde investiției va deveni mai degrabă un viciu decît o virtute, contrar opticii laissez-faire-ului.”¹⁾

Prezentînd acest concept global al politicii economice am vrea însă să subliniem că intervenția statului în general nu este tipică doar pentru neokeynesism. Este exact ceea ce just remarcă Andreea Brignone²⁾: „cînd se vorbește despre intervenția statului în capitalismul avansat trebuie excluse două situații: situația de non-intervenție totală și situația în care statul este singurul agent de decizie”.

Intr-adevăr, cu excepția poate a „cu-

rentului ultraliberal” care în pofida, neîntrunirii condițiilor concurenței pure și perfecte și a tuturor dereglărilor ivite, speră totuși ca sistemul economic să funcționeze în „schema ideală”, practic, în teoria economică nemarkxistă, indiferent de varianțele conceptuale sau metodologice, statul nu lipsește ca o variabilă funcțională importantă. Diferențele constau în rolul și amploarea care se atribuie statului.

Așa de pildă, pentru economiștii neo-clasici, adepți ai mecanismului regulator al pieței, în varianta „economiei ofertei” sau a monetarismului etc. rolul statului se concretizează de partea ofertei și pentru sprijinirea inițiativei private în procesul asigurării optimum-ului economic, politica economică trebuind să aibă ca scop exercitarea de presiuni asupra costurilor, menținînd, totodată, cheltuielile guvernamentale la un nivel cît mai scăzut posibil. Această opțiune economică este denumită sugestiv de H. de Man „cura de slăbire a celor slăbiți”.

Specificitatea politicii economice de tip neokeynesist, rezultată din imbinarea celor două căi de reglare a sistemului, derivă în principal din ideea că cererea, mult mai elastică decît oferta, este elementul esențial al evoluției economiei capitaliste postbelice. Astfel, politica economică neokeynesistă este o politică de acțiune și de gestiune a cererii, statul exercitînd un control asupra acestuia în procesul stabilizării economiei. Intervenția statului asupra cererii globale realizată prin cheltuielile publice este însă departe de a face din acesta, în mod simplist, un fel de „keynesism hidraulic”³⁾, după care „este suficient să pui în mișcare pompa cheltuielilor publice sau a înșăririlor fiscale pentru a scoate economia din situația de criză”.

În studiile neokeynesiste se păstrează deci cunoscutul postulat al lui Keynes. Dar se insistă asupra necesității echilibrării nivelului cererii globale (investiții + consum) cu resursele disponibile prin fiscalitate, cheltuieli publice și alte măsuri, menționîndu-se că nivelul cererii trebuie să fie suficient de ridicat pentru a asigura ocuparea deplină a forței de muncă, creșterea economică, sau atît de scăzut încît să se evite inflația. Pentru neokeynesism apare drept specifică deci și abordarea inflației alături de impera-

tivul ocupației depline — drept parte integrantă a politicii guvernamentale.

Această schemă rezumativă a intervenției macroeconomice de tip neokeynesist, de stimulare a cererii interne (productive prin incitare, sprijinire și control a investițiilor și de consum propriu-zis prin impactul cheltuielilor publice, politica veniturilor și jocul măsurilor monetare, fiscale etc.) definește conceptul de politică economică antiinflaționistă, anticiclică, de expansiune echilibrată cu asigurarea ocupației depline.

Aceste caracteristici explică, în mare măsură, influența neokeynesismului asupra politicilor economice din țările occidentale; dar, totodată și tendința, mai mult sau mai puțin recentă, de substituere a acestuia printr-un așa-zis „meta-keynesism”, care, depășind analiza de tip keynesist, să înglobeze explicațiile și soluțiile ale însăși predecesorilor lui Keynes. Această căutare asiduă a unor remedii la racilele reinnoite ale economiei capitaliste denumite eufemistic mutații intervenite în funcționarea sistemului economic începînd cu anii '70, marchează nu numai deșurarea „speranțelor analitice” ale economiștilor occidentali, dar și ceea ce J. Robinson — exponentă a orientării neokeynesiste — considera drept cea de-a doua criză a economiei politice nemarkxiste.

dr. Sorica SAVA

¹⁾ L. Pasinetti „Growth and Income Distribution. Essays in Economic Theory”, Cambridge University Press, Cambridge, 1979, p. 104.

²⁾ J. Robinson, „The Accumulation of Capital”, Macmillan, London 1956, p. 255.

³⁾ N. Kaldor, „A model of Economic Growth” The Economic Journal, 1957, pp. 591—624.

⁴⁾ R. Kahn, „Exercises in the Analyses of Growth”, Oxford Economic Papers, 1950, pp. 143—156.

⁵⁾ G. Abraham-Frois, „Les problematiques de la croissance”, Economica, Paris, 1978.

⁶⁾ P. Sraffa, „Production of marchandises par des marchandises”, Dunod, Paris, 1970.

⁷⁾ A.P. Lerner, „Economics of employment”, New York McGraw-Hill, 1951.

⁸⁾ J. Robinson, „Marx and Keynes”, în „Collected Economic Essays”, vol. 1, Oxford University Press, 1960.

⁹⁾ A. Brignone, „Les mecanismes generaux de l'economie”, Larousse, Paris, 1978.

¹⁰⁾ G. Koenig, „L'archaisme de la theorie «Nouvelle» de l'emploi”, Eurépargne, nov. 1981.

diferite sectoare ale industriei. Cît privește chestiunile pentru cercetare — așa cum se subliniază în articol — în ultimii ani se înregistrează o mutație semnificativă care are, însă, adeseori efecte contradictorii: pe de o parte se reduce ponderea cheltuielilor afectate cercetărilor de lungă durată și care comportă riscuri mai mari în favoarea celor cu eficiență pe termen scurt; pe de altă parte, este tot mai vădită orientarea producătorilor pentru a asimila în fabricație curentă produse în întreținere noi comparativ cu îmbunătățirea unor produse sau tehnologii deja existente.

Asupra ritmului de inovare, afirmă E. M. acționează și climatul de nesiguranță ce caracteri-

zează economia capitalistă și care mărește riscul investitorilor. Tocmai de aceea, un rol important în revitalizarea procesului de înnoire revine organismelor guvernamentale. Pentru a atinge eficiența dorită, acțiunea guvernamentală ar trebui să țină seama, potrivit opiniei autorului, de cîteva elemente proprii actualei conjuncturi economice. Între acestea, necesitatea ca perfecționarea tehnologiilor să țină seama în mai mare măsură de cerințele pieței; adoptarea unei politici elastice în planificarea progresului tehnic, — ca-dru în care se urmărește evitarea unor efecte nedorite, constatate în ultimele trei decenii, ale centralizării excesive a deciziilor

privind orientarea dezvoltării tehnologice.

Colocvii de economie

● Sub egida Comitetului județean de partid, revistei „Transilvania”, a forurilor culturale și de învățămînt locale, la Sibiu, la sfîrșitul săptămînii trecute, s-au desfășurat colocviile de economie ale revistei „Transilvania”. În jurul unei teme de mare actualitate — vizînd aplicarea, cu cele mai bune rezultate, a mecanismului economico-financiar, funcțiile practice ale autogestiei, autoconducerii și autofinanțării unităților, în lumina orientărilor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — manifestarea a reunit specialiști

FIȘE

și cercetători, cadre didactice universitare — din județ sau invitați, conducători ai unor întreprinderi și instituții din județul Sibiu. Cîteva comunicări prezentate, detaliînd laturi ale tematicii menționate, au fost urmate de un rodnic dialog între participanții la colocviu. S-au desprins astfel concluzii interesante și utile în ce privește aplicarea în practică a mecanismului economico-financiar, în ce privește conducerea și desfășurarea activității unităților prin prisma exigențelor dezvoltării intensive și ridicării calitative a economiei în această etapă.

A PROAPE ne obișnuisem cu absența din peisajul literaturii noastre științifice de largă circulație, adică a literaturii adresate celui mai larg public și tineretului, a cărții economice, cu alte cuvinte a cărții care, riguros științific, dar cu alte mijloace decât ale profesorului de economie politică, atrăgător și convingător să prezinte și să caracterizeze problemele economiei, să le evalueze și să le descifreze mecanismele, să ajungă în sfera politicului, cu soluții fundamentate, să deslușească viitorul. Cu câteva luni în urmă, parcă pentru a ne contrazice, Editura Albatros ne oferea însă cartea lui Dan Popescu, cercetător și publicist „Civilizație și industrie“*) consacrată nu nemijlocit economiei, ci ideilor economice, aridei istorii a doctrianelor economice, această știință despre știința economică.

Autorul a ales bine subiectul cărții: industrializarea, obiect al confruntărilor de idei și disputelor științifice și politice, de cel puțin 150 de ani, adică din momentul în care marea, bătrâna și înțeleapta Europă și-a dat seama că mica și tinăra Anglie, cu cei zece milioane de locuitori, cu meșterii ei iscușiți, cu savanții fără titluri academice și lucrând în curte sau în magazii abandonate de țărani, cu pașnicele sale mașini de tors și de țesut, devenise treptat și pentru aproape un secol, prima putere economică și politică a lumii. Industrializarea, astăzi o chestiune vitală pentru progresul a cel puțin trei sferturi din omenire și până la urmă soluția gravelor probleme ale subdezvoltării cu care se confruntă dramatic lumea noastră; industrializarea, și în general progresul industriei — care au polarizat și vor polariza încă multe decenii principalele eforturi de progres ale națiunilor: industria, axul oricărei economii în vremea noastră.

Pretextul cărții este raportul dintre civilizație și industrie; începând cu prima pagină autorul își convinge cititorul că vechea civilizație a Europei a născut industria, care treptat și-a creat, dezvoltat și subordonat o nouă civilizație și care, la rândul ei, ajunsă pe culmile actualei revoluții tehnico-științifice, începe să-și subordoneze industria, democratizând-o și umanizând-o.

*) Dan Popescu, Civilizație și industrie, Ed. Albatros, 1981, 254 pag.

De-a lungul volumului este urmărită evoluția confruntărilor de idei pe tărîmul progresului industrial — declanșate de afirmarea, la începutul secolului trecut, de către Friedrich List, a necesității și posibilității industrializării Germaniei — care au depășit curînd cadrul național al acestor țări și apoi și al țărilor europene și al S.U.A., devenind confruntări internaționale — pînă la acuitatea lor contemporană.

Autorul ne dezvăluie mecanismul dezvoltării și îmbogățirii ideilor în sprijinul industrializării în ciuda modificării intereselor care le animă și a purtătorilor lor, începînd cu clasele progresiste, cu burghe-

Continuînd redarea confruntărilor, autorul ajunge la corelația seculară și dinamică dintre industrie și agricultură și la problemele delicatului echilibru dintre aceste ramuri. Din perspectiva ideilor cercetate, el pune în lumină imensul rol al agriculturii și al țăranimii în progresul industrial, dar și rolul industriei în dezvoltarea și modernizarea producției agricole, în dezvoltarea tehnică și transformarea agriculturii într-o ramură modernă, de mare eficiență, demonstrînd că țările cele mai dezvoltate industrial sînt concomitent și țările cu cea mai avansată agricultură. El formulează necesitatea și posibilitatea realizării echilibrului

lui periplu istoric, cartea „Civilizație și industrie“ rămîne profund contemporană. Urmărite în timp, ideile sînt astfel selectate și valorificate încît autorul se desparte de cititor asîndu-l în cea mai vie actualitate, dar cu fața spre un viitor cunoscut.

Actualitatea cărții este subliniată de cuprînzătoarea și argumentata prezentare a concepției Partidului Comunist Român, fundamentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la industrializarea unitară și de perspectivă îndelungată a țării noastre, perfect încadrată în concepția mai largă despre progresul forțelor de producție în lumea contemporană și despre necesitatea industrializării tuturor țărilor și intim legată de celelalte concepții privitoare la soluționarea gravelor probleme ale economiei mondiale, inclusiv a creării unei noi ordini economice mondiale.

Dan Popescu se implică discret dar substanțial în confruntările de idei și în dezbaterile problemelor industrializării. Profund cunoscător al acestor probleme, el selectează riguros opiniile pe care le găsește în literatura mondială și națională, inclusiv în paginile cărților pe care nu s-a uscat încă cerneala și aduce argumente originale, interesante, decisive, pe care le caută în istorie, în statistică, în viața de toate zilele.

Volumul nu epuizează problema raportului dintre civilizație și industrie, țel pe care autorul nici nu și l-a propus. Adîncirea tratării categoriei de civilizație, a unor trăsături ale perspectivei industriale, a efectelor acestei perspective asupra societății: o selectare mai riguroasă a unor probleme, revederea unor formulări etc., ar fi putut îmbogăți conținutul volumului.

Cu o construcție căreia îi putem reproșa puțin, cartea ne încîntă și prin varietatea procedeeleor publicistice folosite: relatarea detașată a istoricului, care consemnează fapte ale secolelor trecute, fraza densă și riguroasă a cercetătorului contemporan, metafora și impresiile colorate ale călătorului, faptul divers și reportajul etc. În ansamblu, o carte pe care o recomand marelui cititor, largului public care este tineretul.

Ion BLAGA

INDUSTRIE ȘI DEZVOLTARE

zia, apoi cu proletariatul și terminînd cu națiunile rămase în urmă în domeniul industrializării; mecanismul dezvoltării și ideilor potrivnice, precum și continuitatea confruntărilor, indiferent dacă față în față stau curentele liberalismului clasic și protecționismului, agrarianismului și industrialismului, sau concepțiile contemporane ale industrializării și cele ale complementarității economiilor naționale etc. Firește, un spațiu important este rezervat evoluției ideilor din România. Dan Popescu reușind o încadrare a acestora în confruntările internaționale, începînd cu mijlocul secolului trecut și pînă în zilele noastre. Interesante și binevenite ni se par aprecierile sale cu privire la concepțiile industrialiste ale protecționistilor români, dar și la cele ale neoliberalilor care, rîminînd adversarii ai protecționismului, avansează soluții interesante și nu rareori originale cu privire la posibilitatea și direcțiile industrializării și, bineînțeles, concluziile socialiștilor români, care, la cumpăna veacului al XIX-lea cu al XX-lea, formulau cele mai avansate și democratice soluții de industrializare a țării noastre.

optim și dorit între cele două ramuri în condițiile industrializării contemporane.

Cu dibăcie Dan Popescu își călăuzește cititorul prin hățitul complicat al problematicei a subiectului. Atenției sale nu-i scapă nici o problemă importantă cu care se confruntă industria și care trebuie să-și afle soluții. Autorul ne dezvăluie mecanismul progresului mașinist, dialectica dezvoltării tehnicii, de la umila mașină pusă în mișcare de ascultătorul măgar al meșterului Wyatt, pînă la microprocesoarele și roboții moderni. El ne demonstrează convingător consecințele progresului tehnic, legăturile sale cu acumularea, necesitatea și posibilitatea unor acumulări înalte precum și soluțiile acestei probleme capitale, legăturile dintre acumulare și ritmurile progresului industrial și economic, corelațiile dintre nivelul dezvoltării economice și structurile industriei, problemele modernizării acestor structuri, marile contradicții dintre progresul industrial și mediul natural, corelațiile dintre factorii interni și cei externi, dintre acumulare proprie și cooperarea internațională, dintre industrializare și bunăstare etc. În ciuda lungu-

14

Importanța și căile reducerii costurilor de producție

CONTINUĂM publicarea consultațiilor în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior. Din dorința de a spori eficiența acestor consultații, elaborate de cadre didactice de specialitate din învățământul liceal și superior, sub egida Direcției științe sociale din Ministerul Educației și Învățământului, acestea nu se vor mai referi la întreaga temă prevăzută în programă, ci vor aprofunda aspectele mai dificile ale temei respective.

Potrivit prevederilor programei de economie politică pentru concursul de admitere în învățământul superior, în anul 1982, tema „Prețul și rentabilitatea” cuprinde 6 puncte: 1. „Costul de producție și valoarea”; 2. „Importanța și căile reducerii costurilor de producție”; 3. „Sistemul de prețuri — instrument al politicii economice”; 4. „Programul P.C.R. cu privire la politica de prețuri în țara noastră”; 5. „Venitul net al întreprinderii și venitul net centralizat al statului”; 6. „Beneficiul și rentabilitatea întreprinderii”. Toate ace-

te puncte sînt obligatorii pentru cei care se pregătesc în vederea participării la concursul de admitere din anul 1982. Consultația de față se referă la punctul 2.

Menționăm că în revista „Forum” nr. 3 și 4 din 1982 au fost publicate condițiile de admitere în învățământul superior în acest an. Pentru pregătirea candidaților la disciplina economie politică este indicat manualul de economie politică ediția 1980 (coordonator prof. dr. Fl. Burtan).

Pentru evitarea oricăror confuzii, publicăm programa oficială de economie politică pentru concursul de admitere, păstrînd numerotarea temelor din manualul mai sus menționat: 3. Făurirea economiei socialiste unitare în România. 4. Dezvoltarea economiei naționale în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. 5. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. 6. Dezvoltarea planificată a economiei naționale. 7. Politica indus-

trială a Partidului Comunist Român. 8. Politica agrară a Partidului Comunist Român. 9. Modernizarea structurii economiei românești. 10. Producția de mărfuri în socialism. 11. Indicatorii activității economice. 12. Productivitatea muncii. 13. Retribuirea după muncă. 14. Fondurile întreprinderii și autogestiunea economico-financiară. 15. Prețul și rentabilitatea. 16. Venitul național și fondul național de dezvoltare economico-socială. 17. Reproducția socialistă. 18. Politica P.C.R. de creștere continuă a nivelului de trai al poporului. 19. Economia țărilor socialiste. 20. Esența și formele exploatării capitaliste. 21. Capitalismul monopolist. 22. Criza generală a capitalismului. 23. Lichidarea subdezvoltării — problemă majoră a contemporaneității. 24. România în circuitul economic mondial. 25. Activitatea României pentru instaurarea noului ordin economice internaționale. Pentru fiecare temă punctele care trebuie avute în vedere sînt cele publicate în revista noastră.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ a patriei noastre, atingerea unei noi calități în întreaga activitate, impun, ca o necesitate de prim ordin pentru buna funcționare a mecanismului economico-financiar cunoașterea și folosirea ansamblului de categorii și pîrghii valorice cu ajutorul cărora se urmăresc și se reglează fenomenele și procesele economice în condiții de eficiență maximă.

Dintre categoriile care reflectă modul de folosire a resurselor materiale, umane și financiare în condițiile producției de mărfuri, cele mai uzitate sînt: valoarea, costul, prețul, venitul net, rentabilitatea, beneficiul etc.

1. Costul de producție și valoarea

PENTRU înțelegerea conținutului costului de producție, trebuie să cunoaștem componentele valorii mărfii.

În socialism structura valorii mărfii este formată din:

- valoarea mijloacelor de producție consumate;
- valoarea creată de munca pentru sine;
- valoarea creată de munca pentru societate.

Costul de producție cuprinde sub formă bănească, primele două componente ale valorii.

Între valoare și cost există deci o diferență cantitativă. Aceasta rezultă din faptul că unitatea economică plătește valoarea mijloacelor de producție consumate pentru producerea mărfurilor și numai o parte din valoarea nouă, creată — de munca pentru sine — sub forma retribuției.

Totodată, costul se deosebește de valoare nu numai cantitativ ci și prin faptul că în timp ce valoarea este aceeași pentru produsele de același fel, costul diferă de la o unitate economică la alta, în funcție de modalitățile de conducere, organizare și gestionare a bunurilor, nivelul de calificare al cadrelor etc.

Sub această formă, costul de producție reprezintă barometrul activității întreprinderii, prin intermediul său — ca indicator sintetic — se reflectă fidel modul de desfășurare a acesteia, pe o anumită perioadă de timp. O activitate pozitivă duce la reducerea costului pe unitate de produs — mărind valoarea creată pentru societate, la fel cum o activitate defectuoasă conduce la majorarea costului și diminuarea corespunzătoare a părții din valoare.

Costul de producție reprezintă o categorie economică a producției de mărfuri, care exprimă sub formă bănească acea parte din valoarea mărfii reprezentată prin înlocuirea valorii mijloacelor de producție consumate și cheltuielile pentru retribuirea lucrătorilor.

2. Structura și nivelul costului de producție

VOLUMUL CHELTUIELILOR efectuate de o anumită întreprindere pentru fabricarea și desfacerea unei mărfi constituie nivelul costului de producție — sau mărimea lui. El se determină pentru fiecare produs sau pentru întreaga producție de un anumit fel a întreprinderii.

Structura costului de producție reflectă ponderea pe care o au diferite cheltuieli în volumul general al costurilor de producție și diferă de la o ramură la alta în funcție de specificul procesului de producție, de gradul de organizare, nivelul de înzestrare tehnică etc. Corespunzător legislației în vigoare, structura costului de producție pe elemente primare este următoarea: materii prime și materiale, combustibil, energie, apă, retribuții, contribuții la asigurări sociale, amortizarea fondurilor fixe, cheltuieli pentru introducerea tehnicii noi, dobînzii și alte cheltuieli bănești. Evident, structura costurilor de producție diferă în funcție de ramură: în ramurile prelucrătoare, ponderea cea mai mare o au cheltuielile materiale, în timp ce în ramurile extractive, cum este cazul gazului metan, proporția cea mai importantă o au amortizările și cheltuielile pentru retribuirea personalului. De aceea, pentru reducerea costului de producție, colectivele de oameni ai muncii trebuie să se orienteze spre elementele de cheltuieli cu ponderea mai mare. Trebuie să reținem faptul că, deși este reprezentativă și reflectă specificul ramurii, structura costurilor de producție nu este fixă; ea se modifică în urma introducerii tehnicii noi, valorificării superioare a resurselor materiale, îmbunătățirii folosirii fondurilor fixe.

Analiza structurii costului de producție ne permite înțelegerea contribuției diferitelor ramuri ale producției materiale la structura valorică a produsului social, ponderea cheltuielilor materiale în produsul social fiind determinată în principal de ponderea cheltuielilor materiale în industrie, agricultură, construcții etc.

În practica economică se folosește și un alt criteriu de clasificare a cheltuielilor, pe articole de calculație.

Această grupare permite determinarea costului pe produs, grupe de produse etc.

Corespunzător acestui criteriu, se disting:

- cheltuieli directe — formate din:
  - materii prime și materiale;
  - combustibil, energie, apă;
  - retribuții directe;
  - impozitul și contribuția la asigurări sociale pentru retribuția directă.
- cheltuieli indirecte — formate din:
  - cheltuieli cu întreținerea și funcționarea utilajelor;

În sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior

- cheltuieli generale ale secțiilor de fabricație ;
- cheltuieli generale ale întreprinderii.

Suma cheltuielilor directe și indirecte ne conduce la obținerea costului de producție pe unitate de produs. Dacă din acesta se scad cheltuielile generale ale întreprinderii, se obține costul de secție.

Cheltuielile directe se pot nominaliza direct pe produs și au caracter „convențional-variabil” adică cresc sau descesc în funcție de volumul producției.

Cele indirecte se individualizează cu ajutorul unor chei de repartizare prin metode specifice fiecărei ramuri și au caracter „convențional-constant”, ele rămân deci constante sau se schimbă relativ puțin, la o anumită modificare a producției (ex. : retribuirea personalului administrativ, amortizări etc). Acest specific al cheltuielilor indirecte conduce la tendința de reducere a costului de producție în condițiile creșterii producției, a productivității muncii.

Această a doua clasificare are mare importanță, fiind metoda principală folosită în munca de planificare și evidență a costurilor, pentru stabilirea și urmărirea căilor de reducere a cheltuielilor de producție.

În condițiile actualului mecanism economico-financiar, **funcțiile costului de producție** evoluează pe următoarele direcții fundamentale :

- ca indicator sintetic, el oferă posibilitatea cunoașterii concrete a consumului de resurse pentru fabricarea unui produs, a întregii producții-marfă ;
- nivelul costului de producție permite aprecierea reală a modului de gospodărire a resurselor și orientează organele de conducere colectivă asupra căilor de economisire a acestora ;
- prin funcția de evidență și control el folosește la realizarea bugetului de venituri și cheltuieli ;
- costul de producție reprezintă baza calculului indicatorilor de măsurare a eficienței economice cum sînt : cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă, costul de producție pe unitate de produs, producția netă și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe, rata rentabilității.

La un anumit nivel dat al prețului de producție, prin compararea acestuia cu costul de producție, reținem **nivelul rentabilității** unităților economice. În acest sens, costul de producție devine una din pîrghiile de cointeresare a colectivelor de oameni ai muncii, a conducerii unităților economice.

Cunoașterea structurii costului de producție are importanță nu numai în munca de planificare și evidență, ci și în stabilirea unor programe concrete de acțiune pentru reducerea cheltuielilor de producție.

3. Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. despre căile de reducere a costului de producție

REDUCEREA cheltuielilor de producție, cu deosebire a celor materiale, reprezintă o necesitate de prim ordin a dezvoltării în ritm susținut a producției materiale în condițiile sporirii eficienței economice. În Raportul prezentat la Congresul al XII-lea al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : „Un alt obiectiv important este sporirea mai accentuată a eficienței activității economice prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei, folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, reducerea costurilor, îndeosebi a cheltuielilor materiale și creșterea beneficiilor”.

Pentru țara noastră, necesitatea reducerii costului de producție prezintă semnificații deosebite. Prin efectele sale favorabile, reducerea cheltuielilor de producție conduce la producerea unei cantități mai mari de produse din aceeași cantitate de resurse și cu același volum de muncă vie. Întrucît economia noastră are resurse limitate de materii prime și energie, la unele produse acoperindu-și nevoile din import, economisirea acestor resurse reprezintă mari economii valutare. Totodată reducerea costurilor contribuie la sporirea competitivității produselor.

În procesul scăderii costurilor se creează condiții pentru sporirea venitului net al societății, capacității societății de a acumula, de a se dezvolta, este favorizată creșterea numărului de locuri de muncă. În condițiile reducerii costurilor, societatea dispune de mijloace economice suplimentare pentru realizarea programului de sporire a veniturilor reale ale populației. Dacă în industria republicană costurile la 1 000 lei producție marfă s-ar reduce cu 1 leu peste prevederi, s-ar realiza un spor suplimentar de venit național cu peste 1,2 mld. lei.

Planul național unic pe perioada 1981-1985 prevede o reducere a costurilor totale la 1 000 lei producție marfă în industrie cu 8,2%, iar în construcții-montaj și transporturi cu 5%.

Căile de reducere a costurilor de producție formează un tot unitar și diferă de la o unitate economică la alta în funcție de specificul și condițiile concrete ale producției, importanța lor fiind stabilită de elementele de cheltuieli care au ponderea cea mai mare în structura acestuia.

Subliniind cerința creșterii eficienței economice în toate unitățile de producție, la Plenara C.C. al P.C.R. din 31 martie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, arăta că în prezent se impune luarea unor măsuri hotărâte pentru reducerea consumurilor materiale, a consumurilor energetice, ținînd seama că pe unitatea de produs avem încă consumuri mult mai mari comparativ cu cele ce se realizează pe plan mondial la produse similare. În acest sens, se apreciază că la nivelul economiei naționale cu resursele de materiale din 1981 putem să realizăm producția din 1985 cu condiția reducerii consumurilor specifice de materiale și a creșterii gradului de recuperare și recondiționare.

a) Reducerea cheltuielilor materiale de producție. Ponderea mare a cheltuielilor materiale în majoritatea ramurilor economice și în structura produsului social pune în centrul activității tuturor unităților economice sarcina de reducere a acestor cheltuieli. Astfel, pe ansamblul economiei, ponderea cheltuielilor materiale în produsul social va trebui să se reducă de la 57,7% în 1980, la 55,5% în 1985.

Folosirea cît mai rațională, micșorarea consumurilor specifice la materii prime, materiale, combustibil și energie reprezintă calea cea mai importantă de reducere a costului de producție. În acest sens, în Directivele Congresului al XII-lea al partidului se prevede ca în cincinalul 1981-1985 consumurile normate de metal în industria constructoare de mașini să se reducă cu cel puțin 20-23%, prin introducerea unor tehnologii avansate de prelucrare, modernizarea structurii producției, respectarea normelor de consum, reducerea și valorificarea deșeurilor, eliminarea rebuturilor, folosirea înlocuitorilor.

Numai prin refolosirea și recuperarea materialelor rezultate din prelucrare unor produse trebuie să asigurăm în acest cincinal cca. 40-50% din nevoile interne de fier, neferoase, fibre textile, uleiuri minerale etc. Indicele de valorificare a materiilor prime de bază și a energiei va trebui în aceeași perioadă să crească cu 32-34%, aceasta realizîndu-se pe baza obținerii unor produse cu valoare economică ridicată, care să reflecte atît noile tehnologii cît și un înalt nivel de calificare.

Creșterea volumului producției nete, a calității producției, în condițiile reducerii cheltuielilor materiale, reprezintă esența procesului de trecere la dezvoltarea intensivă — soluția de depășire mai rapidă a stadiului de țară în curs de dezvoltare.

b) Îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe reprezintă o altă cale importantă a reducerii costului de producție.

Folosirea cu randament maxim a mașinilor și utilajelor, a suprafețelor de producție se realizează prin îmbunătățirea indicilor de utilizare, buna întreținere și reparare a acestora, folosirea integrală a timpului de lucru. Creșterea parametrilor tehnici și economici, ridicarea nivelului calitativ al mașinilor și utilajelor trebuie să asigure în condițiile factorilor de mai sus în industria prelucrătoare cca. 300 lei producție netă la 1 000 lei fonduri fixe (valoare neamortizată).

c) O altă cale de reducere a costului de producție o reprezintă creșterea productivității muncii.

Creșterea cantității de produse obținută în unitate de timp cu aceeași cheltuială de muncă vie înseamnă că se reduce cota de retribuție pe unitate de produs.

În condițiile creșterii productivității muncii, datorită caracterului convențional-constant al cheltuielilor indirecte, ponderea acestora pe unitatea de produs scade, întrucît o parte din cheltuieli nu cresc proporțional cu mărimea producției. Ritmul mai înalt al creșterii productivității muncii față de ritmul înzestrării muncii vii cu fonduri de producție influențează în sensul diminuării cheltuielilor materiale pe unitate de produs și a ponderii acestora în totalul cheltuielilor de producție.

După cum știm documentele de partid stabilesc ca sarcina de creștere a productivității muncii calculată pe baza producției nete în industrie să fie de peste 40% în 1985 față de 1980, asigurîndu-se astfel ca 80% din sporul producției nete industriale să se obțină pe această cale.

d) Reducerea cheltuielilor administrativ-gospodărești și a altor cheltuieli neproductive, reprezintă o altă sursă de reducere a costului de producție. Raționalizarea aparatului administrativ, a personalului ajutător, reducerea cheltuielilor neproductive — poștă, telegraf, telefon, reducerea penalizărilor, amenziilor, locațiilor, dobînzilor penalizatoare, a cheltuielilor de birou, mecanizarea lucrărilor de evidență, perfecționarea conducerii și organizării unităților economice, asigură reducerea acestor cheltuieli.

Îmbinarea acestor căi, valorificarea tuturor rezervelor existente, întărirea muncii organelor de conducere colectivă pe linia creșterii spiritului gospodăresc la fiecare loc de muncă în utilizarea resurselor, vor contribui la creșterea eficienței tuturor sectoarelor de activitate, la dezvoltarea rapidă a avuției naționale, a bunăstării poporului.

prof. Ioan BONCOTA

Exodul de inteligență și consecințele sale

Tendențe generale

EXODUL de inteligență a apărut ca fenomen tipic, istoricește nou, în perioada imediat postbelică. Dacă pînă la al doilea război mondial emigrarea specialiștilor nu a avut niciodată o semnificație internațională, fenomenul s-a conturat ulterior sub forma fluxului din Europa occidentală — în special din Marea Britanie — spre S.U.A., deci ca o migrare dintr-o zonă dezvoltată spre altă zonă dezvoltată. De aici și termenul englezesc sub care fenomenul este cunoscut pe plan internațional, de „brain drain” — scurgere în exterior a creierelor termen prin care presa britanică desemna la acea vreme fuga competențelor naționale peste ocean.

Deși Marea Britanie era o țară dezvoltată care putea să suporte mai ușor decît țările în curs de dezvoltare de astăzi fuga specialiștilor, fenomenul a avut chiar și în această țară rapid consecințe negative vizibile. În cîțiva ani s-a observat o diminuare îngrijorătoare a capacității concurențiale a firmelor britanice, o rămînere în urmă tot mai pronunțată a cercetării și dezvoltării, apariția unor grave probleme sociale etc. Brain-drain-ul, exodul de inteligență spre S.U.A. a generat, în consecință, o reacție generală de apărare în societatea britanică, atît din partea factorilor politici, cît și a celor economici, sociali; în scurt timp au apărut puternice resentimente la scară națională împotriva migrării specialiștilor. Atît în Marea Britanie, cît și în alte țări vest-europene s-a creat un întreg mecanism de oprire a scurgerii de inteligență spre S.U.A. Emigrarea specialiștilor vest-europeni peste Ocean ar fi continuat dacă S.U.A. nu ar fi găsit, însă, o sursă mai ieftină de specialiști în țările lumii a treia și nu ar fi modificat în acest sens, în 1965, legea imigranților.

Analizînd tendința migrării specialiștilor în perioada postbelică, desprindem două perioade. Între 1950—1967, principalii beneficiari ai exodului de inteligență au fost S.U.A. și Canada, „exportatorii” de cadre de specialitate fiind țările vest-europene și țările în curs de dezvoltare. Astfel, între anii 1961 și 1965 ponderea intelectualilor din țările capitaliste dezvoltate emigrați în S.U.A. și Canada atingea circa 60—80% din totalul categoriei respective de emigranți, restul de 20% provenind din țările în curs de dezvoltare.

În anul 1967, pentru prima dată, numărul intelectualilor emigrați din lumea a treia în S.U.A. a depășit numărul celor proveniți din Europa occidentală, ca urmare a adoptării, de către guvernul american (în 1965), a legii privind imigrarea. O altă cauză ar consta în aceea că dezvoltarea țărilor europene a îngustat decalajele în ce privește nivelul de salarizare și condițiile materiale în care se desfășoară cercetarea.

Într-un interval scurt, „furtul de inteligență” din țările în curs de dezvoltare s-a dublat. S-a ajuns, astfel, ca la începutul anilor '70 majoritatea imi-

granților cu înaltă calificare aflați în S.U.A. să provină din țările în curs de dezvoltare (circa 80 la sută).

Caracteristic pentru perioada care a urmat după 1967 este faptul că nu numai S.U.A., dar și țările vest-europene dezvoltate, devin beneficiare nete ale influxului de specialiști, furnizorul principal de cadre calificate fiind țările în curs de dezvoltare. Într-un studiu elaborat de U.N.C.T.A.D. se arată că un mare număr de cadre calificate provine din Pakistan, India, Sri Lanka, Filipine, Iran și Siria, în anumite profesii, numărul emigranților din lumea a treia crescînd anual cu 10—40 la sută în deceniul trecut.

Desigur, fenomenul de „migrare a inteligențelor” din țările în curs de dezvoltare este complex, determinat și favorizat de mai multe cauze. În rîndul acestora, pe prim plan se situează structurile inegale din economia mondială, decalajele în creștere dintre țările dezvoltate și cele aflate în curs de dezvoltare, decalaje care generează diferențe notabile între nivelurile de salarizare practicate în cele două mari grupe de țări.

De asemenea, nu poate fi neglijat faptul că polarizarea bogăției în lumea contemporană este însoțită de discrepanțe flagrante ale potențialului material de cercetare științifică, de faptul că țările dezvoltate — dispunînd de resursele financiare, de experiența și dotarea necesare — monopolizează în mare măsură procesul de cercetare-dezvoltare, de crearea de noi tehnologii, cu toate consecințele negative care decurg de aici.

Consecințe macroeconomice nefaste

ÎN AFARA implicațiilor negative pe care „furtul de inteligență” le are asupra imigranților ca atare, trebuie subliniate consecințele nefaste, puternic dezechilibratoare ale fenomenului asupra țărilor în curs de dezvoltare, ale economiei mondiale în general.

Analiza consecințelor macroeconomice pe care le are exodul de inteligență, de competențe, din țările în curs de dezvoltare spre țările capitaliste dezvoltate pornește de la sesizarea a două grupe mari de efecte:

— pe de o parte, ca urmare a diminuării personalului calificat, țările în curs de dezvoltare suferă o pierdere, în lanț, de avantaje;

— pe de altă parte, sporindu-și numărul de specialiști fără a face eforturi materiale și morale, țările occidentale cîștigă o serie de avantaje.

Să ne oprim pentru început la prima grupă de efecte și anume la pierderile înregistrate de țările în curs de dezvoltare ca urmare a exodului de inteligență. Într-o analiză chiar și sumară se pot desprinde trei tipuri de pierderi.

În primul rînd, țările în curs de dezvoltare înregistrează o pierdere directă și efectivă de venit, pierdere care rezultă din faptul că efortul material făcut de statele respective cu școlarizarea

și specializarea emigranților nu se fructifică în economia respectivă. Or, este evident că aceste investiții sînt costisitoare. Conform unor calcule efectuate de organismele internaționale de specialitate, la mijlocul deceniului trecut costul mediu suportat de țările în curs de dezvoltare pentru formarea unui specialist era de 30—55 mii dolari. În prezent acest cost mediu se ridică, probabil, la aproape 100 mii dolari, dacă avem în vedere că în ultimul timp s-a înregistrat o rată mondială a inflației de peste 10% pe an. Luînd în considerare că în ultimii 15 ani din țările în curs de dezvoltare au emigrat circa 500 mii de specialiști, rezultă că pierderile directe de venituri înregistrate de lumea a treia sînt de ordinul miliardelor de dolari.

În al doilea rînd, trebuie luate în calcul greutățile financiare generate de lipsa de specialiști. În toate țările în curs de dezvoltare se resimte acut lipsa cadrelor de înaltă calificare, iar exodul de inteligență accentuează această lipsă. În consecință, țările în curs de dezvoltare sînt nevoite să apeleze la specialiști străini, iar aceștia din urmă sînt plătiți cu salarii de pînă la de 50 ori mai mari decît salariile locale. Ca urmare a acestui fapt, țările rămase în urmă cheltuiesc în fiecare an cu 20% mai mult pentru achiziționarea de tehnologie.

În al treilea rînd, trebuie avute în vedere o serie de consecințe indirecte ale emigrării forței de muncă înalt calificate — consecințe care merg de la fenomenele de blocaj asupra activității economice — din lipsă de personal specializat — pînă la impactul socio-moral negativ al emigrării. Este adevărat, multe din aceste consecințe indirecte nu pot fi cuantificate valoric dar impactul lor este deloc neglijabil.

Reversul, asupra țărilor în curs de dezvoltare, al acestor efecte negative ale exodului de inteligență reprezintă un cumul de efecte pozitive pentru țările occidentale, efecte pozitive care se pot cuantifica și evalua într-un mod asemănător.

Consecințele exodului de inteligență sînt acum bine cunoscute. Ele au fost evidențiate de organizațiile internaționale, de presă — atît de presa din țările în curs de dezvoltare, cît și de cea din țările occidentale. Ele au fost analizate și prezentate în studiile făcute de reputeate institute de specialitate, de economiști și sociologi occidentali care nu pot fi bănuți că ar fi părtinitori.

Iată ce se menționează în acest sens într-unul dintre cele mai apreciate studii privind situația economiei mondiale: raportul R.I.O., raportul despre restructurarea ordinii internaționale întocmit de un colectiv de specialiști din mai multe țări — dezvoltate, socialiste, în curs de dezvoltare — sub conducerea cunoscutului profesor olandez Jan Tinbergen, laureat al premiului Nobel pentru economie. În perioada 1960—1972 — menționează raportul — ca urmare a emigrării specialiștilor autohtoni în S.U.A., Canada și Marea

Grecia: program de relansare economică

MOSTENIND o serie de dificultăți economice, care afectează și în prezent Grecia, guvernul P.A.S.O.K. condus de premierul Andreas Papandreu și-a propus un program de măsuri menit să ducă la relansarea economiei elene, programul guvernamental vizând în principal revitalizarea sectoarelor de bază, ridicarea ritmului de creștere economică la o rată anuală de 2,5 la sută, reducerea inflației la 20—22 la sută, precum și ameliorarea situației categoriilor sociale cu venituri reduse prin inițierea unei noi politici fiscale și sociale. Sînt, de asemenea, evidente preocupările noului guvern în direcția lărgirii participării democratice a maselor la viața economică, prin înființarea, în principalele întreprinderi, a unor „consilii de supraveghere” a modului de aplicare a măsurilor economice stabilite de guvern.

În sprijinul dezvoltării economiei elene și al coordonării cu sistemele investiționale ale Pieței comune, anul trecut a fost promulgată o nouă lege a investițiilor care prevede ca stimulente investiționale: subvențiile parțiale acordate de stat, subvențiile de dobîndă, amortizările suplimentare sau scutirile temporare de impozite. Sectoarele care cad sub incidența acestei legi sînt industria prelucrătoare, extractivă, energia, turismul și cercetarea științifică a aplicații industriale. Noile stimulente investiționale vor fi acordate exclusiv întreprinderilor implicate direct în activitatea productivă, respectiv pentru realizarea de construcții industriale noi, depozitarea mărfurilor, achiziționarea de mașini și echipamente pentru producție sau cercetare ș.a.

Sector deosebit de dinamic al economiei, industria a ajuns să dețină circa o treime din P.N.B.-ul țării, iar produsele industriale asigură aproape jumătate din totalul exporturilor, prioritățile de politică economică îndreptîndu-se către dezvoltarea pieței interne, diversificarea posibilităților de export și reducerea dependenței de import. Pe acest fond se explică interesul pentru valorificarea resurselor minerale disponibile: astfel, a fost extinsă exploatarea zăcă-

mintelor de azbest (prelucrarea urmînd să asigure 100 mii t/an fire azbest), urmează să fie puse în valoare noi zăcăminte de ferocrom (estimîndu-se o producție de 30 mii t/an), de plumb și zinc, de petrol (în regiunea Thassos) și uraniu (în nordul țării).

Caracteristică este preocuparea pentru reorientarea industriei prelucrătoare care în prezent este dominată de ramuri ale industriei ușoare și alimentare. Producția de ciment, aluminiu, feronichel, oțel, azbest, construcții navale s-a dezvoltat continuu în ultimii ani ajungînd să dețină 25 la sută din volumul producției industriale.

În sectorul energetic, un program special recent elaborat prevede acoperirea crescîndă a cererii de energie electrică prin valorificarea surselor locale: căderi de apă în regim natural, lignit și turbă (estimări recente situează rezervele de lignit la 3,15 mrd.t. din care 675 mil. t — rezerve certe). Ponderea centralelor electrice pe bază de surse energetice locale urmează să ajungă, la sfîrșitul anilor '80, la 34% în balanța energetică. Programul prevede construirea, în această perioadă, a 8 termocentrale pe bază de lignit și a 7 hidrocentrale, acestea din urmă însumînd 1 257 MW, ceea ce va da hidroenergiei o pondere de 12 la sută în balanța energetică a țării.

O problemă acută o constituie în continuare găsirea de disponibilități pentru acoperirea necesităților de petrol, în condițiile în care rezervele descoperite în zona Prinos din nordul Mării Egee, vor acoperi numai 13 la sută din cererea internă. De aceea, se prevede alocarea de fonduri însemnate pentru lucrările de prospectare efectuate de Întreprinderea Publică a Petrolului, paralel cu inițierea unor programe de folosire a energiei solare și a uraniului ca surse de energie.

Agricultura rămîne unul din principalele sectoare ale economiei utilizînd circa 27 la sută din populația activă a țării și contribuind cu 17 la formarea P.N.B. Obiectivele actuale în acest domeniu se referă la creșterea productivității și diversificarea producției agricole, la realizarea acestor sarcini o-

contribuție însemnată urmînd să o aibă creșterea suprafețelor irigate, îmbunătățirea nivelului tehnologic și a infrastructurii agricole, precum și restructurarea producției agricole în funcție de cerințele pieței interne și în special a celei externe. Pînă în 1985 se prevede adaptarea agriculturii Greciei la politica Pieței comune al cărei membru a devenit cu începere din 1981.

Relațiile economice dintre România și Grecia se dezvoltă neconținut, recenta sesiune a Comisiei mixte de cooperare economică, industrială și tehnică subliniind interesul ambelor părți pentru amplificarea și diversificarea într-un ritm intens a schimburilor comerciale dintre cele două țări. Totodată au fost identificate noi posibilități de cooperare economică în domenii de interes reciproc, cum sînt realizarea unor obiective în domeniul petrochimiei, producerea în comun de echipamente pentru centrale hidroelectrice, efectuarea de prospecțiuni și foraje petroliere, acțiuni în sectorul telecomunicațiilor, construcțiilor navale, transportului feroviar, maritim, rutier și aerian, constituirea de noi societăți mixte, în cercetarea științifică și altele. De asemenea, cele două părți au convenit să extindă cadrul juridic prin negocierea unui program pe termen lung privind cooperarea economică.

În acest context, apropiata vizită pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu o vor efectua în Grecia la invitația președintelui Republicii Elene, Constantin Karamanlis, se înscrie ca un moment de referință în cronica relațiilor dintre cele două țări. Opinia publică din țara noastră își exprimă încrederea că această întîlnire la nivelul cel mai înalt va constitui o nouă și importantă contribuție la lărgirea și diversificarea relațiilor tradiționale de prietenie dintre România și Grecia, la cauza păcii și înțelegerii dintre cele două țări și popoare.

Florina OLTEANU

← Britanie, țările în curs de dezvoltare au pierdut 50,9 miliarde dolari, adică mai mult cu 4,6 miliarde dolari decît sumele reprezentînd ajutorul pentru dezvoltare, respectiv, de 46,3 miliarde dolari, acordate în aceeași perioadă de cele trei țări industrializate lumii a treia. Altfel spus, ca urmare a exodului de inteligență, nu țările capitaliste dezvoltate au ajutat țările în curs de dezvoltare ci invers lumea a treia a finanțat, a sprijinit dezvoltarea statelor occidentale.

În nici un domeniu decalajul dintre țările industrializate și cele din lumea a treia nu este atît de marcant ca în domeniul cercetării științifice și al dezvoltării tehnologice. Deși 90% din to-

talul tehnicienilor și oamenilor de știință care au trăit în toate timpurile se află astăzi în viață, peste 90% lucrează în țările industrializate. Peste 90% din activitățile lor sînt concentrate în cercetări în slujba lumii bogate și pentru convertirea descoperirilor lor în procese tehnice utilizate exclusiv în țările de origine „Minoritatea bogată comandă deci o proporție covîrșitoare a dezvoltării tehnico-științifice”.

Este, deci cît se poate de justificată preocuparea țărilor în curs de dezvoltare de a opri scurgerea de inteligență, emigrarea specialiștilor spre state bogate. Dar nu numai țările în curs de dezvoltare au această preocupare. Organismele internaționale și regionale, pre-

cum și toate instituțiile care privesc cu responsabilitate tendințele din economia mondială, destinul lumii noastre, manifestă o atenție deosebită față de exodul de inteligență, deoarece acesta afectează profund echilibrul relațiilor internaționale „Fuga creierelor — arată un studiu de specialitate U.N.C.T.A.D. — constituie, fără îndoială, unul din factorii esențiali care alimentează dezvoltarea inegală a economiei mondiale. Cum ar putea fi, oare, lichidate sărăcia și mizeria atît timp cît persistă racolarea specialiștilor de care țările în curs de dezvoltare duc o lipsă cronică” ?

Mugur ISĂRESCU

Șomajul: perspective pesimiste pentru anii '80

REFERINDU-SE la problema gravă a șomajului în țările Comunității Economice Europene, Comisia Pieței Comune dădea, recent, un detaliu care, dacă nu mai este surprinzător prin penuritatea problemei, rămâne ilustrativ prin comparația realizată: în decembrie 1981, cei 10 259 000 de șomeri reprezentau o cifră superioară totalului agricultorilor din cele zece țări comunitare. Este, de fapt, o situație cu atât mai dificilă dacă adăugăm că numai în ultimele două trimestre ale anului trecut, numărul șomerilor a crescut cu 31,6% depășind 9% din populația activă la data respectivă. Dacă toate țările comunitare sînt în prezent afectate de acest flagel, situația pe țări este deosebit de diversă: Belgia conta cu 12,9% din populația activă, Anglia cu 11,3%, Irlanda cu 11,5%, Italia — 9,6%, Franța — 8,9%, R.F.G. — 6,5%. Analiza variațiilor șomajului, în ultimul an calendaristic, arată că în această perioadă cel mai grav afectat au fost Germania federală, Olanda și Luxemburg. În R.F. Germania, de exemplu, șomajul a crescut cu 43,1%, numărul celor în căutare de lucru ajungînd la 1,7 milioane persoane.

Revista care publică aceste date, „30 jours d'Europe“ (publicația a Comisiei C.E.E.) nu poate evita să menționeze faptul că persistența recesiunii în țările menționate, la care se adaugă aspecte ce tin de evoluția demografică previzibilă sînt elemente de natură să ducă la agravarea în continuare a acestui fenomen. Mai mult, datele statistice arată că, dată fiind amploarea deosebită a șomajului prognozată pentru următorii ani, vor fi tot mai numeroși cei care vor renunța să mai spere în găsirea unui loc de muncă stabil. De parte de a se alina creșterii ofertei de forță de muncă, cererea se pare că se va îngusta tot mai mult în următorii

ani. Astfel, serviciile, care constituiau pînă acum singurul sector în măsură să mai absoarbă forța de muncă disponibilă a intrat, încă de anul trecut, într-o fază de regres considerabil ce va

Dinamica șomajului

	Rata șomajului			
	bărbați		femei	
	1977	1979	1977	1979
R.F.G.	3,2	—	5,2	—
Belgia	4,9	5,3	12,7	14,9
Danemarca	4,3	—	6,2	—
Franța	3,3	4,1	7,2	7,9
Grecia	—	—	—	—
Irlanda	10,5	8,5	6,8	6,4
Italia	4,5	4,9	12,5	13,3
Luxemburg	0,5	0,5	0,7	1,2
Olanda	4,1	3,7	4,2	5,2
Anglia	6,5	5,8	4*	4

Sursa: O.C.D.E. (după „30 jours d'Europe“, C.E.E.).

fi caracteristic și pentru acest an. La fel și în agricultură, încadrarea forței de muncă continuă să scadă, iar cel mai puternic afectat rămîne în continuare sectorul industrial: aici, numai în intervalul 1976-1981 industria textilă, de exemplu, a pierdut 8,8 mil. locuri de muncă la care mai pot fi adăugate metalurgia — 8,2 mil., construcțiile de mașini cu 2,5 mil., industria de automobile și construcțiile navale — 6,3 milioane de șomeri. Cît privește siderurgia, această ramură a pierdut, din 1974, circa o treime din salariați, cele mai drastice reduceri înregistrîndu-se în Anglia (41%), Luxemburg (35%), Franța (33%) și Belgia (30%).

Caracteristic este, de asemenea faptul că a crescut durata medie a intervalului în care o persoană aptă de muncă

se află în căutarea unui post. Astfel, din totalul șomerilor care se aflau de mai mult de șase luni în căutarea unui loc de muncă reprezentau 60% în 1979, față de 51,7% în 1973, iar cei care căutau de lucru de mai mult de un an reprezentau, în același an, 37,4% față de 29,7% în 1973.

O categorie a populației puternic afectată de șomaj o reprezintă în prezent tineretul: 40% din totalul șomerilor din Piața comună sînt tineri sub 25 de ani; ponderea lor ajunge chiar pînă la 50% din totalul șomerilor în Italia, Luxemburg și Olanda. Într-o situație la fel de dezavantajată se află și femeile care, deși nu reprezintă decît o treime din totalul salariaților contribuie cu 45% la totalul celor fără slujbă. Șomajul feminin este în prezent cel mai accentuat în Belgia, Danemarca, Franța și Irlanda.

La acest tablou general ar mai trebui adăugat un detaliu, și anume faptul că nici cele mai optimiste prognoze privind evoluția situației economice pînă în 1985 nu anticipează posibilitatea unei ameliorări a situației pe piața muncii în țările comunitare.

Toate încercările vizînd adoptarea de măsuri destinate combaterii șomajului — îmbunătățirea sistemului de alocații de șomaj, activități de reciclare și pregătire a cadrelor, ajutoarele selective etc. — nu au avut, după cum era de așteptat decît o eficacitate limitată — serie publicația citată. Unele au determinat, dimpotrivă, rezultate negative în sensul reducerii competitivității anumitor unități economice. Și ar fi greu de crezut în posibilitatea unor ameliorări de fond atîta timp cît vor persista condițiile sociale și economice generatoare de asemenea fenomene, cu atît mai accentuate în condiții de criză.

Em. S.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 19-23 APRILIE a.c. caracteristica principală a evoluțiilor de pe piața valutară internațională a fost dată de deteriorarea poziției dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale, sub influența slăbirii dobînzilor la fondurile în moneda americană atît pe piața S.U.A., cît și pe cea internațională de capital, precum și a menținerii tendințelor recesioniste în economia Statelor Unite.

Nivelul dobînzilor la fondurile federale (deschiderea) s-a diminuat de la 15% în ziua de 19 aprilie la 14,625% în ultima zi a intervalului analizat. Dobînzile la fondurile în eurodolari au înregistrat în această perioadă o scădere cu 0,5 puncte procentuale.

La nivelul întregului interval analizat, lira sterlină a înregistrat, față de dolar, o apreciere de circa 1,2%, fiind cotate la 23 aprilie a.c. la 1,7735 dolari. Un procent apropiat de apreciere față de dolar a cunoscut moneda vest-germană (circa 1,22%), atît ca rezultat al deteriorării în ansamblu a poziției monedei americane. Cît și al menținerii neschimbate a politicii de credit de către Banca Federală (în condițiile în care se anticipa o reducere a ratei la facilitatea lombard). La finele săptămînii cursul se situa la 2,3950 mărci/1 dolar, comparativ cu 2,4240 mărci/1 dolar la 16 aprilie a.c.

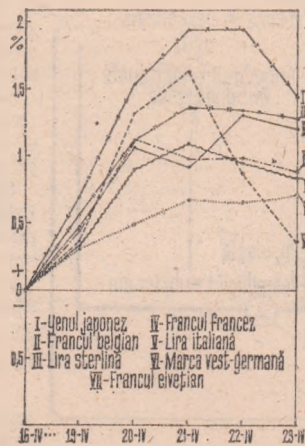
Francul francez a înregistrat o revenire sensibilă după pierderea de poziție suferite în săptămînile anterioare, între altele și sub influența publicării datelor privind restrîngerea deficitului comercial al țării la 4,46 mrd. franci în luna martie a.c. (de la 5,23 mrd. franci în februarie). Aceasta a permis Băncii Franței să procedeze la noi reduceri ale ratei de intervenție (de la 17% la 16%) fără să slăbească prin aceasta poziția monedei naționale. La sfîrșitul intervalului francul era cotate la 6,2550 franci/1 dolar, față de 6,31 franci/1 dolar în ziua de referință de 16 aprilie a.c. Francul elvețian a cunoscut aprecieri pronunțate față de dolar

în prima parte a intervalului (între altele și sub influența publicării datelor privind restrîngerea deficitului comercial la 502,5 mil. franci în martie a.c.) pentru ca ulterior, ca efect al ecartului de dobîndă menținut față de dolar, poziția sa să se deterioreze. La finele intervalului francul elvețian cota la 1,97 franci/1 dolar (1,9775 franci/1 dolar în ziua de referință). Un procent pronunțat de apreciere față de dolar a cunoscut francul belgian (circa 1,3%), cotate la 23 aprilie la 45,25 franci/1 dolar, în timp ce lira italiană a marcat aprecieri mai modeste (circa 0,8% la nivelul întregului interval) ca rezultat al evoluțiilor mai puțin favorabile a balanței de plăți. La finele săptămînii lira era cotate la 1.322,25 lire/1 dolar, comparativ cu 1.333,50 lire/1 dolar în ziua de referință. În cadrul E.M.S. lira italiană a trecut pe locul celui mai slabe valute, anterior ocupat de francul belgian.

Ca efect al restrîngerii ecartului de dobîndă față de dolar, cursul yenului japonez s-a consolidat (apreciere de aproape 1,6%), situîndu-se la finele intervalului la 244 yeni/1 dolar (247,75 yeni/1 dolar la 16 aprilie).

Evoluția dobînzilor la fondurile în principalele eurovalute a fost următoarea (se dau nivelurile de ofertă pentru depozitele pe 6 luni din zilele de 16 și 23 aprilie a.c.): eurodolari 15,625% și 15,125%, euromărci vest-germane 9,0625% și 8,8125%, eurofranci elvețieni 5,6875% și 5,5%.

Prețul aurului a oscilat între 355-363 dolari/uncie, situîndu-se la 23 aprilie, la al doilea fixing de la Londra la 357 dolari/uncie (ultimul fixing de la finele săptămînii precedente fiind de 362,75 dolari/uncie).

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19-23 IV a.c. Bază: 16 aprilie a.c.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Breviar

Ajutoarele pentru dezvoltare — o obligație internațională

O PROPUNERE poate greu de acceptat și de realizat în practică a apărut de curând în paginile publicației Universității Națiunilor Unite, **Development Forum**, în legătură cu ajutoarele externe pentru dezvoltare în favoarea țărilor rămase în urmă. Dincolo de gradul lor de fezabilitate, ni s-a părut interesant spiritul care se degajă din propunerile respective, acela al statuării răspunderii ce revine comunității internaționale în direcția sprijinirii eforturilor de emancipare ale țărilor rămase în urmă. Aceasta, pentru că în prezent ajutoarele externe și cuantumul lor rămân mai mult sau mai puțin un atribut al voinței țărilor donatoare, înțeles de mulți dintre ofertanți, ca un factor cu valoare și caracter aleatoriu ceea ce a făcut, de altfel, ca ajutoarele pentru dezvoltare să se mențină mult sub nivelul fixat de Organizația Națiunilor Unite (în ce privește ponderea lor în PNB-ul țărilor donatoare).

Pornind de aici, editorii revistei **Development Forum** sugerează ca aceste fonduri să nu mai fie considerate drept ajutoare ci o formă de impozit pe care țările dezvoltate ar trebui să îl plătească unor foruri internaționale în mod coordonat și pe anumite criterii determinate, la fel cum

în prezent sînt prelevate încasări internaționale derivînd din dreptul mării, la fel cum C.E.E. prelevă taxe asupra valorii adăugate produsă în Piața comună sau așa cum funcționează sistemul STABEX inițiat tot de C.E.E. cu partenerii săi „de peste mări“.

Iată care ar fi mecanismul acestei propuneri susținută de publicația citată. În primul rînd, **acordarea obligatorie, imediată și automată de ajutoare internaționale în „situații de urgență“** caracterizate prin creșterea prețurilor sau prin efectele determinate de lipsa de coordonare a diferitelor măsuri internaționale, naționale, guvernamentale și neguvernamentale.

O a doua etapă se referă la **realizarea unei repartizări mai echitabile a rezervelor financiare internaționale și stabilirea unei legături coerente între aceste rezerve și transferul de resurse către lumea a treia**, respectiv propunîndu-se acordarea, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare a unor părți mai mari din drepturile speciale de tragere nou create. De fapt aceasta constituie o propunere mai veche, neacceptată pînă în prezent, și la care se mai adaugă, tot ca propunere, o etapă intermediară și anume **ca țările dezvoltate să aloce în mod voluntar țărilor în curs de dezvoltare sau instituțiilor**

● Ajutorul acordat de O.C.D.E. țărilor în curs de dezvoltare s-a majorat în 1980 cu circa 9 la sută, crescînd respectiv de la 0,35 la 0,37 la sută din P.I.B. al țărilor membre ale organizației.

Un fapt pozitiv îl constituie creșterea ajutorului oficial pentru dezvoltare furnizat de unele țări (Austria, Italia, Finlanda și Elveția) unde raportul dintre cuantumul acestui ajutor și P.I.B. era pînă în prezent inferior mediei realizate per total țări donatoare. Un trend în creștere este remarcabil în cazul Olandei, Japoniei și Franței.

Olanda a realizat în 1980, un nivel record, respectiv de 0,99 la sută din P.I.B., față de 0,93 la sută în 1979.

lor financiare multilaterale o parte din D.S.T. ce le-au fost afectate.

În al treilea rînd, se avansează **posibilitatea introducerii unui impozit internațional asupra producției și consumului de petrol și gaze naturale**, eventual ca o taxă de 2 la sută asupra prețului pieței mondiale, aceste fonduri urmînd să servească pentru dezvoltarea de surse alternative de energie în țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol.

După cum arătam la început, se poate aprecia că chiar și numai punerea în discuție a acestor măsuri reprezintă un prim pas către înțelegerea caracterului internațional pe care trebuie să îl capete răspunderea și ajutorul față de eforturile de înlăturare a sărăciei în țările în curs de dezvoltare.

TEHNOLOGII ADECVATE

Un experiment la nivel local

SUB acest titlu revista **Societății pentru dezvoltare internațională, DEVELOPMENT**, prezintă spre dezbateră proiectul unui program menit să clarifice raportul dintre tehnologiile de vîrf din țările industrializate și cele tradiționale existente în țările în curs de dezvoltare, în contextul preocupărilor pentru definirea și implementarea — în acest din urmă grup de țări — a tehnologiilor adecvate. Ideea

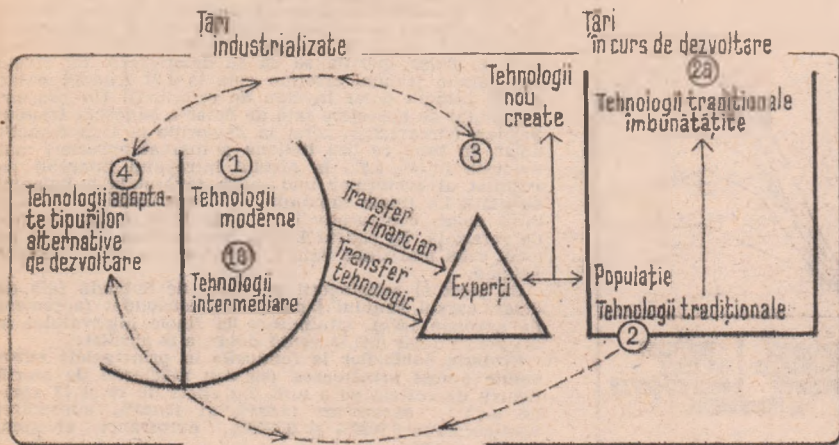
mai atentă decît pînă în prezent a rolului tehnologiilor de vîrf, — notat cu (1) în graficul alăturat — sau al tehnologiilor intermediare (1a) astfel încît transferul de tehnologie să nu mai ducă — așa cum se întîmplă de multe ori — la disfuncții economico-sociale în țările beneficiare, să nu creeze simple „insule“ moderne neadaptabile — dacă nu chiar factori negativi — la procesul dezvoltării integrate a țărilor rămase în urmă.

Transferul de tehnologie urmărit de țările industrializate, inclusiv în scopul de a controla dezvoltarea țărilor rămase în urmă, a dus la neglijarea cunoștințelor și a tehnologiilor tradiționale din aceste țări. Potrivit programului propus, ar putea apare astfel un nou tip de tehnologie, pe baza unui nou sistem de cercetare și dezvoltare realizat pe seama cunoștințelor tradiționale și cu contribuția experților în materie. Aceștia ar fi chemați nu să ofere soluții „din afară“ sau să preia neschimbate cunoștințele locale; trăind în mijlocul populației respective, învățînd de la aceasta, ei ar trebui să creeze astfel noi tehnologii, să le dezvolte în interesul colectivităților și națiunilor respective, pe baza resurselor și cunoștințelor existente pe plan local.

Se creează în acest fel (vezi graficul), interconexiuni între tehnologiile de vîrf și cele tradiționale pe de o parte și între tipurile alternative de dezvoltare din ineseși țările industrializate — apărute în contextul căuțării de noi forme de creștere mai puțin afectate de sistemul capitalist clasic de dezvoltare — și tehnologiile nou create sau cele tradiționale din țările rămase în urmă.

Aflat încă în stadiul de proiect, programul vizează extinderea acestor relații de la nivelul comunităților locale la nivelul națiunilor și ca raporturi între națiuni, în spiritul conceptului dezvoltării colective prin forțe proprii, concept susținut tot mai mult în forul Națiunilor Unite de grupul țărilor aflate în curs de dezvoltare.

Pagină realizată de Em. STANCU

inițială a programului o constituie conceptul potrivit căruia dezvoltarea poate și trebuie văzută ca un act inițiat din interiorul țărilor în cauză, în interesul lor și potrivit condițiilor existente pe plan local, precum și pe baza eforturilor colective din aceste țări. În acest context se impune o abordare

Copiii, sub impactul exploatării

CONFORM datelor furnizate de Organizația internațională a muncii, la sfârșitul anului trecut circa 55 milioane de copii sub 15 ani prestau în lume diferite munci în calitate de angajați, în marea lor majoritate în țările în curs de dezvoltare. Dar, după opinia specialiștilor, această cifră reprezintă doar „vârful icebergului”, deoarece nu include decât persoanele angajate cu norma de timp întreagă. Or, în numeroase țări munca prestată de copii îmbracă un caracter ilicit, nefiind ca atare declarată sau este minimalizată.

Cercetările medicale au demonstrat că muncile grele, deseori penibile și prestate de la o vîrstă precoce în condiții insalubre sau în medii toxice, au grave repercusiuni asupra dezvoltării normale a copiilor, asupra sănătății lor fizice și mintale. Astfel, de pildă, o anchetă efectuată în Japonia a evidențiat că persoanele care au început să muncească înainte de a împlini 14 ani au rămas, în medie, cu 4 cm mai scunde decât persoanele al căror stagiul de muncă a început după 18 ani.

Citind cifrele de mai sus, publicația **Forum du développement** arăta recent că, deși este cauzată — în general — de necesitatea completării veniturilor insuficiente ale familiei, angajarea în muncă a copiilor contribuie la agravarea somajului adulților, îndeosebi în țările cu un nivel ridicat al acestuia (ponderea copiilor în vîrstă de 10—14 ani în ansamblul populației active fiind — de exemplu — de 30% în Tanzania și de 25% în Thailanda, față de 1,6% în S.U.A.). Totodată, nivelul, de regulă scăzut, al remunerării muncii copiilor imprimă o tendință descendentă și salariilor primite de muncitorii adulți, necalificați, ambii factori menționați contribuind de fapt la perpetuarea cercului vicios al sărăciei. Realități și efecte, a căror eliminare — relevă publicația — nu este posibilă decât în condițiile înlăturării cauzelor sociale, ale modificării radicale a structurilor economice care le generează.

Evoluția resurselor petoliere

CONFORM unor evaluări publicate de revista **Oil and Gas Journal**, rezervele totale certe de petrol (inclusiv gaze condensate) ale țărilor capitaliste industrializate și ale celor în curs de dezvoltare se ridicau — la finele anului 1981 — la 79,7 miliarde tone, înregistrînd o creștere de 4 la sută în raport cu aceeași perioadă din 1980. Din acest total țările membre ale O.P.E.C. dețin circa 75 la sută (Arabia Saudită 22,4 mlrd. tone, Kuwait 8,9, Iran 7,7, Emiratele Arabe Unite 4,2, Irak 4,0, Libia

3,0, Venezuela 2,9; Nigeria 2,2 etc), Mexic 8 mlrd. tone, S.U.A. 4, Anglia 2.

În ceea ce privește volumul extracției de petrol brut din lumea nesocialistă, acesta s-a redus în cursul anului trecut cu 8,4 la sută față de nivelul atins în 1980. Ca urmare, s-a îmbunătățit întrucîtva indicele de acoperire a extracției curente prin rezerve disponibile, el fiind — de asemenea la sfârșitul lui 1981 — de 39 de ani. La aceasta se adaugă și prognozele firmei italiene AGIP, conform cărora volumul resurselor de petrol care urmează a fi descoperite în următoarele decenii în țările nesocialiste (îndeosebi în Orientul Apropiat și Mijlociu și în cele două Americi) ar însuma 139 miliarde de tone.

Orientări în comerțul exterior cehoslovac

ANUL TRECUT volumul comerțului exterior cehoslovac a sporit cu 7,5%, o creștere mai rapidă, de 9,4% înregistrîndu-se în cazul exportului. Către țările socialiste exportul a crescut anul trecut cu 12%, iar către cele nesocialiste — cu 4%, reflectînd atît încetinirea ge-

nerală a ritmului activității economice, cît și obstacolele ridicate în țările dezvoltate în calea anumitor mărfuri făcînd obiectul exportului cehoslovac. După cum arăta Bohumil Urban, ministrul comerțului exterior al R.S. Cehoslovace în buletinul **Brno 82** (nr. 3), aceasta a diminuat și posibilitățile de import ale Cehoslovaciei din țările respective.

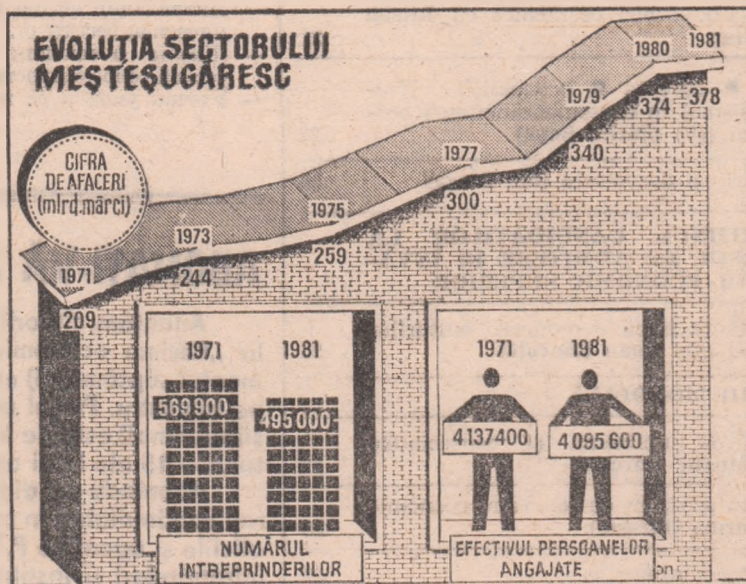
Pe ansamblul perioadei 1981—1985, planul cincinal prevede o creștere cu circa 30% a volumului comerțului exterior. Realizarea acestui obiectiv, sublinia ministrul cehoslovac, presupune asigurarea unei mai mari stabilități a schimburilor pe baza unor acorduri pe termen lung și a utilizării unor forme mai avansate de cooperare economică și tehnică, dar și sporirea potențialului de export al economiei prin accelerarea dezvoltării unor ramuri industriale ale căror produse sînt solicitate pe piața externă, ca și prin sprijinirea ramurilor care se bazează pe utilizarea unor materii prime disponibile în țară, cum sînt industria prelucrării lemnului, industria celulozei și hîrtiei, a ceramicii și sticlei. Paralel, se au în vedere măsuri economice și organizatorice care să asigure scurtarea termenelor de livrare a mărfurilor solicitate la export.

O atenție sporită se acordă relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, cu care anul trecut au fost încheiate 36 de acorduri și convenții comerciale.

R. F. G. — un nou sector afectat de criză

RECENTUL Tîrg internațional al meșteșugurilor — cel de al 34-lea — care s-a ținut la München, a constituit un

servicii s-au concretizat anul trecut nu numai în stagnarea cifrei globale de afaceri (vezi graficul) și a profiturilor, dar și în micșorarea cu 10% (față de nivelul atins în 1980) a investițiilor în cadrul ramurii, în sporirea cu 45% a numărului falimentelor, în reducerea personalului angajat (pentru anul în curs prevăzîndu-se o nouă reducere a efectivelor cu 1—2%). Se apreciază că

(Sursa: La Tribune d'Allemagne)

prilej pentru presa vest-germană de a evoca dificultățile acestui important sector al economiei naționale a R.F.G. Repercusiunile crizei economice asupra atelierelor meșteșugărești, a micilor întreprinderi industriale și de prestări de

cele mai afectate în ultimii ani au fost unitățile meșteșugărești din sectorul construcțiilor sau deservind acest domeniu, cele legate de industria autoturizantelor și cele lucrînd pe baza de subcontractare.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 17 din 30 aprilie 1982

- Sub semnul angajării plene pentru progresul economico-social al patriei (Cristian Popescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Agricultura județului Bacău pe coordonatele noii revoluții agrare (Alexandrina Găinușe) 2
- Progresul tehnic — factor dinamizator al dezvoltării intensive (Vasile Bărbuleț) 4
- Calitate și eficiență în procesul modernizării economiei românești (Virgil Dincă) 7
- Perfecționarea mecanismului de promovare a exporturilor (Ioan Georgescu) 9
- Accelerarea creșterii producției de țesături (V. Boescu, C. Bârnea) 11
- Ridicarea calității produselor — cerință de bază a economiei moderne (B. Codru) 13

ȘTIINȚĂ — TEHNOLOGIE — EFICIENȚĂ

- Înnoirea producției și exigențele creșterii economice (Barbu Gh. Petrescu) 15

CONDUCERE—ORGANIZARE

- Principiul-forță al autoconducerii : rezolvarea problemelor prin forțe proprii (Dan Condrea) 17

TEORII—IDEI

- Valoarea internațională a mărfurilor și câteva probleme conexe (III) (C. Sirbu) 19
- Lichidarea sărăciei absolute prin dezarmare. Convorbiri economice cu Joseph W. Eaton 21
- Școli ● curente ● economiști. Neokeynesismul în contemporaneitatea economică (IV) (Sorica Sava) 22
- Industrie și dezvoltare (Ion Blaga) 24

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Importanța și căile reducerii costurilor de producție (Ioan Boncotă) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Exodul de inteligență și consecințele sale (Mugur Isărescu) 27
- Grecia : program de relansare economică (Florina Olteanu) 28
- Tendințe-conjuncturi 29
- Forumul dezvoltării 30
- Mondorama 31

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI : Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- The agriculture of the district of Bacău on the coordinates of the new agrarian revolution (Alexandrina Găinușe) 2
- Technological progress — a dynamic factor for the intensive development (Vasile Bărbuleț) 4
- Improving the mechanism of promoting exports (Ioan Georgescu) 9
- Production renewal and the requirements of the economic growth (Barbu Gh. Petrescu) 15
- The international value of merchandise and some connected issues (III) (C. Sirbu) 19
- Abolishing absolute poverty through disarmament. Economic talks with Joseph W. Eaton 21
- Schools ● trends ● economists. Neokeynesism in the economic contemporaneity (IV) (Sorica Sava) 22
- The „brain drain“ and its consequences (Mugur Isărescu) 27

DANS LE NUMERO

- L'agriculture du district Bacău sur les coordonnées de la nouvelle révolution agricole (Alexandrina Găinușe) 2
- Le progrès technique — facteur de dynamisation du développement de l'économie roumaine (Vasile Bărbuleț) 4
- Le perfectionnement du mécanisme de promotion des exportations (Ioan Georgescu) 9
- Le renouvellement de la production et les exigences de la croissance économique (Barbu Gh. Petrescu) 15
- La valeur internationale des marchandises et quelques problèmes connexes (III). (C. Sirbu) 19
- La liquidation de la pauvreté absolue par le désarmement. Discussions économiques avec Joseph W. Eaton 21
- Ecoles ● courants ● économistes. Le néokeynesisme dans la contemporanéité économique (IV) (Sorica Sava) 22
- L'exode d'intelligence et ses conséquences (Mugur Isărescu) 27

ВЗ СОДЕРЖАНИИ

- Сельское хозяйство уезда Бакау на координатах новой аграрной революции (Александрина Гăйнуше) 2
- Технический прогресс — динамизирующий фактор интенсивного развития (Василе Бăрбулеț) 4
- Совершенствование механизма расширения экспорта (Иоан Джорджеску) 9
- Обновление продукции и требования роста экономики (Барбу Г. Петреску) 15
- Международная стоимость товаров и несколько смежных вопросов (III) (К. Сырбу) 19
- Ликвидация абсолютной бедности путем разоружения. Экономические беседы с... Джозефом Итоном 21
- Школы ● течения ● экономисты. Неокейнесизм в экономической современности (IV) (Сорика Савă) 22
- Утечка умов и ее последствия (Мугур Исăреску) 27

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, — cod 70 159, București.

Redacția și administrația : 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

Nelipsit din căminul dv., radioreceptorul staționar PACIFIC sau BUCIUM 3!

Complet tranzistorizate, radioreceptoarele PACIFIC și BUCIUM 3 prezintă următoarele caracteristici:

- dispun de 5-6 game de undă;
- au sensibilitate și selectivitate în redare;
- sînt dotate cu picup la care pot fi audiate discurile fonografice;
- consum de energie electrică redus;

Produse din carne, legume, fructe,
precum și băuturi răcoritoare, care
conțin vitamine și au o mare valoare
nutritivă, vă oferă

**INTREPRINDEREA DE LEGUME ȘI
FRUCTE – BERCENI Fabrica „Flora” –
Sos. Viilor nr. 55, sectorul 5
telefon 23 89 70**